

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2019

y-tunnus: 0211034-2

LÄHITAPIOLA

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus 2019	1
LähiTapiola-ryhmä vuonna 2019	1
Tilikauden merkittävät tapahtumat liiketoiminta-alueittain	2
Asiakkaat ja asiakasedut	4
Vastuullisuus	5
Luottoluokitus	5
Toimintaympäristö	6
Vakavaraisuus ja riskienhallinta	7
LähiTapiola-ryhmän rakenne ja hallinto	9
LähiTapiola-ryhmän rakenne	9
Hallinto, henkilöstö, palkitseminen	11
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	15
Tulevaisuuden näkymät	15
Ehdotus voiton käyttämisestä	17
Tilinpäätös 1.1. – 31.12.2019	18
Konsernitilinpäätös, LähiTapiola-ryhmä	18
Tuloslaskelma, LähiTapiola-ryhmä	18
Tase, LähiTapiola-ryhmä	20
Epäsuora rahoituslaskelma, LähiTapiola-ryhmä	22
Tunnusluvut, LähiTapiola-ryhmä	23
Liitetiedot, LähiTapiola-ryhmä	23
LähiTapiola Vahinkoyhtiö	56
Tuloslaskelma, LähiTapiola Vahinkoyhtiö	56
Tase, LähiTapiola Vahinkoyhtiö	58
Epäsuora rahoituslaskelma, LähiTapiola Vahinkoyhtiö	60
Tunnusluvut, LähiTapiola Vahinkoyhtiö	61
Liitetiedot, LähiTapiola Vahinkoyhtiö	61
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	83
Riskienhallinnan liitetiedot	91
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	96
Tilinpäätösmerkintä	97

Hallituksen toimintakertomus 2019

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön (LähiTapiola Vahinkoyhtiö) kotipaikka on Espoo ja y-tunnus 0211034-2. LähiTapiola Vahinkoyhtiön toimialaan kuuluvat kaikki vapaaehtoiset ja lakisääteiset vahinkovakuutukset.

LähiTapiola Vahinkoyhtiö laatii vakuutusyhtiölain tarkoittaman vakuutusyhtyrhythän mukaisessa laajuudessa konsernitilinpäätöksen (LähiTapiola-ryhmä). LähiTapiola-ryhmään kuuluvat ryhmän ylin emoyritys LähiTapiola Vahinkoyhtiö, 20 alueellista vahinkovakuutusyhtiötä ja LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö (LähiTapiola Henkiyhtiö) sekä näiden omistuksien kautta LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät yhtiöt. Tilinpäätös on nähtävillä osoitteessa www.lahitapiola.fi / Tietoa LähiTapiolasta / Talous.

LähiTapiola-ryhmä vuonna 2019

LähiTapiola-ryhmän toiminnan keskiössä on elämänturva, joka merkitsee asiakkaillemme kokonaisvaltaista ja ennakoivaa palvelua turvallisuuden, talouden ja terveyden alueilla.

Turvallisuus – Korvaamme ja ennaltaehkäisemme vahinkoja

- LähiTapiola-ryhmä on autovakuuttamisen markkinajohtaja.
- LähiTapiola-ryhmä on maatilavakuuttamisen markkinajohtaja.
- Työtapaturmavakuuttamisessa LähiTapiola-ryhmä on määrätietoisella asiakastyöllä edennyt kohti markkinajohtajuutta.
- LähiTapiola Rahoituksen autorahoituksen uusmyynnin markkinaosuus kasvoi merkittävästi.
- Panostamme vahingon sattuessa erinomaiseen korvaus- ja hoitoprosessiin ja yhteistyökumppanimme kanssa vahinkoja ennaltaehkäisevään työhön.

LähiTapiola-ryhmä

Tulostiivistelmä	2019	2019 vert.kelp.	2018
Vahinkovakuutus*)			
vakuutusmaksutulo, milj. eur.	1 155,5	1 185,5	1 132,3
Henkivakuutus*)			
vakuutusmaksutulo, milj. eur.	616,3		449,8
Liiketulos, milj. eur.	235,5	274,0	259,1
Tilikauden tulos, milj. eur.	194,9	208,0	189,0
Kokonaistulos, milj. eur.	560,1	598,5	112,0

*) ensivakuutus

Talous – Autamme taloudelliseen omavaraisuuteen

- Vuoden 2019 hyvät sijoitustuotot kasvattivat ryhmän tulosta ja asiakkaidemme säästöjä.
- Kehitimme edelleen asiakkaille tarjottavia säästämisen ja sijoittamisen palveluita. Palvelut mahdollistavat asiakkaillemme suuren vakuutusyhtiösijoittajan edut.

Terveys – Lisää terveempiä elinvuosia

- LähiTapiola-ryhmä on työkyky- ja sairauskulu- vakuuttamisen markkinajohtaja.
- LähiTapiola Henkiyhtiö on Suomen suurin riski- henkivakuuttaja.
- Yksinkertaistimme asiakkaan korvausprosessia. Sairaustapauksissa tehokkaan avun saamiseksi asiakkailamme on käytössään yhteistyökumppanimme kanssa toteutetut TerveysHelpin ja LemmikkiHelpin etähoitopalvelut.

LähiTapiola-ryhmä

Avainluvut	2019	2019 vert.kelp.	2018
Riskisuhde, %*)	66,7	63,7	64,0
Toimintakulusuhde, %*)	30,2	30,0	29,9
Yhdistetty kulusuhde, %*)	96,9	93,7	93,9
Taseen loppusumma, milj. eur.	11 405,2		10 557,5
Vakavaraisuussuhde, %	176,3		187,7

*) ilman perustekorkokulua

Tunnuslukujen laskentakaavat on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Vakavaraisuussuhde = hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen (Solvenssi II).

Tilikauden merkittävät tapahtumat liiketoiminta-alueittain

Vuosi 2019 sujui liiketoiminnallisesti ja sijoituksellisesti hyvin. Asiakkaidemme tyytyväisyys tuotteisiimme ja palveluihimme säilyi hyvänä.

Strategiamme mukaisesti olemme edenneet merkittävästi tavoitteessamme elämänturvayhtiöksi. Uudistetussa elämänturvastrategiassamme olemme sitoutuneet olemaan asiakkaidemme elämänturvassa arvostetuin arjen kumppani. Tarjomme yhä enemmän erilaisia ennakointi-, turvallisuus- ja hyvinvointiratkaisuja sekä -palveluita, joiden avulla suomalaisten arjesta tulee entistä turvallisempaa, taloudellisesti menestyksekkäämpää ja terveempää. Palvelemme asiakkaitamme paikallisesti ja digitaalisuutta sekä asiakasymmärrystä hyödyntäen. Osaava henkilöstömme mahdollistaa jatkossakin asiakkaidemme hyvän ja huolehtivan palvelun.

LähiTapiolan vakuutusjärjestelmien kokonaisuudistuksella tähtäämme entistä selkeämpiin ja helpokäyttöisempiin vakuutuskokonaisuuksiin ja -palveluihin. Uudistustyö on edennyt aikataulussaan. Asiakkaat hyötyvät uudistuksista vaiheistettusti seuraavien vuosien aikana.

Tuloslaskelmaerien ja ajanjaksoon liittyvien tunnuslukujen vertailukaudenlukuina on käytetty vuodentakaisia vastaavan ajanjakson lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten tunnuslukujen vertailukaudenlukuina on käytetty vuoden 2018 lopun lukuja. Vertailukaudenluvut ovat suluissa.

Vahinkovakuutustoiminta

Vahinkovakuutustoiminta käsittää LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja 20 alueellisen vahinkovakuutusyhtiön tuloksen.

Laskentaperiaatteissa tehdyt muutokset vaikuttivat tilinpäätöskausiin vertailtavuuteen. Vuodesta 2019 on olennaisten muutosten osalta kerrottu myös vertailukelpoiset luvut.

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuun laskennassa tarkennettiin alle vuoden mittaisten vakuutussopimusten vaikutusta vakuutusmaksu-

vastuun määrään. Muutoksen vaikutus näkyy vahinkovakuutuksen bruttomaksutuottojen kertaaluontoisena lisääntymisenä LähiTapiola-ryhmässä 20,5 miljoonalla eurolla ja LähiTapiola Vahinkoyhtiössä vaikutus ei ole olennainen.

Laskuperustekorkoa muutettiin 1,4 prosentista 1,2 prosenttiin. Sen vaikutus näkyy vuoden 2019 tilinpäätöksessä kertaaluontoisena korvausvastuun lisääntymisenä LähiTapiola-ryhmässä yhteensä 56,1 miljoonalla eurolla ja LähiTapiola Vahinkoyhtiössä 21,4 miljoonalla eurolla.

LähiTapiola Vahinkoyhtiössä potilasvakuutuksen vastuut vähenivät 29,9 miljoonaa euroa, joka pienensi sekä korvauskulua että ensivakuutuksen maksutuloa. Muutos johtui siitä, että uuden potilasvakuutuslain myötä kunnilta poistuu vammais- palvelulain mukainen takautumisoikeus periä potilasvakuutusjärjestelmästä niille aiheutuneita kuluja vaikeasti vammautuneiden potilaiden palveluasumisesta.

LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutustoiminnan **ensivakuutuksen maksutulon** kasvu oli 2,1 prosenttia ja vertailukelpoisesti 4,7 prosenttia. Vahinkovakuutuksen markkinaosuutemme kasvoi. Liikennevakuutuksen markkinaosuutemme kasvoi 0,45 %-yksikköä vakuutussopimusten määrällä mitattuna ja vahvistimme edelleen markkinajohtajuuttamme. Työtapaturmavakuutuksen maksutulo kasvoi 5,9 prosenttia. Kasvuun vaikutti palkkasummien ja asiakasmäärien kasvu sekä hyvin sujunut vakuutusten siirtoliike. Olemme myös maatilavakuuttamisen markkinajohtaja 67 prosentin (65 %) markkinaosuudella.

LähiTapiola Vahinkoyhtiö ja alueelliset vahinkovakuutusyhtiöt maksoivat asiakkailleen korvauksia 766 miljoonaa euroa (724,3 milj. €). Vuonna 2019 sattui 71 kappaletta (72 kpl) yli 300 tuhannen euron omaisuuden ja toiminnan vahinkoa. Bruttokorvausmeno näistä vahingoista oli 39,8 miljoonaa euroa (50,0 milj. €). Korvaustoiminnan tehokkuus jatkoi parantumistaan automaatiota ja ohjelmistorobotiikkaa kehittämällä.

LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutustoiminnan **riskisuhde** ilman perustekorkokulua oli 66,7 prosenttia ja vuoden 2019 vertailukelpoinen riskisuhde 63,7 prosenttia (v. 2018 64,0 %). **Yhdistetty kulusuhde** ilman perustekorkokulua oli 96,9 prosenttia, (93,9 %). Ilman edellä mainittuja kertaaluontoisten erien vaikutuksia se olisi ollut 93,7 prosenttia.

LähiTapiola Vahinkoyhtiö

Tulostiivistelmä	2019	2019 vert.kelp.	2018
Vahinkovakuutus *)			
Vakuutusmaksutulo, milj. eur.	198,2	228,2	218,1
Liiketulos, milj. eur.	135,5	159,7	66,9
Tilikauden tulos, milj. eur.	107,0	115,7	45,2
Kokonaistulos, milj. eur.	191,0	215,2	76,6

*) ensivakuutus

LähiTapiola Vahinkoyhtiön tulos oli erittäin vahva. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutulon kasvu oli 4,3 prosenttia. Erityisesti työtapaturmavakuutuksen sekä tapaturma- ja sairausvakuutuksen vakuutusmaksutulot kasvoivat hyvin. Vertailukelpoinen yhdistetty kulusuhde oli 88,4 prosenttia (90,1 %).

LähiTapiola Vahinkoyhtiö

Avainluvut	2019	2019 vert.kelp.	2018
Riskisuhde, %*)	68,8	63,9	66,5
Toimintakulusuhde, %*)	27,2	24,5	23,6
Yhdistetty kulusuhde, %*)	96,0	88,4	90,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, %	7,0		2,1
Taseen loppusumma, milj. eur.	2 720,7		2 608,5
Vakavaraisuussuhde, %	304,9		322,2

*) ilman perustekorkokulua

Sijoitustoiminnan tarkoitus on tuottaa arvoa omistaja-asiakkaillemme. Sijoitustoiminnan tuotoilla mahdollistetaan vakavaraisuuden ylläpitäminen sekä kilpailukykyisten palveluiden tuottaminen asiakkaillemme.

Pitkäjänteisellä sijoituspolitiikallamme onnistuimme vuoden 2019 sijoitustoiminnassa erinomaisesti. LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutustoiminnan **sijoitustoiminnan nettotuotto** oli 179,8 miljoonaa euroa (147,9 milj. €).

LähiTapiola Vahinkoyhtiö

Sijoitustoiminta	2019	2018
Sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin, %	7,0	2,1
Korkosijoitukset	5,1	-1,4
Osakesijoitukset	8,6	3,5
Kiinteistösijoitukset	7,1	7,6
Muut sijoitukset	11,8	-5,4
Sijoitusten allokaatio, %		
Korkosijoitukset	32,5	33,7
Osakesijoitukset	52,9	50,5
Kiinteistösijoitukset	14,4	14,8
Muut sijoitukset	0,1	0,9
Sijoitusomaisuus käyvin arvoin, milj. eur.	2 814,7	2 600,7

Sijoitustoiminnan tuotot paransivat merkittävästi LähiTapiola Vahinkoyhtiön tulosta, sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 7,0 prosenttia (2,1 %).

LähiTapiola Vahinkoyhtiön sijoitustoiminnan viiden vuoden keskimääräinen vuotuinen tuotto oli 4,5 prosenttia (3,9 %) ja kymmenen vuoden tuotto 4,7 prosenttia (4,8 %). Alueyhtiöiden sijoitustoiminta käyvin arvoin tuotti keskimäärin 7,5 prosenttia (-0,5 %).

LähiTapiola-ryhmä on merkittävä osaomistaja sekä Pihlajalinna Oyj:ssä että Mehiläisessä. Mehiläinen teki ostotarjouksen Pihlajalinna Oyj:n osakkeista marraskuussa 2019, mistä johtuen Pihlajalinna osakkeen markkina-arvo nousi merkittävästi. Sen vaikutus näkyy kokonaistuloksissa ja LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön sijoitustoiminnan nettotuotossa käyvin arvoin. Ostotarjouksen toteutus vaatii vielä kilpailuviranomaisen hyväksynnän.

LähiTapiola liittyi mukaan Suomesta ensimmäisenä vakuutusyhtiönä Euroopan investointirahaston (EIR) rahoittamaan InnovFin SME Guarantee –lainantakausohjelmaan. Ohjelman tarkoituksena on parantaa innovatiivisten pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusmahdollisuuksia.

Henkivakuutustoiminta

LähiTapiola Henkivakuutusyhtiö on Suomen suurin riskihenkivakuuttaja 30 prosentin markkinaosuudella. Ilman Vahinkoyhtiöille siirtynyttä Hoitoturvaa riskivakuutuksen maksutulon kasvu oli kolmen vuoden aikana noin 30 prosenttia.

Lokakuussa 2019 asiakkaille tarjottiin uutena säästämisen vaihtoehtona Elämänturvasovelluksessa ”Korkoetu”, joka on uusi ja helppo tapa aloittaa säästäminen ja taloudellisen puskurin kerryttäminen. Vakuutussäästäminen on asiakkaidemme keskuudessa edennyt suotuisasti.

Ryhmäläkevakuuksessa LähiTapiola Henkivakuutusyhtiön maksutulo on kasvanut kolmessa vuodessa 50 prosenttia. Viime syksynä tehdyn uudistuksen ansiosta myös ryhmäläkeasiakkaamme voivat hyödyntää sijoituspalvelu-uudistuksen mukaista LähiTapiolan sijoitusosaamista ja suuren sijoittajan etuja. Asiakkaat ovat vastaanottaneet uudistuksen hyvin ja asiakaslukumäärä on jatkanut kasvuaan vuonna 2019.

LähiTapiola Henkiyhtiön maksutulo on vertailukelpoisesti kasvanut kaikilla painopistealueilla. Kokonaismaksutuloa ja korvauksia kasvattivat osaltaan vuoden 2020 alun veromuutoksiin liittyneet säästönsiirrot vanhoista sopimuksista uusiin sopimuksiin. **Kokonaismaksutulo** kasvoi 37,0 prosenttia 616,3 miljoonaa euroon (449,8 milj. €). Vertailukelpoisesti maksutulon kasvu oli 16,1 prosenttia. Henkivakuutuksista asiakkaillemme maksettiin **korvauksia** yhteensä 521,2 miljoonaa euroa (353,4 milj. €). Vertailukelpoisesti korvauksia maksettiin 427,2 milj. €.

LähiTapiola Henkiyhtiön **liikevoitto** oli 32,3 miljoonaa euroa (63,3 milj. €) ja kokonaistulos oli 96,6 miljoonaa euroa (33,0 milj. €). Käyvän arvon sijoitustuotot olivat 6,3 prosenttia eli 189,5 miljoonaa euroa (62,0 milj. €), josta arvostuserojen kasvua oli 64,3 miljoonaa euroa (-30,2 milj. €). Korkotason alentumisen vuoksi tehtiin 139,4 miljoonan euron korkotäydennys (37,7 milj. €). Kuormitustulon ja palkkionpalautusten kuuden prosentin kasvu oli vahva ja myös riskiliikkeen tulos oli hyvällä tasolla.

Varainhoito- ja muu liiketoiminta

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätöksen muuhun liiketoimintaan kuuluvat tärkeimpinä LähiTapiola Varainhoidon, LähiTapiola Kiinteistövarainhoidon, LähiTapiola Vaihtoehtorahastojen ja LähiTapiola Rahoituksen tuottamat palvelut.

LähiTapiola-ryhmän varainhoitoliiketoiminta uudistui täydennetyillä osake-, korko-, pääoma-, velka- ja kiinteistörahastotuotteilla ja -palveluilla. Tämä mahdollistuu varainhoito-organisaatioiden ja LähiTapiola Henkiyhtiön tiivistetyllä yhteistyöllä.

LähiTapiola Varainhoito menestyi jälleen kärkisijoille riippumattomissa rahastovertailuissa kuten

Thomson Reuters Lipperin tekemässä Pohjoismaiden parhaan varainhoitajan ja rahastojen vertailuissa sekä Scandinavian Financial Research:n kyselytutkimuksessa parhaasta instituutioasiakkaan varainhoitajasta ja vastuullisen sijoittamisen varainhoitajasta. LähiTapiola Varainhoidon liikevaihto oli 21,7 miljoonaa euroa (21,0 milj. €), liikevoitto 1,4 miljoonaa euroa (2,0 milj. €).

LähiTapiola Kiinteistövarainhoito -konserni saavutti asiakkailleen erinomaiset kiinteistösijoitusten tuotot ja sen hallinnoimat rahastot menestyivät hyvin. Suurimpia kiinteistökehityshankkeita olivat Espoon kauppakeskus Ainoan kolmannen vaiheen avaus, Turun Hamburger Börsin hotellin uudistamishanke sekä Helsingin Bulevardi 28:n hotellin käyttöönotto. LähiTapiola Kiinteistövarainhoito-konsernin liikevaihto oli 15,0 miljoonaa euroa (15,9 milj. €), liikevoitto 2,3 miljoonaa euroa (2,9 milj. €).

LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy (aikaisemmalta nimeltään LähiTapiola Kiinteistö pääomarahastot Oy) laajensi toimintaansa pääoma- ja velkapääomarahastojen hallinnointiin. Finanssivalvonta antoi markkinointiluvat LähiTapiola Pääomasijoitus IV Ky:lle ja LähiTapiola Velkasijoitus II Ky:lle, joiden markkinointi käynnistettiin loppuvuodesta.

LähiTapiola Rahoitus tarjoaa autoliikkeiden kautta auton oston yhteydessä rahoituspalveluina osamaksu-, rahoitusleasing- ja kaupintapalveluita. Uudessa päästökompensaatiojärjestelmässä kompensoimme LähiTapiola Rahoituksen rahoittamien autojen päästöt, mikäli auto on vakuutettu LähiTapiola-ryhmässä. Tätä emme veloita asiakkailtamme. Osamaksun ja leasingin vuoden 2019 myynti oli yhteensä 657,4 miljoonaa euroa (158,4 milj. €). Uusmyynnin markkinaosuus joulukuussa kuukausimyyntillä mitattuna oli lähes 20 prosenttia (7 %), jolla LähiTapiola Rahoitus oli 3. (4.) suurin rahoittaja. Yhtiön tulos oli +3,3 miljoonaa euroa (-1,6 milj. €). Vahvan kasvun tukemiseksi muutettiin LähiTapiola Rahoituksen 32,0 miljoonan euron velkakirjalaina oman pääomanehtoiseksi pääomalainaksi.

Asiakkaat ja asiakasedut

LähiTapiola-ryhmän toiminnan ylijäämä käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi maksun alennuksina, asiakashyvityksinä ja palvelujen kehittämisenä. Osatuloksesta käytetään kartuttamaan yhtiön vakavaraisuutta, jolloin varmistetaan asiakkaiden edut tulevaisuudessakin.

Maksoimme asiakkaille **vahinkovakuutuksen korvauksia** 766 miljoonaa euroa (724 milj. €). Lisäksi hyvitimme vakuutusmaksuista keskittämissetuina 73 miljoonaa euroa (69 milj. €) ja S-ryhmän bonuksena 31 miljoonaa euroa (29). **Henkivakuutuksista** asiakkaillemme maksettiin **korvauksia** yhteensä 521 miljoonaa euroa (353 milj. €).

Olemme elämänturvayhtiönä kehittäneet palveluitamme helppokäyttöisemmiksi. Keräsimme Elämänturvasovellukseen vahinkojen ennaltaehkäisyyn, vakuutuksien hoitamiseen ja taloudellisesta omavaraisuudesta huolehtimiseen liittyviä palveluitamme, kuten sijoittamisen palveluiden Korkoetu. Jatkamme sovelluksen kehittämistä vuonna 2020 muun muassa henkivakuutuksen osuvalinnalla ja Vakavan sairauden turvalla.

LähiTapiolan TerveysHelppi –yhteistyöpalvelumallissa asiakkaamme saavat chatin ja puhelimen kautta terveysneuvontaa ja –hoitoa. TerveysHelppin digitaalista palveluväylää ja toiminnallisuuksia vahvistettiin muun muassa verkko-käyttöliittymällä ja älyhenkivakuutukseen liittyvillä ennaltaehkäisevillä hyvinvointipalveluilla. TerveysHelppi-palvelussa hoidettiin vuoden 2019 aikana yli 120 000 asiakas-kontaktia. LemmikkiHelppi palvelee eläinvakuutusasiakkaita ja vuonna 2019 sen kautta 3 000 tyytyväistä asiakasta käytti eläinlääkäripalveluita. TerveysHelppi-palvelun tuottaa Mehiläinen Oy ja LemmikkiHelpissä palveluntuottajina operoivat Lähivet Oy ja Omaeläinlinikka Oy.

Lisäksi henkivakuutusasiakkaidemme asiointia helpottavat uudet digitalisoidut palvelut, kuten lisämaksamismahdollisuus sijoitusvakuutuksissa ja ryhmäeläkevakuutetuille lakisääteisten tietojen sähköinen ilmoitusmahdollisuus.

Panostamme vahinkoja ennaltaehkäisevään työhön yhteistyökumppaniemme kanssa. Yhteistyöhankkeista ja -kumppaneista on kerrottu laajemmin vastuullisuuden yhteydessä.

Tilinpäätöksen liitetiedossa on selvitys Henkivakuutusyhtiön kohtuusperiaatteen soveltamisesta ja lisätujen jakamista koskevista tavoitteista sekä kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2010–2019.

Vastuullisuus

LähiTapiola-ryhmä turvaa omistaja-asiakkaidensa elämää ja toimintaa ennakoiden. Vastuullisuus perustuu keskinäisyyteen, ja työ konkretisoituu sekä

valtakunnallisina että paikallisina tekoina. Tavoitteenamme on asiakkaidemme ja yhteiskunnan turvallisuuden sekä hyvinvoinnin lisääminen.

Vuonna 2019 LähiTapiola-ryhmä kokosi yhteen keskeiset liiketoimintaperiaatteet (Code of Conduct), jotka ohjaavat henkilöstön päivittäistä työtä. Valmistelimme myös vastuullisuuden tiekartan, joka määrittelee vastuullisuuden teemat, painopisteet ja tavoitteet tuleville vuosille. Sijoitustoiminnassa huomioimme vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Omistuskiinteistöissä käytämme vastuullisia ja ympäristöystävällisiä toimintamalleja kiinteistöjen koko elinkaaren ajan.

Uudistimme LähiTapiola-ryhmän henkilöstöstrategian, henkilöstötutkimusten kokonaisuuden, onnistumiskeskustelut sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Uusi henkilöstökokemusta mittaava ROIHU-henkilöstötutkimus on räätälöity LähiTapiolalle elämänturvastrategian, arvojen ja Eezy Spiritin People Power -konseptin pohjalta. Vuoden 2019 hyvä tulos oikeutti paikkaan Suomen innostavimmat työpaikat -listalla.

Pitkäaikainen yhteistyö Suomen Punaisen Ristin kanssa keskittyy yksinäisyyden vähentämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Ensiapu- ja elvytystaitojen koulutusyhteistyö jatkui Punainen Risti Ensiapu Oy:n kanssa. Syöpäsäätiön kumppanina tuemme suomalaista syöpätutkimusta ja terveyden eteen tehtävää ennaltaehkäisevää työtä. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö on LähiTapiolan kumppani paloturvallisuuden ja Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto vesiturvallisuuden parantamisessa. Lisäksi tuemme valtakunnallisten urheiluliittojen liikuntatapahtumia ja koulukiertueita. LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöiden hallitukset lahjoittivat käyttörahastoistaan varoja yleishyödyllisiin tarkoituksiin, kuten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, koulutukseen ja ympäristönsuojeluun.

LähiTapiola-ryhmän yhteiskuntavastuusta ja vuoden 2019 toiminnasta kerrotaan tarkemmin erillisessä selvityksessä. Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista julkaistaan samaan aikaan toimintakertomuksen kanssa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

Luottoluokitus

Luottoluokittaja Standard & Poor's suoritti luottoluokitusarvion LähiTapiola-ryhmästä ensimmäistä kertaa vuonna 2019. Standard & Poor's on yksi johtavista ja arvostetuimmista luottoluokittajista maailmassa.

Standard & Poor'sin 24.9.2019 antaman lehdistötiedotteen mukaan LähiTapiola Vahinkoyhtiön saamaan A-luokitukseen vaikuttivat ryhmän vahva vakavaraisuus sekä hyvä tuloskehitys. Standard & Poor's näkee LähiTapiolan säilyttävän johtavan aseman kansallisessa vakuutusmarkkinassa myös jatkossa.

Luokitusarvosanaa tarvitaan liiketoiminnassa asiakkaan tai yhteistyökumppanin sellaista edellyttäessä. Yrityskuvan ja maineen kannalta hyvä luokitusarvosana lisää luotettavuutta ja arvostusta.

Toimintaympäristö

Vahinkovakuutustoiminta

Suomen talouskasvu hidastui selvästi vuoden 2019 aikana edellisvuodesta, mutta pysyi edelleen kasvu-uralla. Vahinkovakuutuksen maksutulo pysyi suurin piirtein edellisvuoden tasolla muutaman prosentin kasvussa.

Alan maksutulon kehityksen kärkipäässä olivat sairauskuluvakuutuksen ja maa-ajoneuvoihin liittyvät vakuutukset. Edelleen hieman parantunut työllisyys tuki etenkin yritysliiketoiminnan kasvua, kuten työtapaturmavakuutusta.

Maksutulon positiiviseen kehitykseen vaikuttivat odotettua parempi kansantalouden kehitys ja ripeä kuluttajakysyntä. Hintavetoisten kampanjoiden vähentyminen tuki osaltaan sekä maksutulon kasvua, että alan yhtiöiden kannattavuutta.

Vahinkovakuutuksessa on etsitty ratkaisuja uusiin riskeihin tuomalla markkinoille uudentyypisiä tuotteita, kuten tietoturvaan tai terveyteen liittyviä tuote- ja palvelukokonaisuuksia. Kilpailukyvyyn säilyttäminen moottoriajoneuvojen vakuuttamisessa on kaikilla alan toimijoilla keskeisessä asemassa. Yritysvakuutuksessa meklarien rooli on entistä suurempi.

Vahinkovakuutuksen kuluttajakysyntää on ylläpitänyt yksityisen kulutuksen kasvu. Kuluttajien odotukset sekä omaa että Suomen taloutta kohtaan ovat kuitenkin heikentymässä. Yritysliiketoiminnan kasvu on mahdollisesti hiipumassa työllisyyskehityksen vanavedessä.

Vahinkovakuutusyhtiöiden tuloskehitys on ollut vuonna pääsääntöisesti hyvä. Talouskasvu tuo kuitenkin mukanaan myös enemmän vahinkoja ja alan yhdistetty kulusuhde on ollut edelleen hieman noususuunnassa.

Vahinkovakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tuotot olivat vuonna 2019 harvinaisen korkealla tasolla.

Vakuutusallalla terveyteen liittyvien lisäpalvelujen lisäksi nyt on trendinä tarjota vahinkojen ennaltaehkäisyyn liittyviä tuotteita ja palveluja.

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutusyhtiöiden maksutulo on säilynyt viime vuosien aikana melko tasaisena. Säästövakuumusten ja kapitalisaatiosopimusten maksutulo on tasaantunut vuosien 2013-2015 huippuvuosien jälkeen. Säästönsiirrot vanhoista sopimuksista uusiin kasvoivat vuoden 2020 alun veromuutosten myötä, mikä kasvatti yhtiöiden säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten maksutuloa ja takaisinostoja vuonna 2019.

Laki osakesäästötilistä on tullut voimaan 1.1.2020 alkaen. Kokonaisuutena sijoittamisen verokohteluun liittyvät hallituksen linjaukset ovat olleet positiivisia ja eri sijoitusmuodot mukaan lukien säästöhenkivakuutukset ovat sen myötä verotuksellisesti aiempaa yhdenmukaisempia.

Sijoitustuotto-odotusten pienentyminen ja synnytyyden alentuminen ovat kasvattaneet painetta eläkejärjestelmää kohtaan ja nostaneet keskusteluun yksityisen varautumisen tarpeen. Tämä voi avata mahdollisuuksia lakisääteistä eläketurvaa täydentäville henkivakuutusratkaisuille.

Kansainvälisessä vertailussa riskihenkivakuutusten määrä on Suomessa alhainen. Finanssialan mukaan vain reilu kolmannes on ottanut vakuutuksen kuoleman varalta. Henkivakuuttamisen tarve on Suomessa suuri, mutta riskihenkivakuutusten maksutulo ei ole viime vuosina oleellisesti kasvanut.

Sijoitustoiminta

Suomen bruttokansantuotteen kasvun ennakoidaan olevan noin prosentin tuntumassa vuonna 2019. Kasvua on ylläpitänyt etenkin yksityinen kulutus ja vienti. Työllisyyden kehitys oli aiempaa vaikeampaa.

Keskuspankit siirtyivät alkuvuonna 2019 koronasta koronlaskujen tielle, mikä heijastui markkinaodotuksiin ja näkyi korkojen laskuna. Tuottoikäyrät loivenivat ja muuttuivat osin laskeviksi. Lisäksi pitkät korot painuivat yhä laajemmin negatiiviseksi. Pitkien korkojen laskun taustalta löytyy rahapolitiikan lisäksi myös rakenteellisia tekijöitä, kuten väestön ikääntyminen, velkaantuminen ja globalisaatio.

Euroopan keskuspankki (EKP) käynnisti syksyllä 2019 uudelleen joukkovelkakirjalainojen osto-ohjelmansa ja laski talletuskoron -0,5 prosenttiin. EKP

pyrkii negatiivisilla koroilla alentamaan rahoituskustannuksia, vauhdittamaan luotonantoa, kiihdyttämään inflaatio-odotuksia ja heikentämään euroa. Valuuttakurssitavoitetta EKP:lla ei ole, mutta valuutan heikkeneminen kiihdyttää euroalueen inflaatiota tuontihintojen nousun kautta. Suhdanteiden jäähtyminen ja Saksan teollisuuden taantuma sekä rakenteelliset tekijät puoltavat edelleen euroalueen matalia korkoja ja EKP:n elvyttävää politiikkaa.

Yhdysvaltain keskuspankki Fed teki myös täyskäännöksen alkuvuonna 2019. Osaltaan taustalla lienee ollut vuoden 2018 viimeinen neljännes, jolloin osakemarkkinat sukelsivat. Rahoitusmarkkinoiden häiriöt voivat horjuttaa rahoitusmarkkinoiden vakautta ja luottamusta. Ohjauskorkoa laskettiin ja lisää kevennyksiä on tulossa tarvittaessa. Koronostosityklin huippu jäi jälleen edellisen huipun alapuolelle, mikä kertoo siitä, että myös Yhdysvaltain talous kohtaa kansainvälisen talouden haasteet.

Yrityslainamarkkinoilla riskilisät laskivat vuonna 2019 ja yrityslainojen toteutuneet tuotot ylittivät odotukset.

Kiinteistömarkkinoilla vahva kysyntä jatkui, mutta nettotuottovaatimukset laskivat. Toimitilamarkkinoiden markkina pysyi positiivisina. Poikkeuksellisen matala korkotaso tuki kiinteistöjen houkuttelevuutta sijoitusmarkkinoilla.

Vakavaraisuus ja riskienhallinta

Vakavaraisuuden hallinta

LähiTapiola-ryhmän ja sen vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden valvonta perustuu EU-tason Solvenssi II -säännöstöön. LähiTapiola-ryhmä ja sen vakuutusyhtiöt laskevat vakavaraisuuden käyttämällä standardikaavaa. LähiTapiola-ryhmä muodostaa myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonasta annetun lain mukaisen vakuutus- ja rahoitusryhmän. LähiTapiola Vahinkoyhtiö toimii ryhmän ylimpänä emoyrityksenä, jonka tehtävänä on varmistaa, että ryhmä ja sen yhtiöt täyttävät lakisääteiset vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset.

LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöt luokituvat toimialan vakavaraisimpiin yhtiöihin Suomessa. Täten ryhmän vakavaraisuus on lujalla pohjalla toimintaympäristön taloudellisesta epävarmuudesta huolimatta.

Vakavaraisuuden hallinta on osa ryhmän ja sen yhtiöiden riskienhallintaa. Vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on, että ryhmällä ja yhtiöillä on riittävästi vakavaraisuuspääomaa velvoitteidensa

täyttämiseksi ottaen huomioon odotetut ja odottamattomat tappiot. Keskinäisen yhtiömuodon vuoksi vakavaraisuuden hallinnassa korostetaan asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvaa varmistamista koko ryhmän ja sen yhtiöiden hyvällä vakavaraisuudella.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, jonka tarkoituksena on turvata LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden vakavaraisuus. Sopimus määrittelee toimintaperiaatteet päätöksentekomenettelyineen sellaista poikkeuksellista tilannetta varten, jossa jonkin ryhmään kuuluvan yhtiön vakavaraisuus on vaarantunut tai vaarantumassa. Sopimuksen mukaan LähiTapiola Vahinkoyhtiö ja alueyhtiö ovat velvollisia pääomittamaan ryhmän toista yhtiötä edellyttäen, että yhtiön oma vakavaraisuus on riittävällä tasolla sekä pääomitusta tehtäessä, että sen jälkeen. Yhteisvastuusopimuksen velvoittaman pääomituksen määrä on rajoitettu suhteessa pääomittavan yhtiön omaan varallisuuteen.

Yhteisvastuusopimuksessa on sovittu myös siitä, että LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön ja ryhmän varainhoitoyhtiöiden (LähiTapiola Varainhoito Oy, LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy, LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy) vakavaraisuutta tuetaan tarvittaessa vastaavin periaattein takuu- ja osakepääomaosuuksien mukaisissa suhteissa. Myös LähiTapiola Rahoitus Oy:n vakavaraisuuden varmistamisessa noudatetaan soveltuvin osin yhteisvastuusopimuksen periaatteita. Nämä yhtiöt eivät kuitenkaan ole yhteisvastuusopimuksen osapuolia, eivätkä ne näin ollen voi sopimukseen vedoten vaatia lisäpääomitusta. S-Pankki Oy ei kuulu yhteisvastuusopimuksen piiriin.

Ryhmän kaikkien yhtiöiden vakavaraisuus on tällä hetkellä vahvalla tasolla, jolloin todennäköisyys sille, että joudutaan turvautumaan yhteisvastuusopimuksen mukaisiin pääomituksiin, on hyvin pieni. LähiTapiola-ryhmän vakavaraisuuslaskennassa otetaan huomioon yhteisvastuusopimuksen vaikutus.

Ryhmän vakavaraisuuden hallinnasta kerrotaan tarkemmin vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevista kertomuksista osoitteessa www.lahitapiola.fi. Vuotta 2019 koskeva kertomus julkaistaan 7.4.2020 mennessä.

Vakavaraisuusasema

LähiTapiola Vahinkoyhtiön vakavaraisuussuhde (yhtiön hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen) oli 305 prosenttia (322 %) ja LähiTapiola-ryhmän vakavaraisuussuhde oli 176 prosenttia (188 %). Siten yhtiön ja ryhmän vakavaraisuutta voidaan pitää vahvana. Alla olevassa taulukossa on LähiTapiola Vahinkoyhtiön, alueyhtiöiden (keskimäärä), LähiTapiola Henkivakuutuksen ja LähiTapiola-ryhmän vakavaraisuussuhteet:

(% / milj. euroa)	Vakavaraisuussuhde	Oma varallisuus	Vakavaraisuuspääomavaatimus
Vahinkoyhtiö	305 %	1 737,6	569,9
Alueyhtiöt	227 %	1 632,0	720,5
Henkiyhtiö	190 %	1 088,6	572,1
LähiTapiola-ryhmä	176 %	3 304,5	1 874,7

Riskiasema

Toiminnan merkittävimmät riskit ovat vahinkovakuutustoiminnan vakuutusriskit, henkivakuutustoiminnan vakuutusriskit, sijoitustoimintaan liittyvät markkinariskit, operatiiviset riskit sekä toimintaympäristön ja strategian riskit.

Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutustuotteiden hinnoitteluun, inflaatioon, kuolleisuudessa tapahtuviin muutoksiin, ammattitauteihin ja jälleenvakuutussuojiiin.

Henkivakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit ovat vastuuvetoon liittyvät riskit ja asiakaskäyttäytymiseen liittyvät sopimusten ja vakuutusmaksujen maksamisen keskeytymisen riskit.

Markkinariski aiheutuu varojen markkina-arvojen vaihtelusta, sisältäen muun muassa korkojen, osakekurssien tai valuuttakurssien muutoksen aiheuttaman vaihtelun.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin.

Toimintaympäristön ja strategian riskit sisältävät muun muassa yleiseen toimintaympäristöön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksiin, kilpailuun ja kilpailijoihin sekä strategian sisältöön ja toteuttamiseen liittyvät riskit. Toimintaympäristön ja strategian riskejä korostavat vakuutuslalla samanaikainen talouskehityksen epävarmuus ja toimintaympäristön yhä nopeutuva muutosvauhti: muun muassa digitalisaation tuoma murros, toimi-

alaliukumet, uudenlaiset toimijat ja yhteenliittymät, väestörakenteen muutos, kansainvälistyminen sekä ilmastonmuutos.

Ryhmän riskienhallinnasta ja merkittävimmistä riskeistä kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa ja vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevassa kertomuksessa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

LähiTapiola-ryhmän rakenne ja hallinto

LähiTapiola-ryhmän rakenne

LähiTapiola Vahinkoyhtiö laatii LähiTapiola-ryhmän ylimpänä emoyrityksenä konsernitilinpäätöksen vakuutusyhtiölain tarkoittaman vakuutusyrittäjäryhmän mukaisessa laajuudessa. LähiTapiola-ryhmään kuuluvat LähiTapiola Vahinkoyhtiö, 20 alueellista vahinkovakuutusyhtiötä ja LähiTapiola Henkiyhtiö sekä näiden omistuksien kautta LähiTapiola-ryhmään yhdisteltävät yhtiöt. LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen yhdistellään LähiTapiola Vahinkoyhtiön kirjanpitolain mukainen konserni sekä muut yhtiöt, jotka yhdessä LähiTapiola Vahinkoyhtiön konsernin kanssa muodostavat LähiTapiolan vakuutusyhtiölain 26 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuutusyrittäjäryhmän.

Merkittävimmät konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät yhtiöt ovat LähiTapiola Vahinkoyhtiön lisäksi:

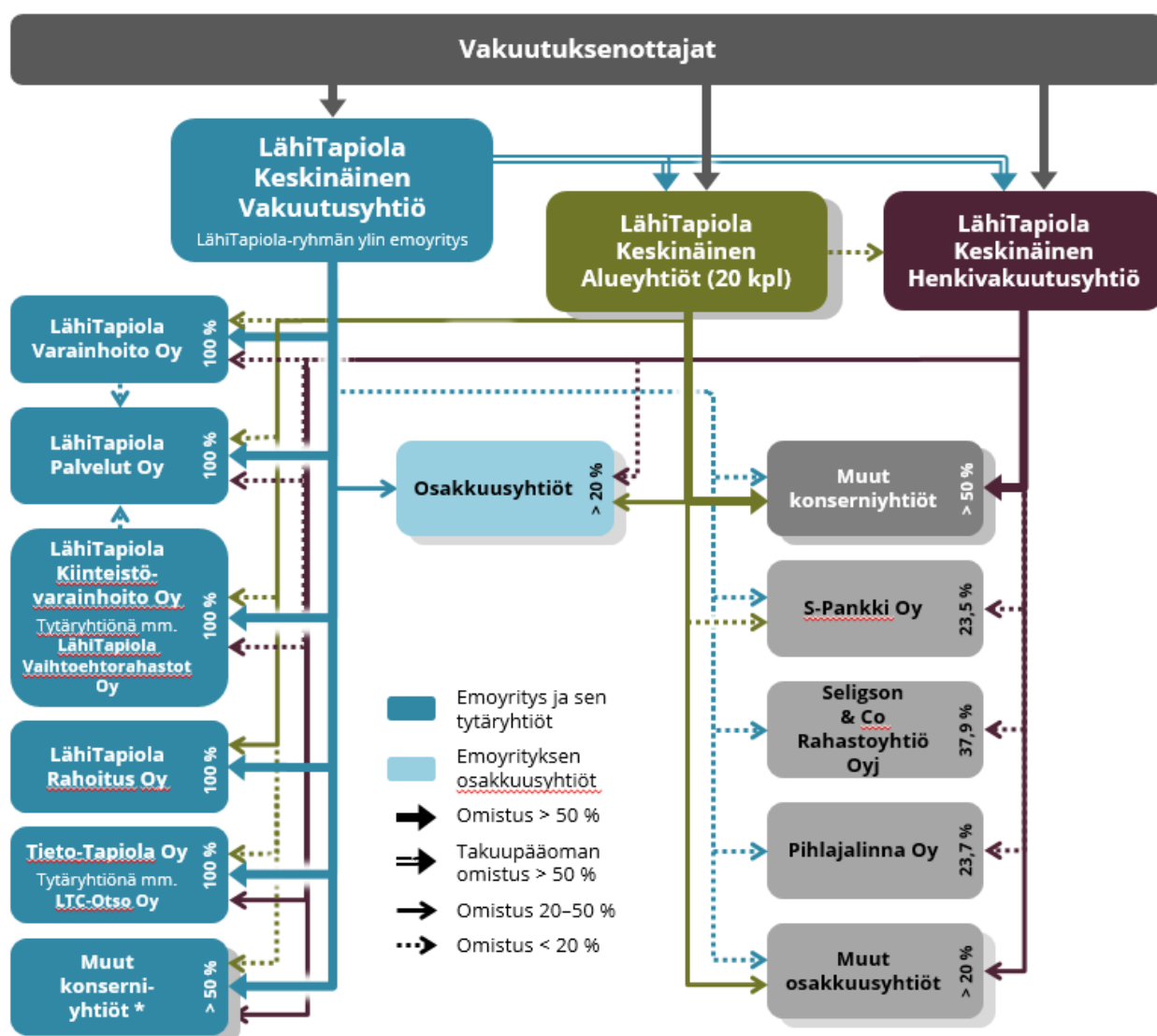
LähiTapiola Lännen Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Etelä Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Vellamo Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Keski-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Savo Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Itä Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Uusimaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Pääkaupunkiseutu Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Loimi-Häme Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Etelärannikko Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Pirkanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Lappi Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Varsinais-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Savo-Karjala Keskinäinen Vakuutusyhtiö
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö
LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy
LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy
LähiTapiola Varainhoito Oy
LähiTapiola Palvelut Oy
LähiTapiola Rahoitus Oy
Tieto-Tapiola Oy

LähiTapiola-ryhmään yhdistellään lisäksi 73 (vuonna 2018 72) asunto- ja kiinteistöyhtiötä ja 41 (39) muuta yhtiötä. Osakkuusyhtiöinä käsitellään S-Pankki Oy –konserni, Pihlajalinna Oy –konserni, Seligson Oy, 2 (2) asunto- ja kiinteistöyhtiötä sekä 2 (2) muuta yhtiötä. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva on tytäryhtiö. LähiTapiola-ryhmän yhtiöt omistavat sen takuupääomasta 76 prosenttia, mutta Finanssivalvonnan kannonoton mukaisesti sitä ei yhdistellä LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen.

LähiTapiola-ryhmän riskienhallinta- ja vakavaraisuusraportointi pohjautuu LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen. Tilinpäätöksen laatiminen käsittäen koko Solvenssi II -direktiivissä määritellyn vakuutusyrittäjäryhmän ei kuitenkaan laajenna LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen yhtiöoikeudellista vastuuta kirjanpitolain määrittelemän konsernirakenteen ulkopuolelle.

LähiTapiola-ryhmä muodostaa myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain tarkoittaman ryhmän. Vakuutus- ja rahoitusryhmään kuuluvat LähiTapiolan vakuutusyrittäjäryhmän yhtiöt. Ryhmän koordinoivana valvontaviranomaisena toimii Finanssivalvonta.

LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöt ovat keskinäisiä yhtiöitä, jolloin niiden omistajat ovat vakuutuksenottajat ja takuupääoman omistajat.

Esitetyt prosenttiluvut tarkoittavat koko LähiTapiola-ryhmän omistussuutta. Kuvassa on eritelty vain merkittävimmät LähiTapiola-ryhmään kuuluvat yhtiöt.

* Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva on LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön tytäryhtiö, jota ei yhdistellä LähiTapiola-ryhmään.

Hallinto, henkilöstö, palkitseminen

LähiTapiola-ryhmän hallinto ja johtamisjärjestelmä

LähiTapiola-ryhmän ja sen yhtiöiden hallinnossa noudatetaan hyvää hallinnointitapaa, joka perustuu vakuutus- ja rahoitusalaan koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin ja ohjeisiin sekä keskinäisiin vakuutusyhtiöihin soveltuvien osin listayhtiöiden hallinnointikoodiin.

LähiTapiola-ryhmän hallintomalliin vaikuttaa keskeisesti sen vakuutusyhtiöiden keskinäinen yhtiömuoto, jossa vakuutuksenottajat ovat vakuutusyhtiöiden osakkaita. Koska osakkaiden määrä on näin ollen hyvin laaja, on yhtiöiden hallintoneuvostoilla ja hallituksilla juridisten tehtäviensä ohella merkittävä rooli vakuutusyhtiöiden omistajaohjauksessa sekä yhtiöiden ja niiden osakkaiden välisenä vuorovaikutuskanavana.

LähiTapiola-ryhmä muodostaa vakuutusyhtiölain tarkoittaman vakuutusyhtyrhythän, jonka lain tarkoittama ylin emoyritys on LähiTapiola Vahinkoyhtiö. Sillä on tässä roolissaan koko LähiTapiola-ryhmään ulottuva vastuu ryhmän ja sen yhtiöiden luotettavan hallinnon, vakavaraisuuden valvonnan, riskienhallinnan, sisäisen valvonnan sekä näihin liittyvän viranomaisraportoinnin järjestämisestä.

LähiTapiola-ryhmän yhtiöt ovat järjestäneet keskinäiset vastuunsa ja työnjakonsa ryhmän sisäisin sopimuksin. LähiTapiola-ryhmässä toimii LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen nimittämä yhtiöryhmän johtoryhmä, jossa ovat laajasti edustettuina LähiTapiola-ryhmän eri yhtiöt ja keskeisten yhteisten toimintojen vastuulliset johtajat.

Yhtiökokous

LähiTapiola Vahinkoyhtiön yhtiökokous pidettiin 21.5.2019. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2018, päätettiin yhtiön tuloksen käyttämisestä, myönnettiin vastuuvapaus hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja valittiin yhtiön tilintarkastaja. Kokouksessa vahvistettiin lisäksi hallintoneuvoston jäsenten lukumäärä ja palkkiot sekä valittiin uudet hallintoneuvoston jäsenet.

Hallintoneuvosto

Yhtiökokous valitsi hallintoneuvoston alueyhtiöiden edustajien erovuorossa olevista edustajista jatkamaan seuraavat jäsenet: **Jussi Huttunen** (maakuntaneuvos, Siilinjärvi, LähiTapiola Savon edus-

taja), **Markku Karjalainen** (kenttäpäällikkö, Paltamo, MTK Pohjois-Suomi ry, LähiTapiola Kainu-Koillismaan edustaja) ja **Eero Nykänen** (konstaapeli evp, Parikkala, LähiTapiola Savo-Karjalan edustaja).

Lisäksi yhtiökokous totesi alueyhtiöiden valitsemien uusiksi edustajikseen hallintoneuvostoon seuraavat henkilöt: **Markus Granlund** (professori, Lieto, Turun kauppakorkeakoulu, LähiTapiola Varsinais-Suomen edustaja), **Bo-Erik Nyström** (maatalousyrittäjä, Korppoo, LokalTapiola Sydäksenen edustaja), **Risto Rantala** (yrittäjä, Tornio, Tilitoimisto Rantala Ky, LähiTapiola Lapin edustaja), kaikki kolmivuotiskaudeksi vuoden 2022 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Sami Kullan tilalle hänen jäljellä olevaksi toimikaudekseen vuoden 2020 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka oli valittu **Ann-Mari Pihlajamäki**, (yrittäjä, Kokkola, Passiflora Oy, LähiTapiola Pohjanmaan edustaja)

Muista LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallintoneuvoston erovuorossa olleista jäsenistä valittiin uudelleen **Taavi Heikkilä** (pääjohtaja, Helsinki, S-ryhmä), **Iiro Ketola** (pääluottamusmies, Espoo, LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö, henkilöstön edustaja), **Sanna Leivo** (hallituksen puheenjohtaja, Tampere, Leivon Leipomo Oy), **Timo Leppänen** (toimitusjohtaja, Kajaani Kajaanin Tilitalo Oy) ja **Heikki J. Perälä** (toimitusjohtaja, Helsinki, Helsingin seudun kauppakamari).

Uusiksi jäseniksi hallintoneuvostoon valittiin **Philip Aminoff** (hallituksen puheenjohtaja, Helsinki, Helvar Merca Oy Ab), **Timo Holopainen** (talousjohtaja, Tuusula, Skanska Oy), kumpikin vuoden 2022 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka sekä Minna Kahrin tilalle hänen jäljellä olevaksi toimikaudekseen vuoden 2020 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka **Jouni Huttunen** (Group Treasurer, Helsinki, Fortum Oyj).

LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallintoneuvosto piti järjestäytymiskokouksensa 28.5.2019. Kokouksessa valittiin hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi ajalle 28.5. – 31.12.2019 valittiin vuorineuvos **Timo U. Korhonen** ja 1.1.2020 alkaen maakuntaneuvos **Jussi Huttunen**. Hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtajaksi valittiin MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** ja 2. varapuheenjohtajaksi ajalle 28.5. – 31.12.2019 Jussi Huttunen ja 1.1.2020 alkaen Timo U. Korhonen.

Hallintoneuvosto kokoontui 3 kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 89,5 prosenttia jäsenistä.

Hallintoneuvoston palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä ”Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset”.

Hallintoneuvoston valiokunnat

Hallintoneuvoston nimitystoimikunta

Hallintoneuvoston nimitystoimikunnan tarkoituksena on varmistaa valintaesitysten valmistelun monipuolisuus ja läpinäkyvyys valittaessa jäseniä yhtiön hallintoneuvostoon ja hallitukseen.

Nimitystoimikunnan muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja hallintoneuvoston keskudestaan valitsemat kolme puheenjohtajiston ulkopuolista jäsentä. Toimikunnan puheenjohtajana toimii hallintoneuvoston puheenjohtaja. Jäsenten toimikausi on vuoden mittainen ja kestää kunkin vuoden yhtiökokouksen jälkeisestä hallintoneuvoston järjestäytymiskokouksesta seuraavan vuoden järjestäytymiskokoukseen saakka edellyttäen, että jäsen on edelleen myös hallintoneuvoston jäsen.

Nimitystoimikunnan puheenjohtajana vuonna 2019 toimi hallintoneuvoston puheenjohtaja **Timo U. Korhonen** sekä jäseninä hallintoneuvoston jäsenet **Anssi Keinänen**, **Sanna Leivo**, **Heikki J. Perälä**, **Anssi Keinänen** 28.5.2019 alkaen ja **Anneli Karhula** 28.5.2019 saakka.

Nimitystoimikunta kokoontui 6 kertaa ja kokouksiin osallistui 95,8 prosenttia jäsenistä.

Yhteistyövaliokunta

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallintoneuvostojen puheenjohtajista ja varapuheenjohtajista muodostuvan yhteistyövaliokunnan järjestäytymiskokous pidettiin 28.5.2019.

Yhteistyövaliokunta valmistelee päätösesitykset hallintoneuvostolle ja muut hallintoneuvoston kokouksessa käsiteltävät asiat. Yhteistyövaliokunta valvoo hallituksen, pääjohtajan ja toimitusjohtajien sekä koko yhtiöryhmän toimintaa ja raportoi siitä hallintoneuvostolle.

Yhteistyövaliokunnan puheenjohtajana vuonna 2019 toimi **Timo U. Korhonen** ja varapuheenjohtajana **Totti Salko**. Muina jäseninä vuonna 2019 toimivat **Juha Marttila**, **Päivi Uusitalo** ja **Jukka Hertti** sekä 28.5.2019 saakka **Anneli Karhula** ja siitä alkaen **Jussi Huttunen**.

Yhteistyövaliokunta kokoontui 9 kertaa, minkä lisäksi se piti 3 sähköpostikokousta. Kokouksiin osallistui keskimäärin 100 prosenttia jäsenistä.

Hallitus

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Sen tulee myös huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Toimikaudella 1.1. - 31.12.2019 hallituksen puheenjohtajana toimi **Erkki Moisander** (pääjohtaja), varapuheenjohtajana **Jari Eklund** (yhtiöryhmän johtaja) ja jäseninä **Matti Bergendahl** (toimitusjohtaja, Realia Group Oy) 24.4.2019 asti, **Merja Fischer** (johtamistieteiden tohtori) 12.10.2019 asti, **Timo Hiltunen** (hallituksen puheenjohtaja, Tietokeskus), **Sami Kulla** (toimitusjohtaja, Buorre Oy), **Ulla-Maija Moisio** (lakiasiaintoimittaja, Teollisuuden Voima Oyj), **Hannu Niilekselä** (kauppätieteiden maisteri, KHT) sekä **Anu Kallio** (toimitusjohtaja, Humana Suomi) 24.4.2019 lukien ja **Minna Metsälä** (partneri, Ocio Oy) 12.11.2019 lukien.

Hallitus kokoontui 14 kertaa, minkä lisäksi se piti 3 sähköpostikokousta. Varsinaisiin kokouksiin osallistui keskimäärin 91 prosenttia jäsenistä. Hallituksen palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä ”Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset”.

Hallintoneuvosto valitsi 24.4.2019 pidetyssä kokouksessaan 1.1.2020 alkavalle toimikaudelle hallituksen puheenjohtajaksi **Juha Koposen** ja kokouksessaan 12.11.2019 hallituksen varapuheenjohtajaksi **Jari Eklundin**.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallitusten tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallitusten apuna toimii tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta.

Valiokunta avustaa hallituksia niiden lakisäätöissä ja työjärjestyksen mukaisissa asioissa liittyen yhtiöiden ja LähiTapiola-ryhmän talouteen, kirjanpitoon, vakavaraisuuteen, riskienhallintaan, tilintarkastukseen, sisäiseen valvontaan ja sisäiseen tarkastukseen.

Ottaen huomioon LähiTapiola Vahinkoyhtiön rooli LähiTapiola-ryhmän ylimpänä emoyrityksenä (VYL 26 luvun 3 § mukaisesti) valiokunnan toiminta käsittää myös LähiTapiolan alueyhtiöiden sekä muiden ryhmään kuuluvien yhtiöiden asioita siltä osin kuin ne ryhmätason asioina kuuluvat yhtiön vastuulle.

Valiokunnan muodostavat sen työjärjestyksen mukaan LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen keskuudestaan valitsemat valiokunnan puheenjohtaja ja yksi valiokunnan jäsen sekä vähintään yksi ja enintään kaksi LähiTapiola Henkiyhtiön hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä. Puheenjohtajan ja jäsenten on oltava LähiTapiola-ryhmästä riippumattomia hallituksen jäseniä.

Valiokunnan puheenjohtajana toimi vuonna 2019 **Hannu Niilekselä** (LähiTapiola Vahinkoyhtiö) ja jäseninä **Ulla-Maija Moisio** (LähiTapiola Vahinkoyhtiö), **Olli Latola** ja **Mirel Leino** (LähiTapiola Henkiyhtiö).

Valiokunta kokoontui 5 kertaa. Kokouksiin osallistui 100 prosenttia valiokunnan jäsenistä.

[LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallitusten henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta](#)

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallitusten apuna toimii henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta.

Valiokunta avustaa LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallituksia henkilöstöön ja palkitsemiseen liittyvien asioiden käsittelyssä sekä linjaa LähiTapiola-ryhmän johdon ja henkilöstön kehittämiseen liittyviä asioita. Valiokunta käsittelee ja valmistelee hallitusten päätettäväksi LähiTapiola-ryhmän yhteisiä linjauksia ja suosituksia varhaisen johdon ja henkilöstön palkitsemiseen ja kehittämiseen liittyviä asioita.

Valiokunnan muodostavat valiokunnan puheenjohtajana toimiva LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön hallituksen puheenjohtaja sekä kahdesta neljään muuta LähiTapiola-ryhmästä riippumatonta hallituksen jäsentä, joista osa valitaan LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja osa LähiTapiola Henkiyhtiön hallitusten jäsenten keskuudesta.

Valiokunnan puheenjohtajana vuonna 2019 toimi **Erkki Moisander** ja jäseninä **Merja Fischer** 22.2.2019 - 12.10.2019, **Anu Kallio** 21.10.2019 alkaen, **Sami Kulla** 22.2.2019 alkaen, **Olli Latola**, ja **Kati Sulin**.

Valiokunta kokoontui 7 kertaa. Kokouksiin osallistui 97,0 prosenttia valiokunnan jäsenistä.

[Yhtiöryhmän johtoryhmä](#)

Yhtiöryhmän johtoryhmä vastaa hallituksen sille antamien sekä LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden välillä solmitun ryhmäsopimuksen mukaisten valtuuksien puitteissa LähiTapiola-ryhmän strategisten ja muiden ryhmätason yhteisten asioiden valmistelusta,

päätöksenteosta ja täytäntöönpanosta sekä yhtiöryhmän ohjaamisen ja kehittämisen kokonaisuudesta.

Johtoryhmän puheenjohtajana toimi **Erkki Moisander** (pääjohtaja) ja jäseninä **Jari Sundström** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Vahinkoyhtiö), **Minna Kohmo** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö), **Pekka Antikainen** (toimitusjohtaja LähiTapiola Palvelut Oy), **Tom Liljeström** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Varainhoito), **Pasi Haarala** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Pohjanmaa), **Ari Lagerström** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Etelä), **Jukka Kinnunen** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Pääkaupunkiseutu), **Jussi Seppälä** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Lännen), **Veli Rajakangas** (toimitusjohtaja, LähiTapiola Pohjoinen), **Jari Eklund** (ryhmän hallinnon ohjauksesta vastaava johtaja), **Timo Laakso** (talousjohtaja), **Mikko Vastela** (tietohallintojohtaja), **Olli-Pekka Pohjanmäki** (markkinointijohtaja), **Harri Aho** (kehitysjohtaja) ja **Toni Sinisaari** (henkilöstöjohtaja).

Yhtiöryhmän johtoryhmä kokoontui pääsääntöisesti joka toinen viikko.

[Toimitusjohtaja](#)

LähiTapiola Vahinkoyhtiön toimitusjohtajana toimii varatuomari OTM **Jari Sundström** ja varatoimitusjohtajana OTK, MBA **Mika Makkonen**.

Toimitusjohtajalle maksetut palkat ja luontoisedut olivat yhteensä 508 956 euroa (vuonna 2018 501 564 euroa), johon sisältyy tulospalkkio 147 888 euroa (142 008 euroa). Tulospalkkiosta 14 121 euroa on ansaittu vuonna 2015, 33 106 euroa vuonna 2016, 35 218 euroa vuonna 2017 ja 65 443 euroa vuonna 2018.

Tulospalkkiosta on viivästetty myöhemmin maksettavaksi 197 136 euroa, josta 30 654 euroa on ansaittu vuonna 2016, 68 318 euroa on ansaittu vuonna 2017 ja 98 164 euroa on ansaittu vuonna 2018. Johdon tulospalkkio perustuu vuositulojen toteutumiseen.

Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta. Toimisuhteen ennaikaisesta päättymisestä on sovittu maksettavaksi erokorvaus, joka vastaa 12 kuukauden kokonaispalkkaa korotettuna puolella, sillä hetkellä voimassa olevan tulospalkkiosäännön maksimipalkkioitasosta.

[Lähipiiri](#)

LähiTapiola Vahinkoyhtiön lähipiiristä kerrotaan tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tilintarkastaja

Yhtiökokous valitsi LähiTapiola Vahinkoyhtiön tilintarkastajana jatkamaan KPMG Oy Ab, jonka nimemänä yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii Mikko Haavisto, KHT.

Valvova viranomainen

LähiTapiola Vahinkoyhtiö on julkisen valvonnan alainen vahinkovakuutusyhtiö, jota valvoo Finanssi- valvonta. Finanssivalvonta valvoo ja tarkastaa, että vakuutuslaitokset noudattavat lakia ja hyvää vakuutustapaa ja käyttävät toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja. Se seuraa ja arvioi valvottaviansa taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia.

Henkilöstö

Henkilöstön lukumäärä tilikaudella oli keskimääräinen:

LähiTapiola-ryhmä yhteensä 3 259 (3 420)

LähiTapiola Vahinkoyhtiö 331 (333)

Palkitseminen

Palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on kannustaa hyvään suoritukseen sekä motivoida ja sitouttaa henkilöitä. LähiTapiola Vahinkoyhtiön palkittaminen perustuu yhtiöryhmän ja sen yhtiöiden strategiaan ja sen pohjalta asetettuihin tavoitteisiin. Palkittamisen perusteena on henkilön hyvä työsuoritus suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Palkkiojärjestelmä on osa kokonaispalkkausta ja se perustuu vuosipalkkioihin, vaikka jotkin palkkiotavoitteista voivat olla vuotta pidempää aikajaksoa mittaavia. Palkitsemisjärjestelmä koskee johtoa ja koko henkilöstöä.

Palkitsemisjärjestelmää vahvistettaessa pyritään varmistumaan siitä, että se on yhtiön ja LähiTapiola-ryhmän liiketoimintastrategian sekä tavoitteiden ja arvojen mukainen ja että se vastaa yhtiöryhmän pitkän aikavälin etua, ja on sopusoinnussa yhtiöryhmän hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa eikä kannusta liialliseen riskinottoon.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön palkka- ja palkitsemisjärjestelmät suunnitellaan ja valmistellaan henkilöstö-, talous-, compliance- ja riskienhallintapalveluiden sekä yhtiöiden hallinnon ja johdon yhteistyönä. Vahinko- ja Henkiyhtiön hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunta tekee päätökset pääjohtajan sekä hallituksen päätoimisten jäsenten palkittamisen osalta. Muiden kuin päätoimisten hallitusten

jäsenten palkkioista päättää yhtiön hallintoneuvosto. Muun johdon osalta päätökset tehdään yhtiöiden hallituksissa.

Yhteistyövaliokunta kehittää palkitsemisjärjestelmää hallituksen jäsenten osalta. Vahinko- ja Henkiyhtiön hallitusten henkilöstö- ja palkittamisvaliokunta seuraa koko LähiTapiola-ryhmän johdon ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmän kehittämistä.

Yhtiökokous päättää hallintoneuvoston jäsenten palkkioista. Johdon palkittaminen muodostuu seuraavasti:

- palkka
- luontoisedut (auto, lounas ja puhelin)
- vuositulospalkkiot
- mahdollinen lisäeläkejärjestely

Johdon palkat perustuvat finanssitoimialan vertailutietoa hyödyntäen tehtyyn Korn Ferry -vaativuusluokitukseen ja pisteytykseen.

Johdon vuosipalkkiointi perustuu yhtiöryhmän ja yhtiöiden tuloksiin vaikuttaviin elementteihin, henkilöstö- ja asiakaskokemukseen sekä kunkin palkkionsaajan oman liiketoimintayksikön ja tehtävän mukaisiin tavoitteisiin. Mittarit ovat pääosin virallisiin tunnuslukuihin perustuvia. Palkkio määräytyy edellä mainittujen elementtien toteuma-asteen, asematasoon perustuvan maksimipalkkioprosentin ja vuosipalkan tulona. Yhtiöryhmän johdon tulospalkkioiden maksimitasot vaihtelevat 30 – 100 prosentin välillä vuosipalkasta. Alueyhtiöissä voi olla eri maksimitasoja.

Konttoritoimihenkilöiden tulospalkkion määrä on enintään seitsemän prosenttia vuosipalkasta lukuun ottamatta joitakin asiantuntijoita, joiden maksimipalkkio voi olla enintään 30 prosenttia vuosipalkasta. Tavoitteet johdetaan yhtiöryhmän strategiasta, ja ne voivat olla joko tiimi- tai yksilökohtaisia. Tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan tulokeskustelussa. Alueyhtiöissä työskentelevillä henkilöillä voi olla erilaisia maksimipalkkiotasoja.

Sijoitusorganisaatioihin kuuluvilla henkilöillä on oma tulospalkkiomalli, jossa palkkio määräytyy asematasosta riippuen eri tasoilta laskettavien sijoitustuottojen perusteella. Palkkiotasojen vaihteluväli on vuositasolla 10 - 83 prosenttia vuosipalkasta.

Tulospalkkioiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja niiden maksamisesta päättävät yhteistyövaliokunta ja hallitus vuosittain tulospalkkiokausien päätyttyä. Hallitus voi yhtiön merkittävästi heikentyneen taloudellisen tilanteen johdosta päättää

tulospalkkion maksamatta jättämisestä. Vastavasti tulospalkkioperusteiden mukaisten tulospalkkioiden maksamisesta voidaan pidättäytyä, jos osoittautuu, että tavoitteet on saavutettu ottamalla sellaista riskiä, joka realisoituu ennen palkkion maksamista. Tulospalkkio voidaan periä takaisin, jos palkkion maksamisen jälkeen selviää, että palkkionsaaja on menetellyt yhtiötä velvoittavien säännösten, viranomaismääräysten tai ohjeiden tai yhtiön toimintaperiaatteiden vastaisesti tai palkkio on maksettu aiheettomasti.

Niillä LähiTapiola Vahinkoyhtiön johtoon ja sijoitusorganisaatioon kuuluvilla henkilöillä, joiden ammatillisella toiminnalla on olennainen vaikutus yrityksen riskiprofiiliin ja joiden tulospalkkio ansaintavuodelta ylittää 50 000 euron rajan, tulospalkkioiden maksua viivästetään siten, että palkkioista ensimmäinen erä eli 40 prosenttia maksetaan henkilöille viimeistään ansaintajakson päättymistä seuraavan kesäkuun palkanmaksupäivänä. Loput 60 prosenttia maksetaan tästä ajankohdasta yhtä, kahta ja kolmea vuotta myöhemmin kolmessa yhtä suuressa erässä. Lykätyn palkkion arvo muuttuu palkitsemista koskeissa säännöksissä tarkoitettuna rahoitusinstrumenttina käytetyn LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön ja LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön taseisiin suhteutetun kokonaistuloksen (Kokonaistulos / Tase käyvin arvoin (pl. sijoitussidonnaiset henkivakuutukset), painotettuna edellä mainittujen yhtiöiden taseiden suhteessa) mukaan ansaintajakson lopusta palkkion maksuhetkeä edeltävän vuoden loppuun.

Lisäksi LähiTapiola-ryhmän **henkilöstörahoistuksen** siirretään vuosittain toteutuneiden tavoitteiden mukainen voittopalkkioerä, joka määräytyy strategiasta johdettujen tavoitteiden perusteella. Kaikkien yhtiöiden henkilöstöt eivät kuulu henkilöstörahoistojen piiriin. Voittopalkkion määräytymiskriteerit vahvistetaan vuosittain. Voittopalkkiosiirot on vähennetty ennakoarvioiden mukaisina tilikausien tuloksista.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ylimmän johdon **eläkeikä** on 63 vuotta, toimitusjohtajan sijaisen eläkeikä määräytyy työeläkelainsäädännön mukaan. LähiTapiola Vahinkoyhtiö on ottanut henkilöstölleen lisäeläkevakuutuksen, jolla parannetaan eläketurvaa siten, että lisäeläke kartuttaa työeläkettä tiettyin edellytyksin vähintään 0,2 prosenttia vuosittain. Etuuden piiriin kuuluvat kaikki ne, joiden työsuhte yhtiöryhmässä on alkanut ennen 1.1.2013.

Tämän jälkeen alkaneissa työsuhteissa lisäeläketuutta ei ole.

Hallintokoodin mukainen raportointi

LähiTapiola Vahinkoyhtiö antaa toimintakertomuksesta erillisenä dokumenttina selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisella tavalla (10/2015). Selvitys LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on nähtävillä osoitteesta www.lahitapiola.fi / Tietoa LähiTapiolasta / Talous.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Liiketoiminta on jatkunut tilikauden päättymisen jälkeen olennaisilta osin odotusten mukaisena.

Juha Koponen aloitti 1.1.2020 LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallitusten puheenjohtajana.

LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöt pääomittivat LähiTapiola Rahoitusta lisää tammikuussa 2020 31,7 miljoonan euron osakeannilla tukeakseen yhtiön kannattavaa kasvua.

LähiTapiola-ryhmän alueyhtiöiden, LähiTapiola Lännen ja LähiTapiola Satakunnan hallitukset allekirjoittivat yhdistymissuunnitelman 28.1.2020. Suunnitelman mukaan yhdistyminen toteutuu 31.12.2020, jolloin yhdistymisessä muodostuva uusi LähiTapiola Länsi-Suomi aloittaa toimintansa vuoden 2021 alusta lukien.

Tulevaisuuden näkymät

Vahinkovakuutustoiminta

Vuoden 2020 suhdanne-ennusteita on viime aikoina tarkistettu alaspäin. Suomen tärkeimpien kauppakumppanien (Saksa, Ruotsi ja Venäjä) heikentyneet talousnäkymät vaikuttavat viiveellä myös Suomen talouskasvuun. Sekä kuluttajien että yritysten luottamus lähiaikojen talouskehitykseen ovat olleet laskussa.

Talouden näkymiä peilaavat OECD:n ennakoivat suhdanneosoittimet viittaavat Suomen kasvun hidastuvan euroalueen keskiarvoa enemmän vuonna 2020. Suomi pääsi mukaan maailmantalouden nousukauteen jälkijunassa ja sama ilmiö näyttää toistuvan myös laskukauteen tultaessa.

Suomen talouskehitykseen liittyvien epävarmuustekijöiden ja kansainvälisen toimintaympäristön arvaamattomuuden vuoksi myös vakuutusalan näkymät eivät ole helposti ennakoitavissa. Kulutus-

kysynnän ennakkoidaan pysyvän vakaana, mikä tukee edelleen vakuutusyhtiöiden kannattavuutta ja tuloskehitystä. Yritysvakuuttamisen näkymä on riippuvainen paljon työllisyyden kehityksestä. Vakuutusyhtiöille tärkeiden sijoitusmarkkinoiden näkymät ovat hyvin epävarmat.

Pitkän aikavälin kehityksen näkökulmasta riskinä on suomalaisten yritysten verrattain matala investointitaso. Uudet työpaikat ovat syntyneet yhä kasvavassa määrin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ja pk-sektorin näkymien huonontuminen vaikuttaa heikentävästi myös vahinkovakuutuksen tulevaisuuden näkymiin.

Terveys- ja hyvinvointipalvelujen markkina kasvaa edelleen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistuksen linjauksiin odotetaan selkeyttä vuoden 2020 aikana. Muutosten toimeenpano kestää todennäköisesti pitkään ja tämän seurauksena yksityisten palveluntarjoajien kasvunäkymät ovat rajalliset, ellei julkisrahoitusta täydentäviä terveyspalveluja avata laajemmin kilpailulle.

Keskeistä on vastata myös asiakaskäyttäytymisen muutokseen. Yhä suurempi osa asiakkaista kohdataan verkossa. Vakuutustoimiala uudistaa järjestelmiään tähtäimenään helpommat ja laajemat verkkopalvelut. Asiakkaiden näkökulmasta palvelun tulisi olla nykyistä saumattomampaa. Vakuutusasioinnin monikanavaistuksessa hyvän asiakaskokemuksen merkitys on entistä suurempi.

Pitkällä aikavälillä kestävä kehityksen vaatimukset muokkaavat asiakkaiden ja muiden sidosryhmien odotuksia vahinkovakuutusyhtiöiden toimintaa kohtaan. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat laaja-alaisia ja riskit usein ennalta-arvaamattomia, mikä lisää ennakoivan riskienhallinnan merkitystä.

Henkivakuutustoiminta

LähiTapiola Henkivakuutusyhtiö tarjoaa henkivakuuttamisen, säästämisen ja sijoittamisen sekä eläkevakuuttamisen palveluita yhdistettynä asiakaskokemusta parantaviin, ennakoiviin palveluihin kaikille asiakasryhmille henkilöasiakkaista suuryrityksiin. Tavoitteenamme on panostaa asiakkaidemme hyvinvointiin auttamalla heitä voimaan paremmin ja varautumaan taloudellisesti tuleviin tarpeisiin. Tämä tarkoittaa palveluidemme jatkuvaa kehittämistä, jolla varmistetaan niiden merkityksellisyys asiakkaillemme.

Yksityinen varautuminen on entistä tärkeämmässä roolissa pitkäikäisyyden, sosiaaliturvan paineiden ja yhteiskuntamurroksen takia. Odotamme

ihmisten tarpeen varautua itse säästämällä ja vakuuttamalla kasvavan Suomessa entisestään. Pitkällä aikavälillä myös ennakoivien, toimeentuloa ja hyvinvointia parantavien palveluiden kysynnän odotetaan kasvavan.

Vakavien henkilöriskien vakuuttamisen yhteiskunnallinen merkitys on kasvussa. Haluamme tarjota asiakkaillemme jatkossakin alan parhaat riskihenkivakuuttamisen palvelut yhdistäen niitä asiakaskokemusta parantaviin hyvinvointipalveluihin. Kasvavaan säästämisen tarpeeseen kehitämme edelleen sijoittamisen ja eläkevakuuttamisen palveluita, jossa suuren vakuutusyhtiösijoittajan edut ovat tarjolla kaikille asiakkaillemme.

Tulemme vuonna 2020 jatkamaan digitaalisten palveluidemme kehittämistä asiakaskokemuksen parantamiseksi. Tavoitteenamme on olla henkilövakuuttamisen asiakaskokemuksen edelläkävijä.

LähiTapiola Henkiyhtiö odottaa myynnin ja asiakasmäärien positiivista kehittymistä vuonna 2020 kaikilla liiketoiminta-alueilla.

Sijoitustoiminta

Maaillantalouden kasvun odotetaan jatkuvan hitaana myös alkavana vuonna. Suhdannenäkymät ovat kuitenkin asteittain vakautuneet ja yleinen odotusilmapiiri on vahvistumassa. OECD:n ennakkoivien suhdanneosoittimien mukaan talouden mahdollinen pohjakosketus näyttää ajoittuneen loppuvuoteen 2019 ja vuoden 2020 osalta positiivinen kasvuyllätys on mahdollinen.

Myös Suomen pidemmän aikavälin kasvunäkymät säilyvät vaimeina. Kotimaisten keskeisten tutkimus- ja ennustelaitosten keskiarvoennuste seuraavan kymmenen vuoden kasvulle asukasta kohden on ainoastaan 1,4 prosenttia. Tämä keskiarvoennuste on linjassa Suomen talouden pidemmän aikavälin kasvupotentiaalin kanssa.

Suhdannenäkymään liittyy edelleen monia poliittikaan ja geopolitiikkaan liittyviä riskejä. Britannian Euroopan unionista eroamisen yksityiskohdat ovat edelleen auki, Yhdysvaltain presidentin protektionistinen kauppapolitiikka luo jännitteitä ja Lähi-idän tilanteen kärjistyminen voi kasvattaa alasuuntaisia riskejä kansainväliseen talouteen. Lisäksi alkuvuodesta alkanut koronavirusepidemia aiheuttaa epävarmuutta liiketoiminnan ja sijoitustoiminnan tulevaisuuden näkymiin.

Sijoitusmarkkinoilla vuoden 2020 näkymään liittyvät tunnistetut riskit ovat pitkälti edellisvuoden kaltaisia. Talouden äkkijarrutus voisi johtaa pörssi-

kurssien ja muiden riskillisten omaisuuserien laskuun. Mikäli puolestaan positiivinen kasvuyllätys toteutuu, pitkällä koroilla on tilaa nousta nykyisiltä ennätysalhaisilta tasoilta. Lisäksi negatiiviset korot voivat johtaa ylivelkaantumiseen ja kupliin rahoitusmarkkinoilla.

Osakemarkkinoiden näkymät vuodelle 2020 ovat kaksijakoiset. Potentiaalinen suhdannepohja ja uuden elpymisen hinnoittelu tukevat jo riskinottoa, mutta osakkeiden hinnoittelu perinteisillä arvostuskertoimilla on koholla.

Nyt haasteena ovat negatiiviset korot. Miten riski pitäisi hinnoitella suhteessa negatiivisiin korkoihin? Tämä voi helposti johtaa siihen, että osakkeista ollaan valmiita maksamaan liikaa vaihtoehtojen puuttuessa. Pitkään jatkuessaan tämä voi johtaa osakkeiden kuplahinnoitteluun.

Vakuutusyhtiöiden ja muiden pitkäaikaisten sijoittajien näkökulmasta tämä on haaste, koska tuottotavoitteiden saavuttaminen edellyttää lisää riskinottoa ja lisäriskinotto tuo huonoina aikoina mukanaan suurempia laskujaksoja sijoitussalkkuihin. Nykyisten kalliiden omaisuusluokkien maailmassa riskienhallinnan ja strategisen allokaation merkitys korostuu.

Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallituksen esitys

Hallitus ehdottaa Vahinkoyhtiön yhtiökokoukselle, että vuoden 2019 tilikauden 106 998 484,59 euron voitosta siirretään varmuusrahastoon 106 498 484,59 euroa ja käyttörahastoon 500 000,00 euroa.

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma oheisen taulukon mukaisesti.

Oma pääoma ehdotuksen jälkeen:

Oma pääoma, eur.	1 522 946 147,97
Pohjarahasto	8 641 380,35
Arvonkorotusrahasto	85 090,31
Varmuusrahasto	1 510 829 837,60
Käyttörahasto	3 389 839,71

Tilinpäätös 1.1. – 31.12.2019

Konsernitilinpäätös, LähiTapiola-ryhmä

Tuloslaskelma, LähiTapiola-ryhmä

VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA - VAHINKOVAKUUTUS		1.1.2019	-	31.12.2019	1.1.2018	-	31.12.2018
Vakuutusmaksutuotot							
Vakuutusmaksutulo	K1	1 220 782 564,78			1 196 042 406,73		
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>-35 716 571,79</u>		1 185 065 992,99	<u>-35 262 410,59</u>		1 160 779 996,14
Vakuutusmaksuvastuun muutos							
Kokonaismuutos		-1 835 083,04			-6 113 483,00		
Jälleenvakuuttajien osuus							
Kokonaismuutos		<u>1 168 638,01</u>		-666 445,03	<u>2 354 330,87</u>		-3 759 152,13
Vakuutusmaksutuotot yhteensä				<u>1 184 399 547,96</u>			<u>1 157 020 844,01</u>
Korvauskulut							
Maksetut korvaukset		-891 352 680,04			-850 438 126,41		
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>14 563 729,33</u>		-876 788 950,71	<u>15 932 172,83</u>		-834 505 953,58
Korvausvastuun muutos							
Kokonaismuutos		-27 003 411,13			-17 261 619,33		
Jälleenvakuuttajien osuus							
Kokonaismuutos		<u>2 307 235,62</u>		-24 696 175,51	<u>315 481,65</u>		-16 946 137,68
Korvauskulut yhteensä				<u>-901 485 126,22</u>			<u>-851 452 091,26</u>
Liikekulut	K3			-270 196 951,10			-258 802 396,29
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta				<u>12 717 470,64</u>			<u>46 766 356,46</u>
Tasoitusmäärän muutos				17 737 054,00			1 812 891,00
Vakuutustekninen kate	K2			<u>30 454 524,64</u>			<u>48 579 247,46</u>
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA - HENKIVAKUUTUS		1.1.2019	-	31.12.2019	1.1.2018	-	31.12.2018
Vakuutusmaksutulo							
Vakuutusmaksutulo	K1	616 312 225,79			449 839 234,89		
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>-3 806 808,37</u>		612 505 417,42	<u>-3 819 536,59</u>		446 019 698,30
Sijoitustoiminnan tuotot	K4			289 146 183,26			244 061 620,82
Sijoitusten arvonnkorotus	K4			265 557 101,10			11 242 640,16
Korvauskulut							
Maksetut korvaukset	K2	-525 570 072,71			-357 695 722,35		
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>833 228,67</u>		-524 736 844,04	<u>1 267 301,68</u>		-356 428 420,67
Korvausvastuun muutos							
Kokonaismuutos		<u>-24 077 442,00</u>		-24 077 442,00	<u>4 955 054,00</u>		4 955 054,00
Jälleenvakuuttajien osuus							
Korvauskulut yhteensä				<u>-548 814 286,04</u>			<u>-351 473 366,67</u>
Vakuutusmaksuvastuun muutos							
Kokonaismuutos		<u>-392 368 515,53</u>		-392 368 515,53	<u>27 798 886,95</u>		27 798 886,95
Liikekulut	K3			-59 369 298,94			-57 568 358,89
Sijoitustoiminnan kulut	K4			-121 993 969,32			-106 889 815,34
Sijotusten arvonnkorotuksen oikaisu	K4			-28 184 622,81			-148 542 224,80
Vakuutustekninen tulos				<u>16 478 009,14</u>			<u>64 649 080,53</u>

MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA

Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen kate		30 454 524,64		48 579 247,46
Henkivakuutuksen vakuutustekninen tulos		16 478 009,14		64 649 080,53
Sijoitustoiminnan tuotot vahinkovakuutuksessa	K4	328 885 760,97		307 234 841,84
Sijoitustoiminnan kulut vahinkovakuutuksessa	K4	-149 721 567,46		-159 205 717,62
Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu	K4	<u>-156 036,63</u>	179 008 156,88	<u>-156 036,60</u> 147 873 087,62
Muut tuotot	K4			
Muut		<u>86 410 698,17</u>	86 410 698,17	<u>72 141 660,16</u> 72 141 660,16
Muut kulut	K4			
Konserniliikearvon poisto		-36 535,94		-173 052,56
Muut		<u>-49 600 258,52</u>	-49 636 794,46	<u>-49 191 871,90</u> -49 364 924,46
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta		<u>262 714 594,37</u>		<u>283 878 151,31</u>
Osuus osakkuusyritysten voitoista (tappioista)		2 489 101,32		-15 812 527,06
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		<u>265 203 695,69</u>		<u>268 065 624,25</u>
Tuloverot				
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot		-62 245 657,12		-66 641 396,62
Laskennalliset verot		<u>-3 768,43</u>	-62 249 425,55	<u>96 743,44</u> -66 544 653,18
Muut välittömät verot			0,00	0,00
Vähemmistöosuudet			-8 081 837,96	-12 569 652,06
Tilikauden voitto (tappio)		<u>194 872 432,18</u>		<u>188 951 319,01</u>

Tase, LähiTapiola-ryhmä

VASTAAVAA

		31.12.2019	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet	K9		
Aineettomat oikeudet		2 552 615,87	3 483 270,80
Konserniliikearvo		1 078 130,41	41 500,42
Muut pitkävaikutteiset menot		54 376 955,96	50 036 164,34
Ennakkomaksut		<u>46 952 920,44</u>	<u>28 670 323,07</u>
		104 960 622,68	82 231 258,63
Sijoitukset	K5		
Kiinteistösisjoitukset	K6		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		<u>1 114 449 277,36</u>	<u>1 053 819 853,17</u>
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä	K7		
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		7 097 056,07	7 097 056,07
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		164 057 647,70	157 833 294,92
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä		<u>13 500 000,00</u>	<u>13 500 000,00</u>
		184 654 703,77	178 430 350,99
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	K7	3 907 481 345,86	3 795 224 592,36
Rahoitusmarkkinavälineet	K7	1 463 070 446,22	1 580 275 771,66
Kiinnelainasaamiset		496 708 033,74	510 630 197,50
Muut lainasaamiset	K8	287 826 951,59	313 934 149,70
Talletukset		10 746 309,23	10 713 422,50
Muut sijoitukset		<u>424 090,21</u>	<u>424 090,21</u>
		6 166 257 176,85	6 211 202 223,93
Jälleenvakuutustalletesaamiset		<u>636 421,94</u>	<u>661 413,85</u>
		7 465 997 579,92	7 444 113 841,94
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	K7		
	K10	2 416 333 935,50	2 107 976 333,40
Saamiset	K15		
Ensivakuutustoiminnasta			
Vakuutuksenottajilta		222 451 886,60	210 456 296,04
Vakuutusedustajilta		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
		222 451 886,60	210 456 296,04
Jälleenvakuutustoiminnasta		16 062 807,20	18 500 148,57
Osamaksusaamiset		574 609 358,39	127 194 181,37
Muut saamiset		87 811 226,73	106 031 806,74
Laskennallinen verosaaminen	K14	<u>2 113 017,84</u>	<u>2 113 017,84</u>
		903 048 296,76	464 295 450,56
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	K9	9 102 437,36	9 582 406,49
Muut aineelliset hyödykkeet		34 912 696,02	12 298 099,00
Ennakkomaksut		<u>0,00</u>	<u>56 795,00</u>
		334 670 058,18	359 749 321,70
Rahat ja pankkisaamiset		67 520 379,36	12 864 670,96
Muu omaisuus		<u>446 205 570,92</u>	<u>394 551 293,15</u>
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat		19 465 048,63	20 895 156,93
Muut siirtosaamiset		<u>49 224 190,11</u>	<u>43 449 758,73</u>
		68 689 238,74	64 344 915,66
Vastaavaa yhteensä		<u>11 405 235 244,52</u>	<u>10 557 513 093,34</u>

VASTATTAVAA		31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma	K11		
Pohjarahasto		8 641 380,35	8 641 380,35
Arvonkorotusrahasto		8 710 584,50	8 710 584,50
Muut rahastot			
Muut rahastot	1 407 221 192,75		1 362 227 480,17
Verotusperusteisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	2 732 880,01	1 409 954 072,76	2 756 201,38
Konsernin edellisten tilikausien voitto/tappio		-21 923 104,99	-44 924 570,38
Konsernin tilikauden voitto/tappio	194 872 432,18		188 951 319,01
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja verotusperusteisten varausten muutoksesta	17 516,12		386 973,79
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus muiden keskinäisten vakuutusyhtiöiden tilikauden tuloksesta	-109 021 703,60	85 868 244,70	-121 885 681,40
Keskinäisten vakuutusyhtiöiden oma pääoma		988 768 553,49	880 619 149,44
		2 480 019 730,81	2 285 482 836,86
Pääomalainat		99 729 133,33	106 657 933,33
Vähemmistöosuudet		60 506 682,34	40 094 003,41
Tilinpäätössiirtojen kertymä	K11		
Konsernireservi		4 600,00	4 600,00
Vakuutustekninen vastuuvelka			
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuu	419 918 105,01		417 095 890,01
Jälleenvakuuttajien osuus	-8 907 756,09	411 010 348,92	-7 739 118,08
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuu	1 706 384 124,72		1 593 928 064,19
Jälleenvakuuttajien osuus	0,00	1 706 384 124,72	0,00
Vahinkovakuutuksen korvausvastuu	2 237 884 676,83		2 209 012 552,55
Jälleenvakuuttajien osuus	-26 492 178,93	2 211 392 497,90	-24 140 568,31
Henkivakuutuksen korvausvastuu	716 556 986,00		695 170 646,00
Jälleenvakuuttajien osuus	0,00	716 556 986,00	0,00
Vahinkovakuutuksen tasoitusmäärä		951 151 103,00	968 763 440,00
		5 996 495 060,54	5 852 090 906,36
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka			
Vakuutustekninen vastuuvelka		2 349 490 708,00	2 066 887 151,00
Pakolliset varaukset			
Muut pakolliset varaukset	K14	3 398 860,43	4 010 812,53
Jälleenvakuutustallettevelat		1 130 011,58	1 053 072,34
Velat	K16		
Ensivakuutustoiminnasta		24 600 191,62	31 038 744,23
Jälleenvakuutustoiminnasta		5 354 433,33	5 295 038,62
Lainat rahoituslaitoksilta		100 260 716,00	438 556,00
Muut velat		208 194 322,46	95 917 609,86
Laskennalliset verovelat	K15	866 791,87	871 170,90
		339 276 455,28	133 561 119,61
Siirtovelat		75 184 002,21	67 670 657,90
Vastattavaa yhteensä		11 405 235 244,52	10 557 513 093,34

Epäsuora rahoituslaskelma, LähiTapiola-ryhmä

	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto varsinaisesta toiminnasta	202 954 270,14	201 818 122,11
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	427 007 711,18	-13 861 542,13
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	-256 066 256,49	227 017 420,11
Pakollisten varausten muutos	-611 952,10	8 404,01
Suunnitelman mukaiset poistot	39 781 825,84	53 967 117,27
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0,00	-207 917,91
Muut oikaisut	-91 558 609,33	-125 145 299,46
<i>Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta</i>	<i>321 506 989,24</i>	<i>343 596 304,00</i>
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-443 097 169,30	-128 605 769,28
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	213 305 619,24	9 099 901,67
<i>Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</i>	<i>91 715 439,18</i>	<i>224 090 436,39</i>
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-3 728 722,60	-6 891 896,85
Maksetut välittömät verot	-65 375 413,37	-74 041 435,28
Liiketoiminnan rahavirta	22 611 303,21	143 157 104,26
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-92 549 434,25	-278 539 305,20
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	165 649 359,60	205 537 322,09
Vähemmistöosuuden lisäys/vähennys	8 081 837,97	12 569 652,09
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-120 870 380,50	-61 224 979,53
Investointien rahavirta	-39 688 617,18	-121 657 310,55
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	-6 928 800,00	6 711 916,66
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-1 073 149,55	-1 625 099,00
Rahoituksen rahavirta	-8 001 949,55	5 086 817,66
Rahavarojen muutos	-25 079 263,52	26 586 611,37
Rahavarat tilikauden alussa	359 749 321,70	333 162 710,33
Rahavarat tilikauden lopussa	334 670 058,18	359 749 321,70

Tunnusluvut, LähiTapiola-ryhmä

	M€		
	2019	2018	2017
Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut			
Liikevoitto	235,5	259,1	343,0
Kokonaistulos	560,1	112,0	406,0
Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitus-sidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin)	7,6	2,2	5,9
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	3 534	3 428	3 404
Vahinkovakuutustoiminnan taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut			
Vakuutusmaksutulo	1 220,8	1 196,0	1 154,1
Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua prosentteina	74,1	71,5	65,5
Vahinkosuhde prosentteina	76,1	73,6	67,6
Liikekulusuhde prosentteina	22,8	22,4	23,5
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua prosentteina	96,9	93,9	88,9
Yhdistetty kulusuhde prosentteina	98,9	96,0	91,1
Tasointumäärä tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa	951,2	968,8	970,6
Henkivakuutustoiminnan taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut			
Vakuutusmaksutulo	616,3	449,8	516,0
Liikekustannussuhde prosentteina kuormitustulosta	129,1	129,5	134,3

Liitetiedot, LähiTapiola-ryhmä

Tuloslaskelman liitteet, LähiTapiola-ryhmä

K1. Vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo	2019	2018
Vahinkovakuutus		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	1 155 547 444,97	1 132 301 572,39
Ensivakuutus yhteensä	1 155 547 444,97	1 132 301 572,39
Jälleenvakuutus	65 235 119,81	63 740 834,34
Yhteensä	1 220 782 564,78	1 196 042 406,73
Henkivakuutus		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	616 312 225,79	449 839 234,89
Ensivakuutus yhteensä	616 312 225,79	449 839 234,89
Yhteensä	616 312 225,79	449 839 234,89
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	1 837 094 790,57	1 645 881 641,62

K1.1 Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	4 366 747,57	3 898 189,48
Jakojärjestelmämaksut	62 678 061,91	62 117 910,99
Vakuutusmaksuvero	205 324 222,96	200 456 029,46
Palosuojelumaksu	3 276 439,27	3 250 286,98
Liikenneturvallisuusmaksu	1 976 138,97	1 944 982,06
Työsuojelumaksu	2 753 886,37	2 597 976,23
Yhteensä	280 375 497,05	274 265 375,20

K1.2 Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo

2019**2018**

Ensivakuutus

Henkivakuutus

Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	282 535 845,94	172 821 908,86
Muu yksilöllinen henkivakuutus	99 679 960,43	65 284 384,69
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	42 607 898,49	35 042 200,14
Muu kapitalisaatiosopimus	11 735 713,88	4 034 208,29
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	12 162 634,53	11 594 872,02
Muu ryhmähenkivakuutus	73 396 182,11	69 078 207,22
Yhteensä	522 118 235,38	357 855 781,22

Eläkevakuutus

Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	27 455 306,74	28 084 857,34
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	12 476 804,47	13 718 994,36
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	18 720 769,90	15 562 683,90
Muu ryhmäeläkevakuutus	35 541 109,30	34 616 918,07
Yhteensä	94 193 990,41	91 983 453,67

Ensivakuutuksen maksutulo yhteensä

616 312 225,79

449 839 234,89

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

616 312 225,79**449 839 234,89**

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Jatkuvat vakuutusmaksut	558 641 357,99	486 613 960,06
Kertamaksut	57 670 867,80	-36 774 725,17
Yhteensä	616 312 225,79	449 839 234,89

Vakuutusmaksut sopimuksista,

jotka oikeuttavat hyvitykseen

244 992 404,72

198 327 584,65

Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta

371 319 821,07

251 511 650,24

616 312 225,79**449 839 234,89**

K1.3 Henkivakuutuksen hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen

	2019	2018
Hyvitykset		
Henkivakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus		
Muu yksilöllinen henkivakuutus	6 210 495,45	4 182 343,37
Muu kapitalisaatiosopimus	567 023,55	212 708,77
Muu ryhmähenkivakuutus	147 165,00	131 767,00
Yhteensä	6 924 684,00	4 526 819,14
Eläkevakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus		
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	1 667 371,07	2 228 399,66
Muu ryhmäeläkevakuutus	1 583 016,24	2 220 818,09
Yhteensä	3 250 387,31	4 449 217,75
Hyvitykset yhteensä	10 175 071,31	8 976 036,89
Alennukset		
Henkivakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	112 046,00	145 671,00
Muu yksilöllinen henkivakuutus	131 243,11	146 439,32
Muu ryhmähenkivakuutus	1 280 766,09	1 367 694,46
	1 524 055,20	1 659 804,78
Hyvitykset ja alennukset yhteensä	11 699 126,51	10 635 841,67

K2. Henkivakuutuksen maksetut korvaukset ja vahinkovakuutuksen vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

K2.1 Henkivakuutuksen maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Ensivakuutus		
Henkivakuutus	399 744 571,26	232 066 203,78
Eläkevakuutus	125 825 501,45	125 629 518,57
Yhteensä	525 570 072,71	357 695 722,35
Jälleenvakuuttajien osuus	-833 228,67	-1 267 301,68
Maksetut korvaukset yhteensä	524 736 844,04	356 428 420,67
Josta:		
Takaisinostot	317 830 681,03	149 135 961,31
Säästösummien takaisinmaksut	36 078 967,24	40 147 463,49
Muut	171 660 424,44	168 412 297,55
	525 570 072,71	357 695 722,35
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus maksetuista korvauksista	310 158 067,23	148 801 209,88

K2.2 Vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

		Vakuutus- maksutulo ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälle- vakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälle- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan nettotuottoa
Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus	2019	161 173 429,86	159 813 212,86	-133 856 342,19	-22 021 271,66	-282 891,54	3 652 707,47
	2018	152 143 538,59	152 872 772,59	-105 088 787,58	-24 623 355,34	-292 518,95	22 868 110,72
	2017	143 578 674,85	143 945 836,24	-110 302 680,11	-28 773 996,12	-301 857,50	4 567 302,51
Muu tapaturma ja sairaus	2019	175 026 591,25	172 290 092,90	-128 683 216,63	-36 114 276,64	-250 858,24	7 241 741,39
	2018	158 769 242,49	155 439 351,49	-122 114 840,71	-31 251 324,03	-163 475,12	1 909 711,63
	2017	145 521 361,31	142 864 365,73	-101 810 237,44	-30 444 147,99	-292 142,20	10 317 838,10
Moottoriajoneuvon vastuu	2019	197 158 503,48	200 859 946,48	-164 272 742,25	-50 566 052,78	180 479,67	-13 798 368,88
	2018	194 050 431,99	197 182 495,99	-149 521 588,92	-49 702 991,42	1 415 385,16	-626 699,19
	2017	196 126 065,39	210 844 353,74	-129 198 282,91	-49 187 007,55	1 085 820,07	33 544 883,35
Maa-ajoneuvot	2019	234 400 477,51	234 342 342,51	-187 739 024,67	-52 707 975,76	-359 116,48	-6 463 774,40
	2018	219 464 069,74	216 386 596,74	-176 781 243,36	-50 084 359,52	-364 494,24	-10 843 500,38
	2017	212 927 802,79	210 134 533,90	-148 453 195,58	-50 018 277,29	-90 660,43	11 572 400,60
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	2019	13 293 086,81	13 302 770,81	-5 212 908,93	-3 297 215,10	-54 266,65	4 738 380,13
	2018	12 975 526,92	13 120 905,92	-6 567 858,94	-3 644 678,10	-312 698,14	2 595 670,74
	2017	13 781 629,56	13 818 334,65	-7 040 293,23	-3 791 486,34	-193 871,72	2 792 683,36
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2019	315 542 418,50	315 626 206,81	-224 347 993,14	-73 283 920,00	-4 825 968,01	13 168 325,66
	2018	306 524 480,30	305 456 402,30	-206 427 711,48	-72 437 489,36	-10 946 082,63	15 645 118,83
	2017	301 787 215,00	305 449 406,22	-184 946 598,57	-74 519 828,43	-7 221 222,54	38 761 756,68
Vastuu	2019	18 427 435,13	18 156 294,13	-2 155 398,26	-9 329 761,45	-3 113 703,37	3 557 431,05
	2018	48 944 041,79	49 009 138,79	-35 607 756,18	-9 540 342,76	-1 052 564,60	2 808 475,25
	2017	42 027 211,64	42 132 866,62	-28 967 006,20	-10 296 408,49	-3 803 438,93	-933 987,00
Luotto ja takaus	2019	3 146 556,91	2 616 975,91	228 662,61	-345 351,40	-306 270,37	2 194 016,75
	2018	3 747 735,26	2 888 948,26	-428 228,68	-344 345,11	202 538,14	2 318 912,61
	2017	4 130 103,85	2 107 151,51	-641 520,47	-417 875,49	605 216,01	1 652 971,56
Oikeusturva	2019	24 555 503,36	24 279 937,36	-16 617 009,02	-5 553 348,43	0,00	2 109 579,91
	2018	23 327 370,95	23 111 168,95	-14 959 611,60	-5 372 982,92	0,00	2 778 574,43
	2017	22 996 820,69	22 941 794,21	-14 336 140,44	-5 483 464,88	0,00	3 122 188,89
Muut	2019	12 823 442,16	12 701 493,16	-5 254 163,11	-2 390 777,88	17 678,37	5 074 230,54
	2018	12 355 134,36	12 535 962,36	-8 172 370,70	-3 067 316,00	3 777 735,71	5 074 011,37
	2017	12 306 485,53	12 474 080,73	-14 965 651,47	-3 245 738,96	-1 021 560,25	-6 758 869,95
Ensivakuutus yhteensä	2019	1 155 547 444,97	1 153 989 272,93	-867 910 135,59	-255 609 951,10	-8 994 916,62	21 474 269,62
	2018	1 132 301 572,39	1 128 003 743,39	-825 669 998,15	-250 069 184,56	-7 736 174,67	44 528 386,01
	2017	1 095 183 370,61	1 106 712 723,55	-740 661 606,42	-256 178 231,54	-11 233 717,49	98 639 168,10
Jälleenvakuutus	2019	65 235 119,81	64 958 208,81	-50 445 955,58	-22 452 516,21	-816 536,00	-8 756 798,98
	2018	63 740 834,34	61 925 180,34	-42 029 747,59	-17 695 261,70	37 799,40	2 237 970,45
	2017	58 962 812,93	59 881 146,93	-40 270 592,03	-16 634 279,72	-390 316,45	2 585 958,73
Yhteensä	2019	1 220 782 564,78	1 218 947 481,74	-918 356 091,17	-278 062 467,31	-9 811 452,62	12 717 470,64
	2018	1 196 042 406,73	1 189 928 923,73	-867 699 745,74	-267 764 446,26	-7 698 375,27	46 766 356,46
	2017	1 154 146 183,54	1 166 593 870,48	-780 932 198,45	-272 812 511,26	-11 624 033,94	101 225 126,83
Tasoisuudsmäärän muutos	2019						17 737 054,00
	2018						1 812 891,00
	2017						-17 640 769,96
Vakuutustekninen kate	2019						30 454 524,64
	2018						48 579 247,46
	2017						83 584 356,87

K3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

K3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain

2019

2018

Maksetut korvaukset	92 459 473,46	91 478 181,86
Liikekulut	329 566 250,01	316 370 755,15
Sijoitustoiminnan hoitokulut	26 752 721,38	22 535 080,06
Muut kulut	48 200 284,00	46 174 188,09
Yhteensä	496 978 728,85	476 558 205,16

K3.2 Tuloslaskelman erä liikekulut

2019

2018

Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	34 193 052,26	31 427 930,19
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	14 521 976,56	14 339 280,80
Muut vakuutusten hankintamenot	129 686 809,70	125 705 006,51
	178 401 838,52	171 472 217,50
Vakuutusten hoitokulut	88 933 993,95	86 865 762,27
Hallintokulut	70 842 108,87	67 596 793,32
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-8 611 691,28	-9 564 017,90
Yhteensä	329 566 250,06	316 370 755,19

K3.3 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

K3.3.1 Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	209 632 900,32	202 368 004,68
Eläkekulut	43 743 925,72	38 048 695,49
Muut henkilösivukulut	6 046 755,76	6 849 874,97
Yhteensä	259 423 581,80	247 266 575,14

K3.3.2 Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtajat ja varatoimitusjohtajat		
Palkat ja palkkiot	9 109 130,10	8 103 615,59
Eläkesitoumukset	Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan eläkeikä/eroamisikä on kulloinkin voimassaolevan työeläkelainsäädännön mukainen tai sitä alempi, mikäli toimisuhte on sovittu päättyväksi ennen lain mukaista eläkeikää.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallitusten jäsenet ja varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	3 910 803,20	3 771 715,40
Eläkesitoumukset	Yhtiön toimsuhteessa olevien hallituksen jäsenten ja varajäsenten eläkeikä/eroamisikä on kulloinkin voimassa olevan työeläkelainsäädännön mukainen tai sitä alempi, mikäli toimsuhte on sovittu päättyväksi ennen lain mukaista eläkeikää.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallintoneuvostot		
Palkat ja palkkiot	1 113 981,50	986 177,31
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	

K3.3.3 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Konttorihenkilöstö	3 537	3 420
--------------------	-------	-------

K3.4 Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin

Tilintarkastus	583 769,62	373 350,19
Tilintarkastuslain 1§:n 1:n momentin		
2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	6 005,32	1 317,50
Veroneuvonta	66 045,16	19 263,57
Muut palvelut	285 603,69	377 776,17
Yhteensä	941 423,79	771 707,43

K4. Sijoitustoiminnan nettotuotot sekä muut tuotot ja kulut

K4.1 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

2019**2018**

Sijoitustoiminnan tuotot

Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin

Osinkotuotot	211 257,51	271 616,79
Yhteensä	211 257,51	271 616,79

Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin

Korkotuotot	-303 227,87	-70 383,26
Muut tuotot	0,00	43,58
Yhteensä	-303 227,87	-70 339,68

Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin

Osinkotuotot	1 458,24	858,21
Korkotuotot	50 150,40	86 276,15
Muut tuotot	70 675 527,42	70 281 027,86
Yhteensä	70 727 136,06	70 368 162,22

Tuotot muista sijoituksista

Osinkotuotot	132 758 414,14	140 477 709,03
Korkotuotot	47 526 239,53	50 257 152,61
Muut tuotot	30 777 402,81	18 880 973,18
Yhteensä	211 062 056,48	209 615 834,82

Yhteensä

281 697 222,18**280 185 274,15**

Arvon alentumisten palautukset

127 803 307,73

37 504 145,13

Myyntivoitot

208 531 414,32

233 607 043,38

Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä

618 031 944,23**551 296 462,66**

Sijoitustoiminnan kulut

Kulut kiinteistösijoituksista	-46 785 425,47	-34 769 238,43
Kulut muista sijoituksista	-44 495 835,50	-43 911 132,82
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut		
Muut yritykset	-3 692 838,39	-7 363 426,04
Yhteensä	-3 692 838,39	-7 363 426,04
Yhteensä	-94 974 099,36	-86 043 797,29
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-108 953 492,90	-127 065 944,00
Rakennusten suunnitelmapoistot	-24 905 889,81	-24 544 631,57
Yhteensä	-133 859 382,71	-151 610 575,57
Myyntitappiot	-42 882 054,72	-28 441 160,10
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	-271 715 536,78	-266 095 532,96
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	346 316 407,45	285 200 929,70
Sijoitusten arvonkorotus	265 557 101,10	11 242 640,16
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-28 340 659,44	-148 698 261,40
	237 216 441,66	-137 455 621,24
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	583 532 849,11	147 745 308,46

K4.2 Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus sijoitustoiminnan nettotuotoista

	2019	2018
Sijoitustoiminnan tuotot	61 467 129,43	59 897 452,15
Sijoitustoiminnan kulut	-8 705 347,58	-5 080 313,02
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua sekä arvonalennuksia ja niiden palautuksia	52 761 781,85	54 817 139,13
Sijoitusten arvonkorotus	265 557 101,10	11 242 640,16
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-28 184 622,81	-145 619 042,06
Arvon alentumiset	-2 204 087,90	-15 185 087,26
Arvon alentumisten palautukset	13 987 492,67	1 918 745,94
	249 155 883,06	-147 642 743,22
Sijoitussidonnaisten osuus sijoitustoiminnan nettotuotoista	301 917 664,91	-92 825 604,09

K4.3 Muiden tuottojen ja kulujen erittely**Muut tuotot**

Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan tuotot	67 773 387,32	56 534 467,92
Muut tuotot, muut	18 637 310,85	15 607 192,24
Yhteensä	86 410 698,17	72 141 660,16

Muut kulut

Konserniliikearvon poisto	-36 535,94	-173 052,56
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan kulut	-48 482 920,96	-46 428 861,74
Henkilöstörahastosiirto	0,00	-9 447,19
Muut kulut	-1 117 337,56	-2 753 562,97
Yhteensä	-49 636 794,46	-49 364 924,46

K5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero sekä ei-suojaavien johdannaisten arvostusero**K5.1 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero**

Sijoitukset	Jäljellä oleva hankintameno	2019	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösisioitukset			
Kiinteistöt	936 070 865,34	960 643 164,67	1 270 280 379,95
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	37 176,94	37 176,94	71 984,43
Muut kiinteistöosakkeet	153 768 935,94	153 768 935,94	193 779 647,26
	1 089 876 978,21	1 114 449 277,36	1 464 132 011,64
Sioitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	7 097 056,12	7 097 056,07	7 097 056,07
	7 097 056,12	7 097 056,07	7 097 056,07
Sioitukset omistusyhteisyrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	164 057 647,70	164 057 647,70	203 214 638,81
Rahoitusmarkkinavälineet	12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00
Lainasaamiset	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
	177 557 647,70	177 557 647,70	216 714 638,81
Muut sioitukset			
Osakkeet ja osuudet	3 904 964 721,11	3 907 481 345,86	4 456 268 705,69
Rahoitusmarkkinavälineet	1 463 070 446,22	1 463 070 446,22	1 482 453 846,16
Kiinnelainasaamiset	496 708 033,74	496 708 033,74	496 708 033,74
Muut lainasaamiset	287 826 951,59	287 826 951,59	287 826 951,59
Talletukset	10 746 309,23	10 746 309,23	10 746 309,23
Muut sioitukset	424 090,21	424 090,21	530 267,19
	6 163 740 552,10	6 166 257 176,85	6 734 534 113,60
Jälleenvakuutustalletesaamiset	636 421,94	636 421,94	636 421,94
	7 438 908 656,07	7 465 997 579,92	8 423 114 242,06

2019

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:

Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)

jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta

-5 746 005,94

Kirjanpitoarvo sisältää

Tuloutettuja arvonorotuksia

24 572 299,33

Muita arvonorotuksia

0,00

24 572 299,33

Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)

957 116 662,14

Sijoitukset	2018		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	893 240 052,91	917 812 352,24	1 157 205 557,80
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	38 560,86	38 560,86	71 984,43
Muut kiinteistöosakkeet	135 812 903,45	135 968 940,08	170 112 404,97
	1 029 091 517,21	1 053 819 853,17	1 327 389 947,20
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	7 097 056,07	7 097 056,07	7 132 176,15
	7 097 056,07	7 097 056,07	7 132 176,15
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	157 833 294,92	157 833 294,92	160 830 366,74
Rahoitusmarkkinavälineet	12 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00
Lainasaamiset	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
	171 333 294,92	171 333 294,92	174 330 366,74
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	3 795 224 592,36	3 795 224 592,36	4 151 340 941,96
Rahoitusmarkkinavälineet	1 580 275 771,66	1 580 275 771,66	1 579 676 704,63
Kiinnelainasaamiset	510 630 197,50	510 630 197,50	510 630 197,36
Muut lainasaamiset	313 934 149,70	313 934 149,70	313 934 149,72
Talletukset	10 713 422,50	10 713 422,50	10 713 422,50
Muut sijoitukset	424 090,21	424 090,21	507 778,01
	6 211 202 223,93	6 211 202 223,93	6 566 803 194,18
Jälleenvakuutustalletesaamiset	661 413,85	661 413,85	661 413,85
	7 419 385 505,98	7 444 113 841,94	8 076 317 098,12

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:

Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)

jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta

-7 087 487,59

Kirjanpitoarvo sisältää

Tuloutettuja arvonorotuksia

24 728 335,96

Muita arvonorotuksia

0,00

24 728 335,96

Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)

632 203 256,18

K5.2 Ei-suojaaavien johdannaisten arvostusero

		2019	
Johdannaissopimukset	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset			
Johdannaiskaupan annetut vakuudet	190 000,00	190 000,00	190 000,00
Muut siirtosaamiset ja -velat			
Futuuri- ja termiinisopimukset	-395 974,60	-395 974,60	199 282,34
	-205 974,60	-205 974,60	389 282,34
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			595 256,94

		2018	
Johdannaissopimukset	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset			
Johdannaiskaupan annetut vakuudet	1 730 000,00	1 730 000,00	1 730 000,00
Muut siirtosaamiset ja -velat			
Futuuri- ja termiinisopimukset	0,00	0,00	967 645,02
	1 730 000,00	1 730 000,00	2 697 645,02
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			967 645,02

K6. Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten muutokset:

	2019 Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet
Hankintameno 1.1.	1 216 012 414,30
Lisäykset	170 755 183,13
Vähennykset	-72 454 501,26
Siirrot erien välillä	-15 741 676,89
Hankintameno 31.12.	1 298 571 419,28
Kertyneet poistot 1.1.	-168 052 728,32
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	537 790,60
Tilikauden poistot	-18 364 030,03
Kertyneet poistot 31.12.	-185 878 967,75
Arvon alentumiset 1.1.	-18 868 168,77
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	163 089,45
Tilikauden arvonalentumiset	-6 550 269,18
Arvon alentumisten palautukset	2 439 875,00
Arvon alentumiset 31.12.	-22 815 473,50
Arvonkorotukset 1.1.	24 728 335,96
Vähennykset	-156 036,63
Arvonkorotukset 31.12.	24 572 299,33
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 114 449 277,36

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:

Jäljellä oleva hankintameno	44 035 897,64
Kirjanpitoarvo	44 290 566,16
Käypä arvo	44 290 566,16

K7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisy yrityksissä**Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä**

	2019	2018
Hankintameno 1.1.	7 097 056,07	7 097 056,07
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>7 097 056,07</u>	<u>7 097 056,07</u>

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisy yrityksissä

Hankintameno 1.1.	234 344 497,80	234 582 688,27
Lisäykset	3 010 493,57	14 471 922,81
Vähennykset	-1 217 133,16	-14 710 113,28
Hankintameno 31.12.	<u>234 187 850,07</u>	<u>234 344 497,80</u>
Arvon alentumiset 1.1.	-76 511 202,88	-74 953 425,41
Tilikauden arvonalentumiset	-1 666 688,14	-1 557 777,47
Arvon alentumisten palautukset	6 381 000,51	0,00
Arvon alentumiset 31.12.	<u>-70 130 202,37</u>	<u>-76 511 202,88</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>164 057 647,70</u>	<u>157 833 294,92</u>

Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisy yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	13 500 000,00	12 750 000,00
Lisäykset	0,00	750 000,00
Hankintameno 31.12.	<u>13 500 000,00</u>	<u>13 500 000,00</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>13 500 000,00</u>	<u>13 500 000,00</u>

Yhteensä

<u>184 654 703,77</u>	<u>178 430 350,99</u>
-----------------------	-----------------------

K7.1 Sijoitukset LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvissa yrityksissä

Osakkeet ja osuudet		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
Akapo-Leasing Oy	1)	Espoo	100,0 %	11 852,49	-10,00
Aura-Karelia Oy	1)	Espoo	100,0 %	147 934,04	0,00
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva	4)	Tampere	76,0 %	49 016 225,97	5 707 086,72
LTC-Otso Oy	2)	Helsinki	54,0 %	7 957 951,95	5 188 215,38
LähiTapiola Aluekiinteistöt Ky -konserni	3)	Espoo	96,2 %	3 101 075,06	-353 924,94
LähiTapiola Core Kiinteistöt Ky -konserni	3)	Espoo	83,0 %	39 312 887,80	-452 578,65
LähiTapiola Etelä Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Salo	100,0 %	50 134 788,67	6 982 527,78
LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Seinäjoki	100,0 %	48 906 389,71	5 630 193,25
LähiTapiola Etelärannikko Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Parainen	100,0 %	11 130 232,95	-1 061 206,80
LähiTapiola Itä Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Iisalmi	100,0 %	61 256 153,11	6 404 135,18
LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Lappeenranta	100,0 %	51 262 045,41	8 408 441,72
LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Kajaani	100,0 %	26 042 851,26	4 757 581,00
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	3)	Espoo	100,0 %	492 613 839,44	37 381 204,26
LähiTapiola Keski-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Jyväskylä	100,0 %	44 452 744,30	7 680 887,71
LähiTapiola Kiinteistösijoitus I GP Oy	1)	Espoo	100,0 %	2 200,20	-127,80
LähiTapiola Kiinteistösijoitus I Ky	3)	Espoo	100,0 %	25 154 435,64	-16 655 361,52
LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy -konserni	1)	Espoo	100,0 %	11 265 595,28	1 537 262,22
LähiTapiola KR PK2 Ky -konserni	3)	Espoo	100,0 %	13 797 599,84	-2 303 906,08
LähiTapiola Lappi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Rovaniemi	100,0 %	20 897 418,97	8 851,20
LähiTapiola Loimi-Häme Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Loimaa	100,0 %	25 591 535,84	3 160 648,49
LähiTapiola Lännen Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Rauma	100,0 %	47 399 122,47	5 228 687,65
LähiTapiola Palvelut Oy	1)	Espoo	100,0 %	11 020 896,77	565 181,82
LähiTapiola Pirkanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Tampere	100,0 %	46 620 417,73	7 406 458,59
LähiTapiola Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Vaasa	100,0 %	51 981 651,16	7 895 201,57
LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Oulu	100,0 %	83 268 125,70	9 673 220,46
LähiTapiola Pääkaupunkiseutu Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Helsinki	100,0 %	54 431 125,43	-3 319 079,23
LähiTapiola Pääomasijoitus GP Oy	3)	Espoo	100,0 %	610,89	-61,05
LähiTapiola Pääomasijoitus I Ky	3)	Espoo	87,6 %	120 807 120,85	10 982 593,89
LähiTapiola Pääomasijoitus II GP Oy	1)	Espoo	100,0 %	2 026,78	-130,40
LähiTapiola Pääomasijoitus II Ky	3)	Espoo	92,0 %	86 222 357,56	646 174,58
LähiTapiola Pääomasijoitus III GP Oy	1)	Espoo	100,0 %	2 200,20	-127,80
LähiTapiola Pääomasijoitus III Ky	3)	Espoo	97,2 %	130 516 469,82	18 493 102,06
LähiTapiola Pääomasijoitus IV GP Oy	1)	Espoo	100,0 %	3 857,98	1 444,63
LähiTapiola Pääomasijoitus IV Ky	3)	Espoo	98,6 %	2 960 817,63	-926 809,67
LähiTapiola Rahoitus Oy	1)	Espoo	100,0 %	20 535 841,51	2 799 330,83
LähiTapiola Rahoitusyhtiö I Ky	3)	Espoo	99,0 %	451 565 216,16	1 824 879,83
LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Rauma	100,0 %	26 045 214,49	3 558 107,20
LähiTapiola Savo Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Kuopio	100,0 %	42 076 585,94	3 131 074,59
LähiTapiola Savo-Karjala Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Mikkeli	100,0 %	30 794 657,23	2 785 843,66
LähiTapiola Tampereen Tornit Ky	3)	Espoo	95,6 %	26 408 666,63	0,00
LähiTapiola Tontit GP I Oy	3)	Espoo	97,6 %	116 954,08	7 567,17
LähiTapiola Tontit GP II Oy	1)	Espoo	100,0 %	96 302,81	21,77
LähiTapiola Tontit I Ky	3)	Espoo	97,6 %	45 374 095,28	4 274 095,20
LähiTapiola Tontit II Ky	3)	Espoo	95,1 %	6 467 625,86	357 707,07
LähiTapiola Uusimaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Porvoo	100,0 %	47 364 844,82	4 887 382,33
LähiTapiola Varainhoito Oy	1)	Espoo	100,0 %	22 611 911,69	1 142 317,27
LähiTapiola Varsinais-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Turku	100,0 %	39 984 417,31	1 956 267,46
LähiTapiola Velkasijoitus I GP Oy	1)	Espoo	100,0 %	2 090,35	-130,40
LähiTapiola Velkasijoitus I Ky	3)	Espoo	99,3 %	105 690 474,50	5 080 012,79
LähiTapiola Vellamo Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Lahti	100,0 %	50 311 232,82	7 805 691,92
LähiTapiola Yhteiset Kiinteistöt Ky	3)	Espoo	100,0 %	185 653 265,80	4 502 048,32
LähiTapiola Yritysrahoitus I GP Oy	1)	Espoo	100,0 %	7 356,45	-218,53
LähiTapiola Yritysrahoitus I Ky	3)	Espoo	100,0 %	621 289 707,74	15 841 311,65

Osakkeet ja osuudet		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
Tapiolan Revontuli Oy	1)	Espoo	100,0 %	52 613,36	-138,34
Tieto-Tapiola Oy	1)	Espoo	100,0 %	4 379 644,87	261 891,89
Tietotyö Oy	1)	Espoo	100,0 %	849 974,15	941,85
Vakuutusneuvonta Aura Oy	2)	Espoo	66,7 %	10 729,40	0,00
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	2)	Espoo	66,7 %	10 672,17	0,00
Yhteensä				3 344 992 654,32	188 881 781,75

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluu lisäksi 61 (62) asunto- tai kiinteistöyhtiötä.

- 1) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö
- 2) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on kirjanpitolain mukaiselle konsernille omistusyhteisyrittäjä.
- 3) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on kirjanpitolain mukaiselle konsernille muu sijoitus.
- 4) Kirjanpitolain mukainen tytäryhtiö, jota ei yhdistellä.

K7.2 Sijoitukset omistusyhteisyrittäjissä

Osakkeet ja osuudet		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
Cinematic Productions S Oy	3)	Helsinki	20,0 %	41 458,36	-737,25
Pihlajalinna Oyj -konserni	3)	Tampere	23,8 %	101 100 000,00	3 400 000,00
Project-IT Oy	2)	Lohja	25,0 %	2 693 892,67	1 288 614,09
Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj	3)	Helsinki	38,9 %	12 977 439,25	1 988 256,67
S-Pankki Oy -konserni	3)	Helsinki	23,5 %	473 439 054,74	24 127 499,00
Yhteensä				590 251 845,02	30 803 632,51

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluu lisäksi 2 (2) asunto- tai kiinteistöyhtiötä.

- 2) Omistusyhteisyrittäjä
- 3) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva omistusyhteisyrittäjä, joka on kirjanpitolain mukaiselle konsernille muu sijoitus.

K7.3 Muut sijoitukset

Arvopaperi	Osuus osakkeista %	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut					
Fortum Oyj	0,00	42 680,00	741 799,84	938 960,00	Suomi
Hoivatilat Oyj	0,78	199 116,00	563 060,97	3 185 856,00	Suomi
Huhtamäki Oyj	0,19	200 300,00	6 757 739,98	8 288 414,00	Suomi
Kone Oyj B	0,03	156 000,00	4 055 749,10	9 091 680,00	Suomi
NoHo Partners Oyj	0,33	62 500,00	500 450,00	643 750,00	Suomi
Nokia Oyj	0,03	1 606 000,00	5 293 376,00	5 293 376,00	Suomi
Stora Enso R	0,08	651 600,00	6 053 136,34	8 447 994,00	Suomi
UPM-Kymmene Oyj	0,01	53 272,00	617 692,05	1 646 637,52	Suomi
Vaisala Oyj A	1,22	422 798,00	4 946 104,98	13 423 836,50	Suomi
Wulff-Yhtiöt Oyj	5,95	411 100,00	727 647,00	727 647,00	Suomi
Muut		1 270 121,00	3 729 972,82	6 037 171,03	
Yhteensä		5 075 487,00	33 986 729,08	57 725 322,05	

	%	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
GT Invest Oy	13,28	1 328,00	1 500 331,75	1 500 331,75	Suomi
Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oyj A	14,88	32 000,00	607 999,77	608 000,00	Suomi
LähiRahoitus Oy A	16,47	2 000 000,00	1 047 196,83	1 720 000,00	Suomi
LähiTuuli Oy	19,90	207 100,00	1 000 000,00	1 493 191,00	Suomi
Sofigate Group Oy	5,95	1 209 400,00	1 451 280,00	1 451 280,00	Suomi
Viria Oyj	5,69	306 600,00	5 926 672,76	5 978 700,00	Suomi
Muut		211 123 498,49	179 570 643,84	179 828 143,93	
Yhteensä		214 879 926,49	191 104 124,95	192 579 646,68	
Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut					
ASML Holding NV	0,01	47 000,00	7 504 964,43	12 393 900,00	Alankomaat
AbbVie Inc	0,01	122 000,00	7 167 886,51	9 615 346,27	Yhdysvallat (USA)
Alphabet Inc Class C	0,00	7 300,00	7 059 266,25	8 688 130,67	Yhdysvallat (USA)
Amazon.com Inc	0,00	5 000,00	4 765 719,03	8 224 319,04	Yhdysvallat (USA)
Anheuser-Busch InBev NV	0,01	127 000,00	9 234 170,00	9 234 170,00	Belgia
Assa Abloy Ab B	0,05	518 000,00	9 716 641,34	10 859 019,03	Ruotsi
AstraZeneca PLC	0,01	131 000,00	8 384 690,65	11 712 705,69	Iso-Britannia
Automatic Data Processing Inc	0,01	60 000,00	5 460 290,64	9 106 284,50	Yhdysvallat (USA)
Axa Sa	0,02	579 000,00	11 808 447,12	14 538 690,00	Ranska
BASF SE	0,01	115 000,00	7 724 405,03	7 745 250,00	Saksa
Brenntag AG	0,12	180 000,00	8 656 149,20	8 726 400,00	Saksa
Carl Zeiss Meditec AG	0,06	57 759,00	2 746 793,54	6 567 198,30	Saksa
Danaher Corp	0,01	50 000,00	4 218 757,90	6 831 048,60	Yhdysvallat (USA)
Dassault Systemes Sa	0,02	49 000,00	6 336 040,46	7 180 950,00	Ranska
Deutsche Telekom AG	0,02	848 000,00	12 355 360,00	12 355 360,00	Saksa
Epiroc AB	0,08	690 000,00	6 117 123,56	7 552 695,56	Ruotsi
ING Groep NV	0,03	1 067 000,00	11 404 096,00	11 404 096,00	Alankomaat
Illinois Tool Works Inc	0,01	48 000,00	5 955 106,90	7 675 129,07	Yhdysvallat (USA)
Ingersoll-Rand PLC	0,03	71 000,00	5 723 850,14	8 400 676,52	Irlanti
Lowe's Cos Inc	0,01	60 000,00	4 995 742,73	6 396 296,96	Yhdysvallat (USA)
Medtronic Inc	0,01	87 700,00	5 169 204,89	8 856 653,91	Irlanti
Merck & Co Inc	0,00	94 000,00	4 565 232,39	7 610 201,17	Yhdysvallat (USA)
Merck KGAA	0,09	114 000,00	9 752 242,93	12 009 900,00	Saksa
Mondelez International Inc	0,01	144 000,00	5 807 101,95	7 060 281,29	Yhdysvallat (USA)
NIKE Inc	0,01	86 000,00	5 940 625,55	7 755 616,88	Yhdysvallat (USA)
National Grid PLC	0,03	945 832,00	9 360 159,59	10 497 756,91	Iso-Britannia
Nestle Sa	0,00	136 000,00	10 447 704,66	13 128 874,15	Sveitsi
PepsiCo Inc	0,00	66 000,00	4 763 077,36	8 029 392,91	Yhdysvallat (USA)
Procter & Gamble Co	0,00	26 000,00	1 719 128,97	2 890 688,98	Yhdysvallat (USA)
Procter & Gamble Co	0,00	35 000,00	2 313 095,73	3 891 312,09	Yhdysvallat (USA)
RELX PLC	0,01	200 000,00	3 660 683,51	4 479 313,59	Iso-Britannia
RELX PLC	0,01	170 000,00	3 118 937,04	3 807 416,55	Iso-Britannia
Roche Holding Ag	0,01	45 000,00	9 978 760,98	13 018 242,13	Sveitsi
Rockwell Automation Inc/DE	0,04	52 000,00	7 764 230,59	9 381 199,92	Yhdysvallat (USA)
SAP Ag	0,01	103 000,00	9 518 612,27	12 392 960,00	Saksa
SGS SA	0,05	3 950,00	8 636 731,22	9 647 549,30	Sveitsi
Schneider Electric Sa	0,02	100 000,00	7 108 492,62	9 150 000,00	Ranska
Siemens Healthineers AG	0,03	298 062,00	9 561 551,18	12 763 014,84	Saksa
Swiss Re Ltd	0,04	124 000,00	10 224 193,31	12 418 278,97	Sveitsi
Total Sa	0,01	293 000,00	13 525 271,05	14 415 600,00	Ranska
US Bancorp	0,01	206 000,00	8 653 581,84	10 872 120,34	Yhdysvallat (USA)
Unilever NV	0,02	262 000,00	10 126 609,18	13 422 260,00	Alankomaat
Visa Inc	0,00	59 000,00	5 198 304,34	9 868 346,09	Yhdysvallat (USA)
salesforce.com Inc	0,01	54 000,00	6 433 806,58	7 817 838,70	Yhdysvallat (USA)
Muut		2 336,00	27 919,36	33 451,52	
Yhteensä		8 538 939,00	320 710 760,52	410 425 936,45	

	%	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Ulkomaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
European Alliance Partners Company AG	12,73	9 248,00	768 146,84	1 074 377,62	Sveitsi
Muut		98 251,00	168 904,65	168 904,65	
Yhteensä		107 499,00	937 051,49	1 243 282,27	
Sijoitusrahastot					
AMUNDI PLANT EM GRN 1-SEURH			20 627 120,00	20 983 818,52	Luxemburg
Aktia Trade Finance Erikoissijoitusrahasto			4 418 070,90	4 418 070,90	Suomi
Amundi ETF MSCI EM Asia UCITS ETF			12 760 092,15	13 404 772,80	Ranska
Amundi ETF MSCI Emerging Markets UCITS ETF			1 999 887,64	2 582 272,80	Ranska
BNP Paribas FPS FPE			23 831 946,23	23 831 946,23	Ranska
BNP Paribas Global Senior Corporate Loans			60 413 081,12	60 413 081,12	Ranska
Danske Invest Yhteisökorko WK			20 003 353,80	20 004 120,22	Suomi
GS Emerging Markets Equity			15 039 577,83	15 833 400,13	Luxemburg
Ishares Barclays Capital Euro Corp Bond ex-Financ			11 729 063,51	12 191 462,60	Irlanti
LähiTapiola AIF Eurooppa			102 921 838,87	113 167 307,04	Suomi
LähiTapiola AIF High Yield			28 930 000,00	30 210 696,77	Suomi
LähiTapiola AIF Pitkäkorko			58 916 247,83	59 510 382,92	Suomi
LähiTapiola AIF USA			43 181 127,16	59 612 430,66	Suomi
LähiTapiola AIF Yrityslaina			289 256 793,33	297 720 392,40	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Markkina A			35 567 510,87	39 087 224,69	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Markkina A			2 599 826,49	2 740 535,54	Suomi
LähiTapiola High Yield A			104 326 074,08	128 498 419,87	Suomi
LähiTapiola High Yield A			3 310 859,49	4 149 766,24	Suomi
LähiTapiola High Yield B			2 423 283,76	2 730 921,37	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A			280 370 300,87	300 578 517,90	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A			6 265 780,79	7 064 641,23	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat B			4 575 207,96	4 575 207,96	Suomi
LähiTapiola Korkomaailma A			48 533 456,80	57 311 751,52	Suomi
LähiTapiola Korkomaailma A			1 477 238,30	1 795 845,71	Suomi
LähiTapiola Korkomaailma B			2 135 310,66	2 228 447,74	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko A			1 710 791,12	2 011 799,79	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko A			29 672 107,55	33 264 201,99	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko B			4 198 701,89	4 317 478,81	Suomi
LähiTapiola Reaalikorko A			1 651 277,81	1 691 063,64	Suomi
LähiTapiola Reaalikorko A			53 285 214,24	54 485 433,10	Suomi
LähiTapiola Sijoituskiinteistöt A			52 804 740,74	57 979 605,33	Suomi
LähiTapiola Suoja A			1 247 456,78	1 456 453,07	Suomi
LähiTapiola Suoja A			38 648 577,53	43 626 052,55	Suomi
LähiTapiola USA Markkina A			31 347 229,15	40 473 832,96	Suomi
LähiTapiola USA Markkina A			1 528 537,76	2 063 016,87	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Eurooppa Keskisuuret A			26 542 399,72	34 094 441,47	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Eurooppa Keskisuuret A			1 823 971,08	2 581 287,65	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Hyvinvointi A			19 939 198,74	41 107 297,86	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Hyvinvointi A			992 496,13	2 145 471,43	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Hyvinvointi B			767 589,40	1 486 830,53	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Infra A			15 600 293,79	25 451 287,70	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kasvu A			17 430 661,19	30 966 197,10	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittynyt Aasia A			48 304 020,67	61 600 447,51	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittynyt Aasia A			2 324 009,15	3 127 422,73	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittynyt Aasia B			1 046 923,13	1 352 275,24	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittyvät Markkinat A			73 710 813,17	88 496 289,91	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittyvät Markkinat A			1 799 054,14	2 339 630,49	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittyvät Markkinat B			712 563,71	753 687,18	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kuluttaja A			11 368 114,06	21 835 832,93	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Lyhytkorko A			39 838 928,52	39 990 100,90	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Osinko A			14 138 549,82	20 895 075,22	Suomi

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
LähiTapiola Vastuullinen Osinko Suomi A	1 448 057,97	2 134 584,29	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Osinko Suomi A	22 537 532,63	30 951 733,62	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Osinko Suomi B	859 046,18	1 028 091,68	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Pohjoinen Yrityskorko A	98 633 072,68	115 822 927,32	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Pohjoinen Yrityskorko A	3 324 032,22	3 934 915,31	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Pohjoinen Yrityskorko B	2 205 973,68	2 205 973,68	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Skandinavia A	34 201 158,66	42 025 218,69	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Skandinavia A	1 014 683,13	1 303 483,33	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen USA Keski-suuret A	689 268,93	1 561 226,09	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen USA Keski-suuret A	31 815 600,78	57 094 376,25	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen USA Keski-suuret B	502 691,64	855 005,75	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Vaikuttajakorko A	1 400 000,00	1 443 782,18	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Vaikuttajakorko A	112 295 279,97	114 410 489,77	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Yrityskorko A	13 258 587,63	15 239 754,71	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Yrityskorko A	233 357 840,30	272 906 429,67	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Yrityskorko B	15 109 919,18	15 959 814,74	Suomi
Natixis Loomis Sayles Senior Loan Fund	11 499 998,50	12 851 133,56	Luxemburg
PIMCO GIS Emerging Markets Bond ESG Fund	88 483 143,40	101 653 280,05	Irlanti
Robeco QI Global Dynamic Duration I EUR	1 436 304,05	2 300 112,24	Luxemburg
SEB Global High Yield B	501 819,37	904 599,37	Suomi
Seligson Euro Corporate Bond	2 437 312,54	2 607 927,39	Suomi
Seligson OMX Helsinki 25 -indeksiosuus	505 694,48	887 836,00	Suomi
X-Trackers iBoxx Sovereigns Eurozone Ind. ETF	1 787 571,07	1 828 121,67	Saksa
X-trackers MSCI EM UCITS ETF	39 076 431,99	41 220 134,55	Luxemburg
eQ Hoivakiinteistöt	1 360 299,51	1 558 063,29	Suomi
iShares Barclays Capital Euro Corporate Bond	2 134 797,49	2 201 401,50	Irlanti
iShares Core MSCI Emerging Markets IMI UCITS ETF	3 517 609,98	4 469 548,40	Saksa
Ålandsbanken Asuntorahasto C	500 000,00	549 821,17	Suomi
Ålandsbanken Tonttirahasto Erik.sij.rahasto A-laji	500 000,00	513 647,17	Suomi
Muut	4 540 626,02	7 130 240,09	
Yhteensä	2 408 981 625,41	2 763 791 622,37	

Pääomasijoitusrahastot

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Aberdeen Property Fund Finland I Ky	9 780 749,38	9 780 749,38	Suomi
Aberdeen Property Fund Finland I Ky	20 180 361,16	20 180 361,16	Suomi
Altor Fund II (No. 1) Limited Partnership	1 229 767,74	1 229 767,74	Jersey
Altor Fund III	6 449 642,19	6 573 620,88	Jersey
Altor Fund IV (No.2) AB	11 657 638,44	12 546 098,72	Ruotsi
Amanda III Eastern Private Equity L.P.	551 380,00	551 380,00	Suomi
Amanda V East L.P.	4 022 458,80	4 440 857,00	Suomi
Apax Europe VII - B, L.P.	816 194,92	816 194,92	Iso-Britannia
Apax IX L.P.	17 551 547,05	23 745 809,68	Guernsey
Apax VIII - A L.P.	14 975 500,09	14 975 500,09	Guernsey
Ares Private Credit Solutions, L.P.	14 769 025,35	15 212 052,76	Caymansaaret
Armada Mezzanine IV Ky	3 153 742,54	3 426 056,10	Suomi
AXA LBO Fund V Core	4 785 946,58	5 576 255,83	Ranska
AXA LBO Fund V Supplementary	1 588 222,00	4 150 431,00	Ranska
BE VI A L.P.	2 613 141,40	2 613 141,40	Iso-Britannia
Beechbrook Mezzanine II L.P.	5 952 561,32	5 952 561,32	Iso-Britannia
Beechbrook Private Debt III L.P.	16 049 151,46	16 049 151,46	Iso-Britannia
Beechbrook UK SME Credit I L.P.	11 607 540,46	11 607 540,46	Iso-Britannia
BlackRock Europe Property Fund III	540 120,00	540 120,00	Iso-Britannia
Bowmark Capital Partners IV, L.P.	4 016 736,93	4 016 736,93	Iso-Britannia
Bowmark Capital Partners V, L.P.	5 933 141,26	5 933 141,26	Iso-Britannia
Bowmark Capital Partners VI, L.P.	3 935 092,85	3 935 092,85	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe III, L.P.	1 962 161,00	1 962 161,00	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe IV F L.P.	3 038 455,37	3 038 455,37	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe V C L.P.	15 603 970,36	17 501 513,02	Iso-Britannia
Cordet Direct Lending SCSp	19 919 338,39	19 919 338,39	Luxemburg
Crescent Mezzanine Partners VI, L.P.	15 887 159,52	15 887 159,52	Yhdysvallat (USA)
Crown European Private Debt II SCSp	20 046 957,46	20 046 957,46	Luxemburg
Dasos Timberland Fund II	9 697 197,07	10 920 661,99	Luxemburg
Dasos Timberland Fund II	14 829 680,13	18 310 414,51	Luxemburg
Dyal Capital Partners IV LP	615 078,32	615 078,32	Caymansaaret
eQ PE VIII North LP	3 885 972,00	3 885 972,00	Suomi
eQ PE X North LP	577 755,00	577 755,00	Suomi
EQT Mid-Market Credit II (EUR Unlevered No. 1) SCSp	12 475 056,00	12 475 056,00	Luxemburg
Euro Choice Secondary II L.P.	5 897 277,12	6 474 769,11	Iso-Britannia
FPCI Indigo Capital	8 375 708,91	8 499 200,00	Ranska
FSN Capital V L.P.	9 471 906,69	9 471 906,69	Jersey
Fundu Fund Ky	4 497 384,49	4 742 988,45	Suomi
GreenOak Europe Secured Lending II SLP	393 392,00	393 392,00	Iso-Britannia
GreenOak UK Secured Lending LP	1 955 725,83	2 070 078,75	Jersey
ICECAPITAL Residential Property Fund I Ky	10 141 732,28	13 426 597,59	Suomi
ICG Europe Fund V	7 551 495,03	7 551 495,03	Jersey
ICG Europe Fund VI	31 237 833,86	36 503 222,05	Jersey
ICG Europe Fund VII	8 204 872,36	9 260 609,66	Luxemburg
ICG Senior Debt Partners Fund	2 248 571,00	2 248 571,00	Luxemburg
ICG Senior Debt Partners Fund 2	23 325 668,12	23 558 994,33	Luxemburg
ICG Senior Debt Partners Fund 3	20 011 584,31	20 117 497,00	Luxemburg
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments III S.á.r.l.	11 899 706,49	11 899 706,49	Luxemburg
Infranode I (No. 1) AB	14 260 464,46	14 261 130,49	Ruotsi
Juuri Rahasto I Ky	13 591 977,05	13 848 162,40	Suomi
Kasvurahastojen Rahasto III Ky	988 173,00	988 173,00	Suomi
Korona Fund III Ky	1 917 542,80	1 917 542,80	Suomi
Lounais-Suomen Kiinteistösjointus Ky	744 000,00	744 000,00	Suomi
Luotsi Asuntorahasto Ky	4 003 080,00	4 003 080,00	Suomi
LähiTapiola Asuntorahasto Prime Ky	11 666 881,31	11 962 811,85	Suomi
LähiTapiola Asuntosijoitus Suomi Ky	49 203 467,12	61 082 624,59	Suomi

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
M&G Real Estate Debt Fund II, L.P.	8 445 939,54	8 445 939,54	Guernsey
MB Equity Fund IV Ky	4 565 064,00	4 565 064,00	Suomi
MB Equity Fund V Ky	9 674 562,69	9 674 562,69	Suomi
mcp Opportunity Secondary Program III, L.P.	8 583 196,89	11 924 790,88	Iso-Britannia
mcp Opportunity Secondary Program IV, L.P.	5 847 931,78	7 706 209,77	Iso-Britannia
NB Private Debt Fund II LP	21 248 086,16	21 248 086,16	Yhdysvallat (USA)
NegaWatt Energiategohkkuusrahaso 2 Ky	600 493,68	600 493,68	Suomi
Nest Capital 2015 Fund Ky	13 215 217,09	14 520 226,67	Suomi
Nexit INFOCOM II L.P.	3 872 138,72	6 358 907,82	Guernsey
Nordic Mezzanine Fund III Limited Partnership	3 486 284,37	4 852 297,51	Iso-Britannia
Partners Group U.S. Venture 2004, L.P.	1 338 311,38	1 338 311,38	Yhdysvallat (USA)
PBW II Real Estate Fund S.A.	628 232,65	628 232,65	Luxemburg
Rantum Capital GmbH & Co. Private Debt Fund I KG	8 904 581,16	8 904 581,16	Saksa
Rantum Capital GmbH & Co. Private Debt Fund II KG	13 683 298,34	13 683 298,34	Saksa
Real Estate Debt & Secondaries Ky	1 149 441,99	1 149 441,99	Suomi
Real Estate Debt & Secondaries Ky	1 149 441,99	1 149 441,99	Suomi
Real Estate Fund of Funds II Ky	526 788,61	526 788,61	Suomi
Saga VI EUR K/S	8 344 933,00	9 120 032,00	Tanska
Saga VI USD K/S	6 278 462,15	6 953 378,14	Tanska
Saga VII EUR K/S	593 000,00	593 000,00	Tanska
Saga VII USD K/S	254 584,30	254 584,30	Tanska
Sentica Buyout V Ky	3 900 062,00	3 900 062,00	Suomi
Siguler Guff Small Business Credit Opportunities Fund II, LP	1 669 040,41	1 669 040,41	Yhdysvallat (USA)
Siguler Guff Small Business Credit Opportunities Fund LP	12 876 256,30	13 881 175,11	Yhdysvallat (USA)
Tapiola KR III Ky	104 091 961,13	104 091 961,13	Suomi
The Triton Fund III L.P.	6 849 254,00	6 957 926,46	Jersey
Tikehau Direct Lending III	12 425 926,86	12 425 926,86	Luxemburg
Tikehau Direct Lending IV	21 600 000,00	21 804 278,51	Luxemburg
Top Tier Venture Capital III, L.P.	1 178 999,34	1 178 999,34	Yhdysvallat (USA)
Top Tier Venture Capital IV, L.P.	4 140 803,46	5 368 086,52	Yhdysvallat (USA)
TPG Partners VI, LP	9 691 215,95	9 691 215,95	Yhdysvallat (USA)
TPG Partners VII, L.P.	20 490 568,48	26 375 406,80	Yhdysvallat (USA)
TPG Partners VIII	132 049,14	132 049,14	Yhdysvallat (USA)
Vaaka Partners Buyout Fund III Ky	4 099 137,35	5 507 528,56	Suomi
WasaGroup Fund I Ky	969 940,47	1 463 559,42	Suomi
WasaGroup Fund II Ky	1 159 505,25	1 477 770,09	Suomi
WasaGroup Fund III Ky	6 346 069,82	7 259 389,21	Suomi
Verdane ETF III SPV K/S	770 399,00	770 399,00	Tanska
VSS Structured Capital Parallel III, L.P.	9 318 077,20	10 350 316,90	Yhdysvallat (USA)
Muut	85 374 910,99	97 980 438,38	
Yhteensä	951 761 054,41	1 030 502 895,87	
Muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet yhteensä	3 907 481 345,86	4 456 268 705,69	

K7.4 Sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevat sijoitukset

Arvopaperi	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Kotivaltio
Osakkeet			
Evli Bank PLC	923 800,80	923 800,80	Suomi
Fortum Oyj	743 622,00	743 622,00	Suomi
Kone Oyj B	523 995,48	523 995,48	Suomi
Metso Oyj	591 903,50	591 903,50	Suomi
Neste Oyj	982 403,40	982 403,40	Suomi
Nokia Oyj	1 648 646,01	1 648 646,01	Suomi
Nordea Bank Abp	2 182 230,12	2 182 230,12	Suomi
PowerCell Sweden AB	559 851,04	559 851,04	Suomi
Sampo Oyj A	979 675,98	979 675,98	Suomi
Stora Enso R	741 325,74	741 325,74	Suomi
UPM-Kymmene Oyj	894 597,22	894 597,22	Suomi
Muut	15 158 961,09	15 158 961,09	
Yhteensä	25 931 012,38	25 931 012,38	

Sijoitusrahastot	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Kotivaltio
FUNDSMITH EQUITY FD SICAV-IA	1 135 758,69	1 135 758,69	Ranska
JPM Emerging Markets Opportunities I Acc EUR	2 587 831,16	2 587 831,16	Ranska
X-Trackers - DJ EURO STOXX 50 ETF	3 450 904,08	3 450 904,08	Luxemburg
iShares Core MSCI Emerging Markets IMI UCITS ETF	2 672 388,07	2 672 388,07	Luxemburg
iShares Core S&P 500 UCITS	7 445 356,89	7 445 356,89	Saksa
iShares MSCI Europe ETF (Germany)	3 764 067,84	3 764 067,84	Saksa
Slättö Bostäder Invest AB	957 230,92	957 230,92	Suomi
Slättö Core Plus AB	741 853,96	741 853,96	Suomi
Slättö IV AB	2 900 009,35	2 900 009,35	Suomi
Slättö VII AB- B Shares	3 665 844,95	3 665 844,95	Suomi
ALANDBANKEN EURO BOND-B	749 884,32	749 884,32	Suomi
Alandsbanken Euro High Yield B	553 509,87	553 509,87	Suomi
Alandsbanken Global Equity	571 909,80	571 909,80	Suomi
EAI Residential asuntorahasto 2015	1 396 008,00	1 396 008,00	Suomi
EAI Residential asuntorahasto 2016	547 920,00	547 920,00	Suomi
EAI Residential asuntorahasto 2018	596 200,00	596 200,00	Suomi
EGP Fund I Ky	1 536 249,00	1 536 249,00	Suomi
EQ Eurooppa Indeksi-1 K	593 514,29	593 514,29	Suomi
EQ Eurooppa Kiinteistö-1 K	1 481 658,82	1 481 658,82	Suomi
EQ Eurooppa Osinko 1 K	997 411,92	997 411,92	Suomi
EQ Pohjoismaat Pienyhtiö 2 K	800 186,08	800 186,08	Suomi
EVLI EMERGING FRONTIER-B	4 245 098,20	4 245 098,20	Suomi
EVLI EMERGING MKT CREDIT-B	9 837 588,77	9 837 588,77	Suomi
EVLI EQTY FACTOR EUR -B ACC	15 160 793,95	15 160 793,95	Suomi
EVLI EQUITY FACTOR USA-B	5 104 879,34	5 104 879,34	Suomi
EVLI FINNISH SMALL CAP	7 275 578,19	7 275 578,19	Suomi
EVLI GEM-B	3 340 478,23	3 340 478,23	Suomi
EVLI RENTAL YIELD AIF-A	10 584 105,37	10 584 105,37	Suomi
Erikoissijoitusrahasto Elite	984 454,00	984 454,00	Suomi
Erikoissijoitusrahasto UB Nordic Property	924 764,40	924 764,40	Suomi
Evli Euro Likvidi B	4 203 126,35	4 203 126,35	Suomi
Evli Eurooppa B	13 200 714,18	13 200 714,18	Suomi
Evli European High Yield B	28 272 222,58	28 272 222,58	Suomi
Evli European Investment Grade B	14 086 795,99	14 086 795,99	Suomi
Evli Healthcare I Ky	24 262 135,79	24 262 135,79	Suomi
Evli Lyhyt Yrityslaina B	25 969 673,49	25 969 673,49	Suomi
Evli Maailma B	646 353,76	646 353,76	Suomi
Evli Pohjoismaat B	502 186,46	502 186,46	Suomi
Evli Suomi Select B	2 914 349,08	2 914 349,08	Suomi
Evli Swedish Small Cap B	2 925 486,61	2 925 486,61	Suomi
Evli Takt.Alpha-Korko B	23 615 398,53	23 615 398,53	Suomi
Evli Varainhoito 30 B	656 280,34	656 280,34	Suomi
Evli Varainhoito 50 B	2 297 260,98	2 297 260,98	Suomi
Harkitseva Varainhoito	1 052 370,00	1 052 370,00	Suomi
Indeksivarainhoito 25	5 883 000,00	5 883 000,00	Suomi
Indeksivarainhoito 50	7 224 479,62	7 224 479,62	Suomi
Kiinteistö-sijoitussalkku	66 374 449,05	66 374 449,05	Suomi
Kiinteistö-sijoitussalkku A	2 170 637,99	2 170 637,99	Suomi
Korkovarainhoitosalkku	2 098 566,94	2 098 566,94	Suomi
LähiTapiola 2020 A	86 751 752,24	86 751 752,24	Luxemburg
LähiTapiola 2025 A	185 024 137,58	185 024 137,58	Suomi
LähiTapiola 2035 A	88 024 907,10	88 024 907,10	Suomi
LähiTapiola 2045 A	22 011 937,16	22 011 937,16	Suomi

	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Kotivaltio
LähiTapiola Asuntosijoitus	2 507 023,59	2 507 023,59	Suomi
LähiTapiola Asuntosijoitus Prime	11 501 765,59	11 501 765,59	Luxemburg
LähiTapiola Asuntosijoitus Suomi	5 536 607,99	5 536 607,99	Luxemburg
LähiTapiola Eurooppa Markkina A	1 356 444,80	1 356 444,80	Luxemburg
LähiTapiola High Yield A	8 270 338,68	8 270 338,68	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A	4 247 584,39	4 247 584,39	Suomi
LähiTapiola Korko 100 A	969 191,74	969 191,74	Suomi
LähiTapiola Korkomaailma A	22 970 873,53	22 970 873,53	Suomi
LähiTapiola Maailma 20 A	24 226 180,51	24 226 180,51	Suomi
LähiTapiola Maailma 50 A	76 856 349,99	76 856 349,99	Suomi
LähiTapiola Maailma 80 A	83 120 575,66	83 120 575,66	Suomi
LähiTapiola Metsäsijoitus	3 753 495,16	3 753 495,16	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko A	11 260 415,20	11 260 415,20	Suomi
LähiTapiola Suoja A	1 386 440,21	1 386 440,21	Suomi
LähiTapiola Tapiolan Keskus	2 031 190,66	2 031 190,66	Suomi
LähiTapiola Toimitila	812 065,06	812 065,06	Suomi
LähiTapiola USA Markkina A	2 514 070,27	2 514 070,27	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Eurooppa Keskisuuret A	27 887 725,52	27 887 725,52	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Hyvinvointi A	35 775 418,00	35 775 418,00	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Infra A	6 075 014,56	6 075 014,56	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kasvu A	16 051 464,52	16 051 464,52	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittynyt Aasia A	13 149 352,54	13 149 352,54	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittyvät Markkinat A	36 398 566,11	36 398 566,11	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kuluttaja A	25 545 497,72	25 545 497,72	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Lyhytkorko A	11 750 951,04	11 750 951,04	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Osinko A	909 924,70	909 924,70	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Osinko Suomi A	17 287 090,25	17 287 090,25	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Pohjoinen Yrityskorko A	5 542 664,47	5 542 664,47	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Skandinavia A	1 120 604,33	1 120 604,33	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen USA Keskisuuret A	9 949 318,75	9 949 318,75	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Yrityskorko A	6 128 972,60	6 128 972,60	Suomi
LähiTapiola Viisas	21 337 058,50	21 337 058,50	Suomi
Momentum-varainhoito	89 478 170,03	89 478 170,03	Suomi
Osakevarainhoitosalkku	621 516,96	621 516,96	Suomi
Private Banking Korkostrategia	1 049 870,00	1 049 870,00	Suomi
Private Banking Strategia 10	6 320 895,41	6 320 895,41	Suomi
Private Banking Strategia 30	17 823 387,82	17 823 387,82	Suomi
Private Banking Strategia 50	8 733 523,89	8 733 523,89	Suomi
Private Banking Strategia 70	2 691 657,60	2 691 657,60	Suomi
Reipas Varainhoito	1 105 030,00	1 105 030,00	Suomi
Rohkea Varainhoito	1 150 930,00	1 150 930,00	Suomi
S-Sijoituskori Kohtuullinen	3 562 736,30	3 562 736,30	Iso-Britannia
S-Sijoituskori Varovainen	5 458 762,44	5 458 762,44	Suomi
SELIGSON PHAROS-A	994 716,77	994 716,77	Suomi
Seligson & Co Tropico LatAm (EUR)	974 884,21	974 884,21	Suomi
Seligson Aasia A	3 784 586,93	3 784 586,93	Suomi
Seligson Euro-obligaatio	1 260 066,31	1 260 066,31	Suomi
Seligson Eurooppa -indeksirahasto A	8 239 376,98	8 239 376,98	Suomi
Seligson Glb Top 25 Brands -A	20 756 928,12	20 756 928,12	Suomi
Seligson Global Top 25 Pharmaceuticals A	14 612 580,08	14 612 580,08	Suomi
Seligson Kehittyvät markkinat	716 166,86	716 166,86	Suomi
Seligson Phoebus - A	2 977 708,48	2 977 708,48	Suomi
Seligson Phoenix A	1 132 018,53	1 132 018,53	Suomi
Seligson Pohjois-Amerikka -indeksirahasto A	3 335 436,08	3 335 436,08	Suomi
Seligson Rahamarkkina AAA	2 684 639,38	2 684 639,38	Suomi
Seligson Russian Pros Euro A	10 706 218,90	10 706 218,90	Suomi
Seligson Suomi-indeksirahasto	12 577 850,19	12 577 850,19	Suomi

	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Kotivaltio
Suojavarainhoito 10	5 023 186,80	5 023 186,80	Suomi
Suojavarainhoito 15	1 817 384,27	1 817 384,27	Suomi
Suojavarainhoito 5	543 836,63	543 836,63	Suomi
TOP-indeksivarainhoito 25	4 792 889,10	4 792 889,10	Suomi
TOP-indeksivarainhoito 50	1 418 004,00	1 418 004,00	Suomi
Vakaa Varainhoito	1 074 620,00	1 074 620,00	Suomi
Varainhoito 100	40 030 063,50	40 030 063,50	Ruotsi
Varainhoito 25	4 055 804,92	4 055 804,92	Ruotsi
Varainhoito 50	11 262 489,74	11 262 489,74	Ruotsi
Varainhoito 75	6 042 720,72	6 042 720,72	Suomi
Varainhoito Eurooppa Plus	7 605 184,05	7 605 184,05	Suomi
Varainhoito Maltillinen	113 862 969,39	113 862 969,39	Suomi
Varainhoito Nordic Plus	27 328 224,10	27 328 224,10	Suomi
Varainhoito Suomi Plus	31 709 228,76	31 709 228,76	Suomi
Varainhoito Tasapainoinen	96 146 824,19	96 146 824,19	Suomi
Varainhoito Tuottohakuinen	52 014 098,29	52 014 098,29	Suomi
Varainhoito Varovainen	139 026 698,23	139 026 698,23	Suomi
Varainhoitosalkku 10	32 932 294,09	32 932 294,09	Suomi
Varainhoitosalkku 30	100 260 535,09	100 260 535,09	Suomi
Varainhoitosalkku 50	51 429 387,40	51 429 387,40	Suomi
Varainhoitosalkku 70	13 145 270,45	13 145 270,45	Suomi
Vauras 100	522 819,50	522 819,50	Suomi
Vauras 25	26 105 804,54	26 105 804,54	Suomi
Vauras 50	13 809 212,39	13 809 212,39	Suomi
Vauras 75	2 279 186,69	2 279 186,69	Suomi
Yksilöllinen varainhoito 30	52 749 467,62	52 749 467,62	Suomi
Yksilöllinen varainhoito 50	2 433 020,00	2 433 020,00	
eQ Euro Investment Grade	551 289,94	551 289,94	
eQ Euro Investment Grade 1 T	539 103,99	539 103,99	Suomi
eQ High Yield Bond 1 T	595 982,01	595 982,01	Suomi
eQ Hoivakiinteistöt	33 160 593,62	33 160 593,62	Suomi
eQ Kehittyvät Markkinat Osinko 1 T	716 824,54	716 824,54	Suomi
eQ Kehittyvät Markkinat Osinko 1K	3 974 891,10	3 974 891,10	Suomi
eQ Kehittyvät Markkinat Pienyhtiö 1 K	1 564 839,81	1 564 839,81	Suomi
eQ Liikekiinteistöt-1T	34 078 507,99	34 078 507,99	Suomi
eQ Mandaatti-2K	849 649,29	849 649,29	Suomi
eQ PE IX US Feeder	1 442 050,92	1 442 050,92	Suomi
eQ PE VIII North Ky	1 321 901,62	1 321 901,62	Suomi
eQ PE X North Feeder	1 400 000,00	1 400 000,00	Suomi
eQ Sininen Planeetta 1 K	1 621 206,74	1 621 206,74	Suomi
eQ USA Indeksi 1 K	2 437 555,82	2 437 555,82	Suomi
eQ USA Indeksi-1 T	556 612,06	556 612,06	Suomi
Ålandsbanken Asuntorahasto C	3 078 143,66	3 078 143,66	Suomi
Ålandsbanken Europe Value B	859 281,44	859 281,44	Suomi
Muut	18 185 259,75	18 185 256,55	
Yhteensä	2 374 106 473,95	2 374 106 470,75	
Rahoitusmarkkinavälineet	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Kotivaltio
Eurooppa Pankit Autocall 4/2018	1 187 968,67	1 187 968,67	Ranska
Evli EM-Korkotuotto 1/2017 Sertifikaatti	524 160,00	524 160,00	Suomi
Muut	9 698 618,02	9 698 618,02	
Yhteensä	11 410 746,69	11 410 746,69	
Yhteensä	2 411 448 233,02	2 411 448 229,82	

K8. Muut sijoitukset

Muut lainasaamiset, erittely vakuuden mukaan

	2019	2018
Pankkitakaus	186 639,90	28 303,94
Muu vakuus	197 751 692,60	224 686 711,20
Jäljellä oleva hankintameno	197 938 332,50	224 715 015,14
Ei-vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	89 888 619,09	89 219 134,56
Muut lainasaamiset yhteensä	287 826 951,59	313 934 149,70

K9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

2019

	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Konserni- liikearvo	Ennakko- maksut, aineettomat hyödykkeet	Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	184 029 053,43	634 195,23	28 670 323,07	73 210 084,75	13 489 110,22
Lisäykset	9 400 595,07	1 192 406,59	30 638 543,20	3 128 119,95	97 238 314,36
Vähennykset	-12 151 258,99	0,00	-29 586,03	-7 692 726,24	-74 468 598,36
Siirrot erien välillä	13 441 176,51	0,00	-12 326 359,80	69 620,90	0,00
Hankintameno 31.12.	194 719 566,02	1 826 601,82	46 952 920,44	68 715 099,36	36 258 826,22
Kertyneet poistot 1.1.	-130 509 618,29	-592 694,81	0,00	-63 627 678,26	-1 191 011,22
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	11 438 145,21	0,00	0,00	6 397 276,35	-4 201,62
Tilikauden poistot	-18 718 521,11	-155 776,60	0,00	-2 382 260,09	-150 917,36
Kertyneet poistot 31.12.	-137 789 994,19	-748 471,41	0,00	-59 612 662,00	-1 346 130,20
Kirjanpitoarvo 31.12.	56 929 571,83	1 078 130,41	46 952 920,44	9 102 437,36	34 912 696,02

K10. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

2019

2018

	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
Osakkeet ja osuudet	1 786 872 257,37	2 400 036 767,42	1 724 257 461,04	2 089 563 531,05
Rahoitusmarkkinavälineet	11 790 542,18	11 411 462,40	14 425 199,45	12 708 130,10
Saamiset vakuutusmaksunvälittäjiltä	1 516 813,16	1 516 813,16	851 823,75	851 823,75
Rahat ja pankkisaamiset	3 259 845,73	3 259 845,73	4 682 605,09	4 682 605,09
Kertyneet korot	109 046,79	109 046,79	170 243,41	170 243,41
Yhteensä	1 803 548 505,23	2 416 333 935,50	1 744 387 332,74	2 107 976 333,40
Etukäteen hankitut sijoitukset	52 054 012,73	62 118 257,54	46 178 884,23	48 997 723,84

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvulkaa vastaavat sijoitukset

1 751 494 492,50 2 354 215 677,96 1 698 208 448,51 2 058 978 609,56

Rahat ja pankki- yms saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu.

4 776 658,89

5 534 428,84

K11. Oma pääoma ja arvonorotusrahaston erittely

K11.1 Oman pääoman muutokset

	1.1.2019	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2019
Pohjarahasto	8 641 380,35	0,00	0,00	8 641 380,35
Pohjarahasto, muut keskinäiset vakuutusyhtiöt	64 298 464,27	0,00	0,00	64 298 464,27
Arvonorotusrahasto	8 710 584,50	0,00	0,00	8 710 584,50
Varmuusrahasto	1 359 636 790,47	44 694 562,58	0,00	1 404 331 353,05
Varmuusrahasto, muut keskinäiset vakuutusyhtiöt	688 271 964,54	118 936 641,68	0,00	807 058 606,22
Käyttörahoasto	2 590 689,70	500 000,00	-200 850,00	2 889 839,70
Käyttörahoasto, muut keskinäiset vakuutusyhtiöt	6 163 039,23	2 949 039,72	-872 299,55	8 389 779,40
Verotusperusteisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	2 756 201,38	0,00	-23 321,37	2 732 880,01
Konsernin edellisten tilikausien voitto/tappio	-44 924 570,38	23 001 465,39	0,00	-21 923 104,99
Konsernin tilikauden voitto/tappio	188 951 319,01	194 872 432,18	-188 951 319,01	194 872 432,18
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja verotusperusteisten varauksen muutoksesta	386 973,79	17 516,12	-386 973,79	17 516,12
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus muiden keskinäisten vakuutusyhtiöiden tilikauden tuloksesta	-121 885 681,40	-109 021 703,60	121 885 681,40	-109 021 703,60
Tilikauden voitto/tappio, muut keskinäiset vakuutusyhtiöt	121 885 681,40	109 021 703,60	-121 885 681,40	109 021 703,60
Oman pääoman muutokset yhteensä	2 285 482 836,86	384 971 657,67	-190 434 763,72	2 480 019 730,81
josta keskinäisten vakuutusyhtiöiden oma pääoma	880 619 149,44	230 907 385,00	-122 757 980,95	988 768 553,49

K11.2 Arvonorotusrahaston erittely

	2019
Sijoitusomaisuuden arvonorotukset	40 827,64
Käyttöomaisuuden arvonorotukset	8 669 756,86
Yhteensä	8 710 584,50

K12. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero	2019	2018
Poistoero 1.1.	4 645 368,99	3 545 691,51
Lisäykset	-352 596,68	1 099 677,48
Poistoero 31.12.	4 292 772,31	4 645 368,99
Verotusperusteiset varaukset		
Asuintalovaraus 1.1.	0,00	1 211 956,00
Vähennykset	0,00	-1 211 956,00
Asuintalovaraus 31.12.	0,00	0,00
Muut varaukset 1.1.	40 737,27	40 737,27
Lisäykset	0,00	0,00
Muut varaukset 31.12.	40 737,27	40 737,27
Verotusperusteiset varaukset yhteensä	40 737,27	40 737,27
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	4 333 509,58	4 686 106,26
Jaettu		
Omaan pääomaan	3 119 829,69	3 423 576,35
Vähemmistöosuuteen	346 977,97	339 721,44
Laskennalliseen verovelkaan	866 701,92	937 221,25
Verokanta	20,00 %	20,00 %

K13. Korvausvastuu

Korvausvastuusta vähennetyt riidattomat regressisaamiset

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus

36 910 387,00

35 945 413,00

K14. Muut pakolliset varaukset

Keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkovaraus

1 347 383,00

2 527 627,00

Työttömyysturvan omavastuuvaraus

154 470,69

313 090,29

ICT-projektien pakolliset varaukset

1 897 006,74

1 170 095,24

3 398 860,43

4 010 812,53

K15. Laskennalliset verosaamiset ja laskennalliset verovelat

K15.1 Laskennalliset verosaamiset

Konsernioikaisujen laskennallinen verosaaminen

2 113 017,84

2 113 017,84

2 113 017,84

2 113 017,84

K15.2 Laskennalliset verovelat

Konsernin poistoerosta ja varausten jaosta aiheutunut laskennallinen verovelka

866 791,87

871 170,90

Taseeseen sisältyvät laskennalliset verovelat

Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen jaksotuserojen ja muiden väliaikaisten erojen perusteella laskettu verovelka

899 657,92

904 428,46

Arvotuseroista laskettu verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana

32 682 509,17

26 287 004,00

33 582 167,09

27 191 432,46

K16. Saamiset ja velat

K16.1 Saamisten erittely

2019

2018

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Muut saamiset

286 145,85

16 359,30

286 145,85

16 359,30

K16.2 Velkojen erittely

Velat omistusyhteisyrityksille

Ostovelat

0,00

22 776,63

Muut velat

0,00

0,00

0,00

22 776,63

K16.3 Siirtovelkojen erittely

Velat henkilöstölle

50 504 003,37

47 937 162,71

Johdannaisten arvostustappio

395 974,60

0,00

Muut siirtovelat

24 284 024,24

19 733 495,19

75 184 002,21

67 670 657,90

Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut**Johdannaissopimukset****2019****2018****Valuuttajohdannaiset**

Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet

Kohde-etuus

-69 205 878,80

-68 298 712,72

Käypä arvo

199 282,34

967 645,02

K17. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuut

Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	1 573 978,36	650 805,20
Seuraavina vuosina maksettava määrä	1 450 341,16	1 392 951,03
	<u>3 024 319,52</u>	<u>2 043 756,23</u>

Vuokravastuut

Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	5 377 805,23	7 352 681,46
Seuraavina vuosina maksettava määrä	11 634 943,37	18 185 151,19
	<u>17 012 748,60</u>	<u>25 537 832,65</u>

Rahoituskuluvastuut rakennusajalta

Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	60 760,00	121 520,00
Seuraavina vuosina maksettava määrä	0,00	60 760,00
	<u>60 760,00</u>	<u>182 280,00</u>

Arvonlisäverovastuut

Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen

Konserniyritykset	25 599,10	12 344,07
Yhteistoimintayritykset	1 941 043,52	1 846 176,42
	<u>1 966 642,62</u>	<u>1 858 520,49</u>

Positiivinen alv-vastuu = alv-velka

Negatiivinen alv-vastuu = alv-saaminen

Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu

- 10 v. tarkistuskausi

Konserni	789 170,00	843 572,00
Muut ryhmän yritykset	41 687 948,25	49 206 949,60
	<u>42 477 118,25</u>	<u>50 050 521,60</u>

Muut vastuusitoumukset

Sijoitussitoumukset	771 500 496,42	660 753 473,05
Merkintäsitoumukset	0,00	200 023,44
Myönnetty limiitti	90 981 159,93	87 067 090,35
	<u>862 481 656,35</u>	<u>748 020 586,84</u>

LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, joka määrittelee periaatteet LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön johtaman ryhmittymän yhtiöiden vakavaraisuuden varmistamiseksi.

Lisäinformaatiota yhteisvastuusopimuksesta on Riskienhallinnan liitetiedossa kohdassa Vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet.

K18.1 Lähipiirilainat ja -liiketoimet (VYL 8 luku 11 § ja KPA 2 luku 7 b §)

LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön lähipiiriin muodostaa sen kirjanpitolain mukaiseen konserniin kuuluvat yritykset sekä yhtiöt, joissa Vahinkoyhtiöllä huomattava vaikutusvalta. Yhtiöiden lisäksi lähipiiriin luetaan kirjanpitolain mukaiseen LähiTapiola Vakuutusyhtiö - konserniin kuuluvien yritysten hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa sekä johtoryhmien jäsenet ja lisäksi hallintojärjestelmätöiminnoista ja ryhmän ohjauksen keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt sekä näiden läheiset perheenjäsenet ja yhtiöt, joissa edellä mainitut henkilöt käyttävät merkittävää äänivaltaa.

Lähipiirirekisteriin kuuluville myönnettyt lainat

Tytäryhtiöt	56 871 430,24
Osakkuusyritykset ja yhteisyritykset	3 713 258,68
Yhteisön tai sen emoyhtiön johtoon kuuluvat avainhenkilöt	0,00
Muut lähipiiriin kuuluvat osapuolet	0,00
	60 584 688,92

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Laina-aika on pääsääntöisesti 10-40 vuotta ja korko kiinteä.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön vakuudet ja vastuusitoumukset LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden hyväksi on esitetty liitteellä K17. Muiden lähipiiriin kuuluvien hyväksi ei ole annettu vakuuksia eikä vastuusitoumuksia.

Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset on ilmoitettu liitteellä K3.

K18.2 Pääomalainat

Velkoja

Useita

Lainan pääoma

100.000.000 euroa

Pääasialliset lainaehdot

Lainasopimus on voimassa 23.11.2043 saakka. Lainan ensimmäinen mahdollinen takaisinmaksupäivä on 23.11.2023, jonka jälkeen laina on mahdollista maksaa takaisin minä tahansa koronmaksupäivänä (23. marraskuuta), jos velallinen täyttää ne edellytykset, jotka takaisinmaksulle on lainsäädännössä asetettu.

Ensimmäistä takaisinmaksupäivää edeltävään päivään saakka lainan vuotuinen korko on 3,5 prosenttia. Jos velallinen ei maksa lainaa takaisin ensimmäisenä maksupäivänä, määräytyy lainan korko uudelleen. Ensimmäisestä takaisinmaksupäivästä lähtien korko on ensimmäisenä takaisinmaksupäivänä määräytyvä Euro 5-y Mid-Swap Rate lisättynä 3,25 prosentin marginaalilla.

Pääoma voidaan palauttaa ja korkoa voidaan maksaa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän.

Jos korkoa ei voida maksaa, siirtyy se maksettavaksi aikaisintaan ensimmäisen sellaisen tilinpäätöksen jälkeen, jonka perusteella korkoa voidaan maksaa.

Pääomalainasopimuksen ehtoja voidaan muuttaa ainoastaan Finanssivalvonnan suostumuksella.

Lainalla ei ole vakuutta.

Pääomalaina on Euroclear Finland Oy:n hoidossa.

K18.3 Vuonna 2019 takaisinmaksettu pääomalaina

Vuonna 2014 otetun pääomalainan edellisen vuoden uuden pääomalainan liikkeeseenlaskussa konvertoimatta jääneet 7 miljoonaa euroa kutsuttiin takaisin ensimmäisenä mahdollisena takaisinkutsupäivänä marraskuussa 2019. Tämän jälkeen LähiTapiola Henkiyhtiöllä on vain liitteessä 17.2 esitetty 100 miljoonan euron pääomalaina.

Tulosanalyysi

Tulosanalyysi

	2019	2018	Muutos	€1 000 Muutos %
Vahinkovakuutustoiminta				
Vakuutusmaksutuotot	1 184 400	1 157 021	27 379	2,4 %
Korvauskulut	-901 485	-851 452	-50 033	5,9 %
Liikekulut	-270 197	-258 802	-11 395	4,4 %
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	12 717	46 766	-34 049	-72,8 %
Henkivakuutustoiminta				
Vakuutusmaksutulo	612 505	446 020	166 486	37,3 %
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	404 525	-128	404 652	-316681,1 %
Maksetut korvaukset	-524 737	-356 428	-168 308	47,2 %
Vastuuvelan muutos ennen lisäetujen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	-428 376	25 631	-454 007	-1771,4 %
Liikekulut	-59 369	-57 568	-1 801	3,1 %
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetujen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	4 547	57 526	-52 978	-92,1 %
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	179 822	147 873	31 949	21,6 %
Muut tuotot ja kulut	35 960	22 777	13 183	57,9 %
Osuus osakkuusyhtiön voitosta tai tappiosta	2 489	-15 813	18 302	-115,7 %
Liikevoitto	235 536	259 129	-23 593	-9,1 %
Tasoitusmäärän muutos, vahinkovakuutus	17 737	1 813	15 924	878,4 %
Tasoitusmäärän muutos, henkivakuutus	10 274	10 274	0	0,0 %
Henkivakuutuksen lisäedut (asiakasedut)	1 656	-3 151	4 807	-152,6 %
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	265 204	268 066	-2 862	-1,1 %
Tuloverot ja muut välittömät verot	-62 249	-66 545	4 295	-6,5 %
Vähemmistöosuus	-8 082	-12 570	4 488	-35,7 %
Tilikauden tulos	194 872	188 951	5 921	3,1 %
Liikevoitto	235 536	259 129	-23 593	-9,1 %
Arvostuserojen muutos	324 541	-147 132	471 673	-320,6 %
Kokonaistulos	560 077	111 997	448 080	400,1 %

Kohtuusperiaatteen soveltaminen ja lisätujen jakamista koskevat tavoitteet

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaisen ns. kohtuusperiaatteen mukaan vakuutusyhtiön on, mikäli yhtiön vakavaraisuus sen sallii, palautettava kohtuullinen osa ylijäämästä lisäetuina sellaisille vakuutuksille, joilla on oikeus ylijäämän perusteella jaettavaan lisäetuihin.

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö soveltaa kohtuusperiaatetta siten, että se käyttää ylijäämänsä pääosin lisäetuihin ja vakavaraisuuden vahvistamiseen sekä maksaa riskipääoman merkisijöille markkinaehtoisuuden tuoton.

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutetuille vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä ennen kuluja ja veroja kokonaistuotto, joka eläkevakuutuksessa ylittää euroalueen valtioiden pitkien, vähintään 10-vuotisten joukkoeläkelainojen korkotason ja säästöhenkivakuutuksessa vastaavasti 5-vuotisten valtionlainojen korkotason. Rahastovastassa riskivakuutuksessa tavoitteena on, että reaalin kokonaiskorko on positiivinen.

Vakuutussäästöjen kokonaistuottotavoitteena ilmaista lisäetutavoitetta ei sovelleta sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin eikä riskivakuutuksiin, joihin ei liity vakuutussäästöä. Riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta noudatetaan siten, että riskiliikkeen ylijäämästä palautetaan asiakkaille maksunalkennuksina tai riskietuuksien ilmaisina korotuksina se osa, jota ei varata riskiliikkeen heilahtelujen varalle.

Edellä kollektiivisesti kaikille eläkevakuutuksille ja säästöhenkivakuutuksille määritellyä kokonaistuottotavoitetta sovelletaan yksittäisiin vakuutus-sopimuksiin ottamalla huomioon hyvityksiä määrättäessä yleinen korkotaso ja sen heilahtelun voimakkuus, yhtiön onnistuminen sijoitustoiminnassa, kunkin vakuutuksen laskuperustekorko, vakuutuksen hoitamisen kustannukset, vakuutuksesta liikekulojen kattamiseen menevät erät sekä yhtiön vakavaraisuus. Asiakashyvitysten tasossa otetaan vakuutuslajeittain huomioon tarve varautua tulevaisuudessa huomattavasti kohoaviin korvausmenoihin mm. kuolleisuudessa tapahtuvien muutosten takia.

Asiakkaan vakuutussäästöille hyvitetty kokonaiskorko muodostuu laskuperustekorosta ja annettavista hyvityksistä.

Seuraavat tekijät vaikuttavat sopimuksille maksettavaan kokonaiskorkoon:

- matalampi laskuperustekoron taso tai korkeampi liikekulojen kattamiseksi menevän osuuden taso voi korottaa kokonaiskorkoa
- pitkäaikaisen sidotun säästämisen tuotteiden, kuten esim. eläkevakuutusten, kokonaiskorko on korkeampi kuin vapaasti takaisinostettavissa olevien vakuutusten.

Kokonaiskorko voi joissakin sopimuksissa olla korkeinta sovellettavaa laskuperustekorkoa pienempi.

Asiakashyvitysten tasossa pyritään vakautteen tasoittamalla sijoitustuottojen vaihtelua siten, että varataan hyvien sijoitustuottojen vuosina osa ylijäämästä myöhemmin vuosina jaettavaksi.

Vakavaraisuustavoitteena on sellainen laadullinen ja määrällinen vakavaraisuus, että se ei rajoita yhtiön toimintaa ja lisäetutavoitteiden mukaisten lisätujen maksamista vakuutuksenottajille.

Lisäetutavoitteiden julkaiseminen tässä muodossa perustuu vakuutusyhtiölakiin, ja tavoitteet kuvaavat ylijäämän jakautumista oman pääoman ja vakuutus-sopimuksista johtuvan vastuuvelan välillä.

Lisäetutavoitteet eivät siten ole sellaisia yksittäistä vakuutus-sopimusta koskevia tietoja, joita vakuutuksenottajalle tulee vakuutus-sopimuslain mukaan antaa, eivätkä ne sen vuoksi ole osa mitään yksittäistä vakuutus-sopimusta.

Lisäetutavoitteet eivät ole yhtiötä sitovia ja ne ovat voimassa toistaiseksi. Yhtiön hallitus päättää vuosittain lisäeduista ja tarvittavista muutoksista lisätujen jakamista koskeviin tavoitteisiin.

Tavoitteet ja selvitys niiden toteutumisesta julkaistaan yhtiön internet-verkkosivuilla ja tilinpäätöksessä.

LähiTapiola Henkiyhtiön lisätujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutuminen vuosina 2010–2019

Yhtiön lisäetutavoite on luonteeltaan pitkän aikavälin tavoite, eli sen toteutumista tulee tarkastella useamman vuoden aikavälillä. Yksittäisinä vuosina yhtiö voi jäädä tavoitteiden alle.

Tästä syystä seuraavassa on tarkasteltu tavoitteen toteutumista vuosina 2010–2019, ei pelkästään vuoden 2019 osalta. Vuoden 2019 osalta voidaan todeta, että yhtiö kykeni maksamaan kaikille sopimusryhmille lisäetutavoitteen mukaista kokonaiskorkoa. Vuosina 2010–2019 maksetut kokonaiskorot ovat kaikissa sopimusryhmissä ylittäneet selvästi lisäetutavoitteen.

Lisätutavoitteena olevat korot on määritelty seuraavasti:

Lisätutavoitteena käytetty korko on ollut vuosina 2010–2019 Euroopan Keskuspankin julkaisemaa euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksiä 5 ja 10 vuoden maturiteeteille. Vuosittaiset tuotot on laskettu päivä- tai kuukausinoteerausten keskiarvoina.

Seuraavassa on eritelty vakuutuslajeittain ja sopimusryhmittäin kokonaiskorkojen tasoja vuodelta 2019 ja aikaväliltä 2010–2019. On huomattava, että erilaisten sopimustyyppien suuren määrän takia tämä ei ole täysin kattava selvitys kokonaiskoroista jokaisen yksittäisen vakuutussopimuksen osalta. Vakuutuksenottajalle lähetetyistä vuosittain-otteista selviää tarkasti kunkin sopimuksen laskuperustekoron ja asiakashyvityksen taso.

[LähiTapiola Henkiyhtiön selvitys vakuutussäästöille annetuista kokonaiskoroista vakuutuslajeittain vuosina 2010–2019](#)

Yksilölliset eläkevakuutukset

Yksilöllisten eläkevakuutusten vakuutussäästöille annettu kokonaiskorko vuodelta 2019 oli keskimäärin 3,9 % ja vaihteli tuotteesta ja laskuperustekorosta riippuen 2,5 %:n ja 4,5 %:n välillä. Kaikille tuotteille kokonaiskorko oli yli 10 vuoden tavoitekoron, joka vuonna 2019 oli keskimäärin -0,1 %.

Laskuperuste-korko	Asiakashyvytys	Kokonaiskorko
4,5 %	0,0 %	4,5 %
3,5 %	0,0 %	3,5 %
2,5 %	0,0 %	2,5 %
1,5 %	1,0 %	2,5 %

Oheisessa kuvassa on esitetty yksilöllisten eläkevakuutusten kokonaiskorko verrattuna tavoitteeseen

vuosina 2010–2019. Kokonaiskorko on ylittänyt tavoitteen kaikkina vuosina.

Säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset

Säästöhenkivakuutusten vakuutussäästöille annettu kokonaiskorko vuodelta 2019 oli keskimäärin 2,9 % ja vaihteli tuotteesta ja laskuperustekorosta riippuen 2,0 %:n ja 4,5 %:n välillä. Kaikille tuotteille kokonaiskorko oli yli 5 vuoden tavoitekoron, joka vuonna 2019 oli keskimäärin -0,5 %.

Laskuperuste-korko	Asiakashyvytys	Kokonaiskorko
4,5 %	0,0 %	4,5 %
3,5 %	0,0 %	3,5 %
2,5 %	0,0 %	2,5 %
1,5 %	0,5 %	2,0 %
0,0 %	2,0 – 2,2 %	2,0 – 2,2 %

Nollaperustekorkoisen vakuutussäästön, ns. Korkohyvityksen, joka on sijoituskohteena laajan omaisuusluokan varainhoitosalkuissa ja tarjolla itsenäisenä sijoituskohteena Korkoetu-tuotteessa, vuonna 2019 päätetty asiakashyvytys vuodelle 2020 on 1,5 %. Vuonna 2019 asiakashyvytys oli 2,2 %, joka oli päätetty vuonna 2018. Asiakkaat voivat liittää laajan omaisuusluokkahajautuksen varainhoitosalkuja LähiTapiola Sijoitusvakuutus ja LähiTapiola Kapitalisaatiosopimus nimisiin sijoitusvakuutuksiin.

Oheisessa kuvassa on esitetty säästöhenkivakuutusten kokonaiskorko verrattuna tavoitteeseen vuosina 2010–2019. Kokonaiskorko on keskimäärin ylittänyt tavoitteena olevan 5 vuoden korkotuoton ko. ajanjaksolla.

Ryhmäeläkevakuutukset

Ryhmäeläkevakuutusten vakuutussäästöille annettu kokonaiskorko vuodelta 2019 oli keskimäärin 3,4 %. Etueläke-vakuutuksissa kokonaiskorko oli

2,2 %:n ja 4,25 %:n välillä ja TOP-eläkevakuutuksissa 2,7 %:n ja 3,5 %:n välillä. Kaikkien tuotteiden kokonaiskorko oli yli 10 vuoden tavoitekoron, joka vuonna 2019 oli keskimäärin -0,1 %.

Laskuperuste-korko	Asiakas-hyvitys	Kokonaiskorko
4,25 %	0,0 %	4,25 %
3,5 %	0,0 %	3,5 %
2,5 %	0,0 - 0,2 %	2,5 - 2,7 %
1,5 %	0,7 - 1,2 %	2,2 - 2,7 %
1,0 %	1,7%	2,7%

Oheisessa kuvassa on esitetty ryhmäeläkevakuutusten kokonaiskorko verrattuna tavoitteeseen vuosilta 2010–2019. Kokonaiskorko on keskimäärin ylittänyt tavoitteena olevan 10 vuoden korkotuoton kaikkina vuosina.

[LähiTapiola Henkiyhtiön selvitys riskivakuutuksille annetuista lisäeduista vuonna 2019](#)

Voitonjakoon oikeutetuissa riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta korotettujen korvaussummien tai maksualennusten muodossa. Korvaussummien korotus, sekä maksualennuksen suuruus vaihtelee vakuutuksen alkamisajankohdan, sukupuolen ja vakuutetun iän perusteella.

Vuonna 2019 riskivakuutuksille maksettiin lisäetuja 1,4 miljoonaa euroa. Riskivakuutuksissa lisäedut vahvistetaan etukäteen. Vuodelle 2020 on vahvistettu vastaavat lisäedut kuin vuodelle 2019.

[LähiTapiola Henkiyhtiön selvitys tulevien lisäetujen varauksen käytöstä laskuperustemuutoksesta aiheutuneen tappion kattamiseen](#)

Tulevien lisäetujen varauksen laskuperuste mahdollistaa vastuun käyttämisen sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteen muuttamisesta. Tilinpäätöksessä tehty

korkotäydennys kasvatti vastuuvelkaa 139,4 miljoonaa euroa.

Tulevien lisäetujen varausta käytettiin vuonna 2019 4,0 miljoonaa euroa yksilöllisen eläkevakuutuksen korkotäydennykseen ja 6,0 miljoonaa euroa ryhmäeläkevakuutuksen korkotäydennykseen.

Yksilöllisellä eläkevakuutuksella tulevien lisäetujen varaus on 10,9 miljoonaa euroa ja ryhmäeläkevakuutuksen tulevien lisäetujen varaus on 15,1 miljoonaa euroa. Tulevien lisäetujen varauksen muutos tilikaudella on yhteensä -13,4 miljoonaa euroa.

LähiTapiola Vahinkoyhtiö

Tuloslaskelma, LähiTapiola Vahinkoyhtiö

VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA	1.1.2019	-	31.12.2019	1.1.2018	-	31.12.2018
Vakuutusmaksutuotot						
Vakuutusmaksutulo	1	305 755 835,27		321 838 414,45		
Jälleenvakuuttajien osuus		-30 097 615,88	275 658 219,39	-30 055 419,87	291 782 994,58	
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Kokonaismuutos		-3 865 820,00	-3 865 820,00	-1 314 000,00	-1 314 000,00	
Jälleenvakuuttajien osuus						
Kokonaismuutos		1 168 638,01	1 168 638,01	2 354 330,87	2 354 330,87	
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä			-2 697 181,99		1 040 330,87	
Vakuutusmaksutuotot yhteensä			272 961 037,40		292 823 325,45	
Korvauskulut						
Maksetut korvaukset		-234 671 416,65		-227 211 492,88		
Jälleenvakuuttajien osuus		14 066 641,74	-220 604 774,91	15 654 465,68	-211 557 027,20	
Korvausvastuun muutos						
Kokonaismuutos		-1 448 728,02	-1 448 728,02	-14 597 759,06	-14 597 759,06	
Jälleenvakuuttajien osuus						
Kokonaismuutos		1 858 552,74	1 858 552,74	116 929,76	116 929,76	
Korvausvastuun muutos yhteensä			409 824,72		-14 480 829,30	
Korvauskulut yhteensä			-220 194 950,19		-226 037 856,50	
Liikekulut	3		-52 640 700,97		-48 652 916,93	
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta			125 386,24		18 132 552,02	
Tasoitusmäärän muutos						
Kokonaismuutos		0,00	0,00	-6 119 528,00	-6 119 528,00	
Vakuutustekninen kate	2		125 386,24		12 013 024,02	

MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA

	1.1.2019	-	31.12.2019	1.1.2018	-	31.12.2018
Vakuutustekninen kate			125 386,24			12 013 024,02
Sijoitustoiminnan tuotot	4	212 819 413,09		144 062 349,85		
Sijoitustoiminnan kulut	4	-79 955 942,81		-100 049 961,57		
Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu	4	-156 036,63	132 707 433,65	-156 036,60	43 856 351,68	
Muut tuotot	4					
Muut			21 305 926,40		24 989 504,11	
Muut kulut	4					
Muut			-18 674 047,41		-20 068 984,96	
Voitto varsinaisesta toiminnasta			135 464 698,88			60 789 894,85
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja			135 464 698,88			60 789 894,85
Tilinpäätössiirrot						
Poistoeron muutos		-50 676,45		-28 489,32		
Verotusperusteisten varausten muutos		0,00	-50 676,45	0,00	-28 489,32	
Tuloverot						
Tilikauden vero		-20 021 379,32		-10 056 636,69		
Aikaisempien tilikausien verot		-8 394 158,52		-5 510 206,27		
Laskennallisen verovelan muutos		0,00	-28 415 537,84	0,00	-15 566 842,96	
Tilikauden voitto			106 998 484,59			45 194 562,57

Tase, LähiTapiola Vahinkoyhtiö

VASTAAVAA		31.12.2019	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	9	15 821 433,74	18 760 022,38
Sijoitukset	6		
Kiinteistösijoitukset	6		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		167 489 687,18	150 208 441,40
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		62 742 258,57	80 156 073,93
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä		0,00	0,00
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäyksissä	7		
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		835 047 116,21	739 286 855,78
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäyksissä		95 631 334,45	80 098 112,81
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä		5 500 000,00	5 500 000,00
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	7	851 529 548,15	713 309 197,85
Rahoitusmarkkinavälineet		411 915 524,28	527 760 337,29
Kiinnelainasaamiset		59 008 404,64	45 856 363,14
Muut lainasaamiset	8	16 161 120,46	17 089 035,10
Talletukset		5 121 210,68	5 105 935,42
Muut sijoitukset		0,00	0,00
Jälleenvakuutustalletesaamiset		636 421,94	661 413,85
		2 510 782 626,56	2 365 031 766,57
Saamiset	15		
Ensivakuutustoiminnasta			
Vakuutuksenottajilta		42 074 364,04	41 711 809,22
Vakuutusedustajilta		0,00	0,00
Jälleenvakuutustoiminnasta		16 152 869,69	18 532 509,79
Muut saamiset		65 794 331,40	88 258 068,38
		124 021 565,13	148 502 387,39
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	9	1 103 383,82	1 342 428,46
Muut aineelliset hyödykkeet		98 360,18	96 011,18
Ennakkomaksut		0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset		58 986 950,80	49 309 219,05
Muu omaisuus		3 457 536,16	3 440 436,16
		63 646 230,96	54 188 094,85
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat		4 563 498,21	5 170 383,66
Muut siirtosaamiset		1 866 221,76	16 824 563,86
		6 429 719,97	21 994 947,52
Vastaavaa yhteensä		2 720 701 576,36	2 608 477 218,71

VASTATTAVAA		31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma	10		
Pohjarahasto		8 641 380,35	8 641 380,35
Arvonkorotusrahasto		85 090,31	85 090,31
Muut rahastot		1 407 221 192,72	1 362 227 480,15
Tilikauden voitto/tappio		106 998 484,59	45 194 562,57
		<u>1 522 946 147,97</u>	<u>1 416 148 513,38</u>
Tilinpäätössiirtojen kertymä	11		
Poistoero		130 820,80	80 144,35
		<u>130 820,80</u>	<u>80 144,35</u>
Vakuutustekninen vastuuvelka			
Vakuutusmaksuvastuu		39 529 372,00	35 663 552,00
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>-8 907 756,09</u>	<u>-7 739 118,08</u>
Korvausvastuu		961 110 170,42	959 661 442,40
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>-16 427 109,84</u>	<u>-14 568 557,10</u>
Tasoitusbetona		169 015 329,00	169 015 329,00
		<u>1 144 320 005,49</u>	<u>1 142 032 648,22</u>
Pakolliset varaukset			
Muut pakolliset varaukset	13	46 914,78	126 794,92
		<u>46 914,78</u>	<u>126 794,92</u>
Jälleenvakuutustallettevelat		1 425,83	1 760,91
Velat	15		
Ensivakuutustoiminnasta		7 775 602,03	11 946 193,50
Jälleenvakuutustoiminnasta		15 191 925,41	14 780 858,89
Muut velat		<u>18 149 734,59</u>	<u>12 069 637,43</u>
		41 117 262,03	38 796 689,82
Siirtovelat	15	<u>12 138 999,46</u>	<u>11 290 667,11</u>
Vastattavaa yhteensä		<u>2 720 701 576,36</u>	<u>2 608 477 218,71</u>

Epäsuora rahoituslaskelma, LähiTapiola Vahinkoyhtiö

Liiketoiminnan rahavirta	31.12.2019	31.12.2018
Voitto varsinaisesta toiminnasta	135 464 698,88	60 789 894,85
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	2 287 357,27	19 560 026,43
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	-24 498 270,71	38 269 056,27
Realisoitumattomat kurssivoitot/-tappiot		
Pakollisten varausten muutos	-79 880,14	-97 830,97
Suunnitelman mukaiset poistot	6 228 406,70	6 919 749,92
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0,00	-133 258,66
Muut oikaisut	-44 660 846,08	-27 529 527,06
<i>Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta</i>	<i>74 741 465,92</i>	<i>97 778 110,78</i>
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	40 046 049,81	-1 930 270,81
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	3 168 569,48	-2 326 278,89
<i>Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</i>	<i>117 956 085,21</i>	<i>93 521 561,08</i>
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista		
Maksetut välittömät verot	-28 415 537,84	-15 566 842,96
Liiketoiminnan rahavirta	89 540 547,37	77 954 718,12
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-121 369 241,31	-85 208 974,93
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	44 660 846,08	27 529 527,06
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-2 953 570,39	-7 644 275,31
Investointien rahavirta	-79 661 965,62	-65 323 723,18
Rahoituksen rahavirta		
muu voitonjako	-200 850,00	-950 000,00
Rahoituksen rahavirta	-200 850,00	-950 000,00
Rahavarojen muutos	9 677 731,75	11 680 994,94
Rahavarat tilikauden alussa	49 309 219,05	37 628 224,11
Rahavarat tilikauden lopussa	58 986 950,80	49 309 219,05

Tunnusluvut, LähiTapiola Vahinkoyhtiö

	milj. eur				
	2019	2018	2017	2016	2015
Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut					
Liiketulos	135,5	66,9	174,4	182,9	181,0
Kokonaistulos	191,0	76,6	129,9	174,4	150,3
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin) prosentteina	7,0	2,1	4,0	4,4	4,8
Kokonaispääoman tuotto, %	7,0	3,2	4,4	5,1	4,7
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	331	333	372	408	439
Henkilöstömäärä palkkasummaan suhteutettuna	331	333	372	408	439
Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut					
Vakuutusmaksutulo	305,8	321,8	410,7	509,4	547,7
Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua, %	76,7	73,5	75,3	70,7	73,5
Vahinkosuhde, %	80,7	77,2	79,9	76,2	79,2
Liikekulusuhde, %	19,3	16,6	20,8	22,0	24,8
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua, %	96,0	90,1	96,1	92,6	98,3
Yhdistetty kulusuhde, %	100,0	93,8	100,8	98,2	104,1

Liitetiedot, LähiTapiola Vahinkoyhtiö

Tuloslaskelman liitteet, LähiTapiola Vahinkoyhtiö

1. Vakuutusmaksutulo

	2019	2018
Ensivakuutus		
Kotimaasta	198 239 283,64	218 093 153,73
Ensivakuutus yhteensä	198 239 283,64	218 093 153,73
Jälleenvakuutus	107 516 551,63	103 745 260,72
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	305 755 835,27	321 838 414,45

1.1 Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät

	2019	2018
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	1 879 534,64	1 727 412,30
Jakojärjestelmämaksut	35 445 822,19	35 269 381,09
Vakuutusmaksuvero	9 827 994,91	9 738 095,23
Palosuojelumaksu	263 930,15	266 480,79
Liikenneturvallisuusmaksu	52 021,39	49 004,11
Työsuojelumaksu	2 753 886,37	2 597 976,23
Yhteensä	50 223 189,65	49 648 349,75

2. Vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

		Vakuutus- maksutulo ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälle- vakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälle- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan nettotuottoa
Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus	2019	161 173 429,86	159 813 212,86	-134 344 915,97	-23 193 744,46	-282 891,54	1 991 660,89
	2018	152 143 538,59	152 872 772,59	-105 480 547,08	-26 249 936,53	-292 518,95	20 849 770,03
	2017	143 578 674,85	143 945 836,24	-110 698 928,97	-29 730 657,84	-301 857,50	3 214 391,93
Muu tapaturma ja sairaus	2019	12 228 347,60	12 356 413,60	-11 629 060,16	-2 192 191,77	-62 186,20	-1 527 024,53
	2018	10 368 128,10	10 381 153,10	-8 306 804,05	-540 658,66	14 431,59	1 548 121,98
	2017	12 115 615,87	12 106 307,34	-8 979 937,95	-594 355,74	-116 311,39	2 415 702,26
Moottoriajoneuvon vastuu	2019	5 189 102,60	5 138 530,60	-6 255 225,57	-1 687 005,20	79 750,22	-2 723 949,95
	2018	4 888 510,37	4 794 858,37	-4 414 618,97	-992 628,59	1 474 932,12	862 542,93
	2017	117 981 622,52	108 514 211,82	-84 609 845,53	-24 685 214,02	181 923,79	-598 923,94
Maa-ajoneuvot	2019	6 663 724,17	6 581 185,17	-6 747 300,14	-1 531 880,89	-15 541,16	-1 713 537,02
	2018	6 107 771,73	6 174 520,73	-5 740 471,54	-1 957 389,38	-22 191,27	-1 545 531,46
	2017	5 739 859,93	5 833 936,26	-4 921 614,04	-2 157 391,24	255 656,12	-989 412,90
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	2019	1 779 315,34	1 752 869,34	314 354,82	-511 708,02	-41 413,56	1 514 102,58
	2018	1 601 478,19	1 808 322,19	-1 295 672,24	-1 066 099,15	-302 340,54	-855 789,74
	2017	2 679 528,81	2 695 939,66	-1 941 723,37	-1 213 449,80	-183 800,52	-643 034,03
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2019	14 124 160,11	14 127 313,11	-10 921 489,98	-3 863 547,90	-271 247,03	-928 971,80
	2018	13 776 875,87	14 059 342,87	-9 386 606,20	-2 465 309,89	-6 273 978,97	-4 066 552,19
	2017	14 349 719,18	14 516 522,25	-9 074 819,52	-2 490 206,07	-1 021 674,74	1 929 821,92
Vastuu	2019	-11 939 256,46	-11 943 894,46	11 458 645,69	-2 432 190,14	-3 091 958,63	-6 009 397,54
	2018	19 999 726,06	20 032 987,06	-18 491 762,34	-3 292 262,23	-1 024 133,60	-2 725 171,11
	2017	14 249 339,03	14 265 744,95	-11 682 736,99	-3 824 573,62	-3 783 938,93	-5 025 504,59
Luotto ja takaus	2019	3 146 556,91	2 616 975,91	225 700,18	-365 345,25	-306 270,37	2 171 060,47
	2018	3 747 735,26	2 888 948,26	-428 677,24	-367 090,72	202 538,14	2 295 718,44
	2017	4 130 103,85	2 107 151,51	-641 997,17	-431 921,50	605 216,01	1 638 448,85
Oikeusturva	2019	1 226 834,91	1 215 673,91	-1 953 184,76	-206 541,08	0,00	-944 051,93
	2018	1 147 157,42	1 153 005,42	-1 073 746,89	-464 769,36	0,00	-385 510,83
	2017	2 026 494,05	2 022 161,16	-1 127 060,98	-502 267,23	0,00	392 832,95
Muut	2019	4 647 068,60	4 602 508,60	-363 249,47	-396 706,85	242 744,07	4 085 296,35
	2018	4 312 232,14	4 428 897,14	-4 137 362,32	-1 207 816,13	3 989 140,31	3 072 859,00
	2017	4 488 592,71	4 592 881,83	-10 069 104,40	-1 349 814,91	-822 616,04	-7 648 653,52
Ensivakuutus yhteensä	2019	198 239 283,64	196 260 788,64	-160 215 725,36	-36 380 861,56	-3 749 014,20	-4 084 812,48
	2018	218 093 153,73	218 594 807,73	-158 756 268,87	-38 603 960,64	-2 234 121,17	19 000 457,05
	2017	321 339 550,80	310 600 693,02	-243 747 768,92	-66 979 851,97	-5 187 403,20	-5 314 331,07
Jälleenvakuutus	2019	107 516 551,63	105 629 226,63	-75 904 419,31	-23 766 310,52	-1 748 298,08	4 210 198,72
	2018	103 745 260,72	101 929 606,72	-83 052 983,07	-18 666 354,48	-1 078 174,20	-867 905,03
	2017	89 333 653,73	90 251 987,73	-67 721 999,12	-17 067 012,06	-2 954 430,60	2 508 545,95
Yhteensä	2019	305 755 835,27	301 890 015,27	-236 120 144,67	-60 147 172,08	-5 497 312,28	125 386,24
	2018	321 838 414,45	320 524 414,45	-241 809 251,94	-57 270 315,12	-3 312 295,37	18 132 552,02
	2017	410 673 204,53	400 852 680,75	-311 469 768,04	-84 046 864,03	-8 141 833,80	-2 805 785,12
Tasotusmäärän muutos	2019						0,00
	2018						-6 119 528,00
	2017						13 162 283,10
Vakuutustekninen kate	2019						125 386,24
	2018						12 013 024,02
	2017						10 356 497,98

3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain

	2019	2018
Maksetut korvaukset	21 623 039,54	20 479 705,14
Liikekulut	52 640 700,97	48 652 916,93
Sijoitustoiminnan hoitokulut	3 929 029,59	4 268 066,69
Muut kulut	16 404 636,29	17 776 750,50
<i>Yhteensä</i>	<u>94 597 406,39</u>	<u>91 177 439,26</u>

3.2 Tuloslaskelman erä liikekulut

	2019	2018
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 379 925,57	1 926 149,49
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	18 667 639,06	18 392 066,90
Muut vakuutusten hankintamenot	9 488 363,00	9 607 087,75
	<u>30 535 927,63</u>	<u>29 925 304,14</u>
Vakuutusten hoitokulut	14 793 476,91	14 509 690,21
Hallintokulut	14 817 767,54	12 835 320,77
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-7 506 471,11	-8 617 398,19
<i>Yhteensä</i>	<u>52 640 700,97</u>	<u>48 652 916,93</u>

3.3 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.3.1 Henkilöstökulut

	2019	2018
Palkat ja palkkiot	24 807 300,71	25 232 183,10
Eläkekulut	5 871 583,95	2 725 728,73
Muut henkilösivukulut	789 951,19	870 009,26
Yhteensä	31 468 835,85	28 827 921,09

3.3.2 Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja/toimitusjohtajan sijainen		
Palkat ja palkkiot	745 180,00	721 455,00
Eläkesitoumukset	Toimitusjohtajan eläkeikä/eroamisikä on 63 vuotta ja sijaisen eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallitus ja hallituksen varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	1 813 740,00	1 857 577,00
Eläkesitoumukset	Yhtiöön toimitushteessa oleville hallituksen jäsenille ja varajäsenille on eläkeiäksi sovittu 63 vuotta.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallintoneuvosto ja hallintoneuvoston varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	197 250,00	161 750,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	

3.3.3 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Henkilöstö	331	333
------------	-----	-----

3.4 Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin

	2019	2018
Tilintarkastus	58 655,34	45 201,10
Veroneuvonta	10 919,57	9 389,90
Muut palvelut	0,00	1 984,00
Yhteensä	69 574,91	56 575,00

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely sekä muiden tuottojen ja kulujen erittely

4.1 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot	2019	2018
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Osinkotuotot	15 861 257,60	17 357 343,93
<i>Yhteensä</i>	15 861 257,60	17 397 295,32
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin		
Osinkotuotot	482 365,52	476 337,04
Korkotuotot	40 187,79	104 184,29
<i>Yhteensä</i>	522 553,31	580 521,33
Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Korkotuotot	2 333 280,28	3 882 908,45
Muut tuotot	9 492,81	0,00
<i>Yhteensä</i>	2 342 773,09	3 882 908,45
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin		
Korkotuotot	19 949,63	24 532,10
Muut tuotot	25 530 574,56	24 282 886,74
<i>Yhteensä</i>	25 550 524,19	24 307 418,84
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	31 788 518,67	30 049 244,16
Korkotuotot	11 119 402,28	11 961 149,32
Muut tuotot	6 733 191,74	2 502 935,91
<i>Yhteensä</i>	49 641 112,69	44 513 329,39
Yhteensä	93 918 220,88	90 681 473,33
Arvon alentumisten palautukset	58 854 517,33	14 462 822,93
Myyntivoitot	60 046 674,88	38 918 053,59
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	212 819 413,09	144 062 349,85

Sijoitustoiminnan kulut

Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yritykset	-7 778 636,22	-10 135 381,82
Muut yritykset	-10 863 999,11	-11 019 769,24
Yhteensä	-18 642 635,33	-21 155 151,06
Kulut muista sijoituksista	-7 890 288,17	-11 317 624,68
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut		
Muut yritykset	-168 806,78	-234 214,44
Yhteensä	-168 806,78	-234 214,44
Yhteensä	-26 701 730,28	-32 706 990,18
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-34 200 209,99	-52 575 842,60
Rakennusten suunnitelmapoistot	-3 668 173,74	-3 378 602,26
Yhteensä	-37 868 383,73	-55 954 444,86
Myyntitappiot	-15 385 828,80	-11 388 526,53
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	-79 955 942,81	-100 049 961,57
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonnkorotuksia ja niiden oikaisua	132 863 470,28	44 012 388,28
Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu	-156 036,63	-156 036,60
	-156 036,63	-156 036,60
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	132 707 433,65	43 856 351,68

4.2 Muiden tuottojen ja kulujen erittely

Muut tuotot	2019	2018
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan tuotot	19 864 980,87	23 254 952,44
Muut tuotot	1 440 945,53	1 734 551,67
Yhteensä	21 305 926,40	24 989 504,11
Muut kulut		
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan kulut	-16 404 636,29	-17 776 750,50
Henkilöstörahastosiirto	0,00	-5 647,23
Muut kulut	-2 269 411,12	-2 286 587,23
Yhteensä	-18 674 047,41	-20 068 984,96

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero sekä ei-suojaavien johdannaisten arvostusero

5.1 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset	Jäljellä oleva hankintameno	2019 Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	3 754 152,85	3 754 152,85	5 060 000,00
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	99 078 833,53	102 236 836,95	182 093 640,16
Muut kiinteistöosakkeet	61 498 697,38	61 498 697,38	89 414 521,86
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	62 742 258,57	62 742 258,57	62 742 258,58
	227 073 942,33	230 231 945,75	339 310 420,60
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	835 047 116,21	835 047 116,21	846 499 550,76
	835 047 116,21	835 047 116,21	846 499 550,76
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	95 631 334,45	95 631 334,45	107 586 832,53
Rahoitusmarkkinavälineet	4 000 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00
Lainasaamiset	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
	101 131 334,45	101 131 334,45	113 086 832,53
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	851 529 548,15	851 529 548,15	949 268 223,81
Rahoitusmarkkinavälineet	411 915 524,28	411 915 524,28	417 886 380,80
Kiinnelainasaamiset	59 008 404,64	59 008 404,64	59 008 404,50
Muut lainasaamiset	16 161 120,46	16 161 120,46	16 161 120,47
Talletukset	5 121 210,68	5 121 210,68	5 121 210,68
	1 343 735 808,21	1 343 735 808,21	1 447 445 340,26
Jälleenvakuutustalletesaamiset	636 421,94	636 421,94	636 421,94
	2 507 624 623,14	2 510 782 626,56	2 746 978 566,09
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)			
jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta			-1 234 235,10
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonkorotuksia		2 441 051,81	
Muita arvonkorotuksia		716 951,61	3 158 003,42
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			236 195 939,53

Sijoitukset	2018		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	3 774 688,16	3 774 688,16	5 632 046,98
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	81 091 650,15	84 249 653,57	146 678 579,27
Muut kiinteistöosakkeet	62 028 063,04	62 184 099,67	84 240 120,56
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	80 156 073,93	80 156 073,93	80 156 073,94
	227 050 475,28	230 364 515,33	316 706 820,75
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	739 286 855,78	739 286 855,78	754 868 516,89
	739 286 855,78	739 286 855,78	754 868 516,89
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	80 098 112,81	80 098 112,81	82 312 837,50
Rahoitusmarkkinavälineet	4 000 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00
Lainasaamiset	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
	85 598 112,81	85 598 112,81	87 812 837,50
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	713 309 197,85	713 309 197,85	792 433 721,52
Rahoitusmarkkinavälineet	527 760 337,29	527 760 337,29	524 774 164,56
Kiinnelainasaamiset	45 856 363,14	45 856 363,14	45 856 363,00
Muut lainasaamiset	17 089 035,10	17 089 035,10	17 089 035,11
Talletukset	5 105 935,42	5 105 935,42	5 105 935,42
	1 309 120 868,80	1 309 120 868,80	1 385 259 219,61
Jälleenvakuutustalletesaamiset	661 413,85	661 413,85	661 413,85
	2 361 717 726,52	2 365 031 766,57	2 545 308 808,60
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)			
jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta			-1 251 761,06
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonorotuksia		2 573 235,73	
Muita arvonorotuksia		740 804,32	3 314 040,05
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			180 277 042,03

5.2 Ei-suojaavien johdannaisten arvostusero

		2019	
Johdannaissopimukset	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset			
Johdannaiskaupan annetut vakuudet	90 000,00	90 000,00	90 000,00
Muut siirtosaamiset ja -velat			
Futuuri- ja termiinisopimukset	-193 833,72	-193 833,72	-193 833,72
	-103 833,72	-103 833,72	-103 833,72
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			0,00

		2018	
Johdannaissopimukset	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset			
Johdannaiskaupan annetut vakuudet	540 000,00	540 000,00	540 000,00
Muut siirtosaamiset ja -velat			
Futuuri- ja termiinisopimukset	0,00	0,00	402 245,83
	540 000,00	540 000,00	942 245,83
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			402 245,83

6. Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten muutokset:

		2019	
	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistus- yhteisyrittäyksiltä
Hankintameno 1.1.	152 049 417,93	80 156 073,93	0,00
Lisäykset	19 899 158,73	2 994 372,19	0,00
Vähennykset	-823 606,86	-20 408 187,55	0,00
Hankintameno 31.12.	171 124 969,80	62 742 258,57	0,00
Kertyneet poistot 1.1.	-1 544 169,63		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	417 427,57		
Tilikauden poistot	-116 652,03		
Kertyneet poistot 31.12.	-1 243 394,09		
Arvon alentumiset 1.1.	-3 610 846,95		
Tilikauden arvonalentumiset	-1 945 000,00		
Arvon alentumisten palautukset	5 955,00		
Arvon alentumiset 31.12.	-5 549 891,95		
Arvonkorotukset 1.1.	3 314 040,05		
Vähennykset	-156 036,63		
Arvonkorotukset 31.12.	3 158 003,42		
Kirjanpitoarvo 31.12.	167 489 687,18	62 742 258,57	0,00

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:

Jäljellä oleva hankintameno	8 076 197,19
Kirjanpitoarvo	8 076 197,19
Käypä arvo	8 275 437,04

7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisy yrityksissä

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

	2019	2018
Hankintameno 1.1.	743 991 016,75	646 592 934,80
Lisäykset	132 439 807,75	128 593 171,34
Vähennykset	-36 035 583,39	-30 442 488,36
Siirrot erien välillä	-0,05	-752 601,03
Hankintameno 31.12.	840 395 241,06	743 991 016,75
Arvon alentumiset 1.1.	-4 704 160,97	-1 819 836,88
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	0,05	752 601,03
Tilikauden arvonalentumiset	-5 348 124,79	-3 885 912,05
Arvon alentumisten palautukset	4 704 160,86	248 986,93
Arvon alentumiset 31.12.	-5 348 124,85	-4 704 160,97
Kirjanpitoarvo 31.12.	835 047 116,21	739 286 855,78

Saman konsernin yritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	23 000 000,00
Vähennykset	0,00	-31 000 000,00
Siirrot erien välillä	0,00	8 000 000,00
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisy yrityksissä

Hankintameno 1.1.	121 047 578,75	140 531 021,55
Lisäykset	500 008,14	7 861 865,99
Siirrot erien välillä	-1 950 008,14	-27 345 308,79
Hankintameno 31.12.	119 597 578,75	121 047 578,75
Arvon alentumiset 1.1.	-40 949 465,94	-53 364 549,28
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	1 666 688,14	27 345 308,79
Tilikauden arvonalentumiset	-1 666 688,14	-14 930 225,45
Arvon alentumisten palautukset	16 983 221,64	0,00
Arvon alentumiset 31.12.	-23 966 244,30	-40 949 465,94
Kirjanpitoarvo 31.12.	95 631 334,45	80 098 112,81

Omistusyhteisy yritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	5 500 000,00	4 750 000,00
Lisäykset	0,00	750 000,00
Hankintameno 31.12.	5 500 000,00	5 500 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 500 000,00	5 500 000,00

Yhteensä

936 178 450,66	824 884 968,59
----------------	----------------

7.1 Sijoitukset LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvissa yrityksissä

Osakkeet ja osuudet, käyttöomaisuus		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
Akapo-Leasing Oy	1)	Espoo	66,7	11 852,49	-10,00
Aura-Karelia Oy	1)	Espoo	100,0	147 934,04	0,00
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva	4)	Tampere	67,4	49 016 225,97	5 707 086,72
LokalTapiola Sydkusten Ömsesidigt Försäkringsbolag	3)	Parainen	100,0	11 130 232,95	-1 061 206,80
LähiTapiola Etelä Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Salo	100,0	50 134 788,67	6 982 527,78
LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Seinäjoki	100,0	48 906 389,71	5 630 193,25
LähiTapiola Itä Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Iisalmi	100,0	61 256 153,11	6 404 135,18
LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Lappeenranta	100,0	51 262 045,41	8 408 441,72
LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Kajaani	100,0	26 042 851,26	4 757 581,00
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	3)	Espoo	66,7	492 613 839,44	37 381 204,26
LähiTapiola Keski-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Jyväskylä	100,0	44 452 744,30	7 680 887,71
LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy -konserni	1)	Espoo	68,2	11 265 595,28	1 537 262,22
LähiTapiola Lappi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Rovaniemi	100,0	20 897 418,97	8 851,20
LähiTapiola Loimi-Häme Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Loimaa	100,0	25 591 535,84	3 160 648,49
LähiTapiola Lännen Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Rauma	100,0	47 399 122,47	5 228 687,65
LähiTapiola Palvelut Oy	1)	Espoo	64,4	11 020 896,77	565 181,82
LähiTapiola Pirkanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Tampere	100,0	46 620 417,73	7 406 458,59
LähiTapiola Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Vaasa	100,0	51 981 651,16	7 895 201,57
LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Oulu	100,0	83 268 125,70	9 673 220,46
LähiTapiola Pääkaupunkiseutu Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Helsinki	100,0	54 431 125,43	-3 319 079,23
LähiTapiola Rahoitus Oy	1)	Espoo	51,0	20 535 841,51	2 799 330,83
LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Pori	100,0	26 045 214,49	3 558 107,20
LähiTapiola Savo Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Kuopio	100,0	42 076 585,94	3 131 074,59
LähiTapiola Savo-Karjala Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Mikkeli	100,0	30 794 657,23	2 785 843,66
LähiTapiola Uusimaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Porvoo	100,0	47 364 844,82	4 887 382,33
LähiTapiola Varainhoito Oy	1)	Espoo	67,6	22 611 911,69	1 142 317,27
LähiTapiola Varsinais-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Turku	100,0	39 984 417,31	1 956 267,46
LähiTapiola Vellamo Keskinäinen Vakuutusyhtiö	3)	Lahti	100,0	50 311 232,82	7 805 691,92
Tieto-Tapiola Oy	1)	Espoo	66,7	4 379 644,87	261 891,89
Tietotyö Oy	1)	Espoo	100,0	849 974,15	941,85
Vakuutusneuvonta Aura	2)	Espoo	33,3	10 729,40	0,00
Vakuutusneuvonta Pohja	2)	Espoo	33,3	10 672,17	0,00
Yhteensä				1 472 426 673,10	142 376 122,59

Osakkeet ja osuudet, sijoitusomaisuus		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
Kauppakeskus Seppä Oy	2)	Kuopio	30,0	-5 712,50	-4 354,59
LähiTapiola Aluekiinteistöt Ky -konserni	2)	Espoo	28,3	3 101 075,06	-353 924,94
LähiTapiola Kiinteistösijoitus I GP Oy	1)	Espoo	100,0	2 200,20	-127,80
LähiTapiola Kiinteistösijoitus I Ky	2)	Espoo	30,0	25 154 435,64	-16 655 361,52
LähiTapiola KR PK2 Ky -konserni	2)	Espoo	32,4	13 797 599,84	-2 303 906,08
LähiTapiola Pääomasijoitus GP Oy	3)	Espoo	12,9	610,89	-61,05
LähiTapiola Pääomasijoitus I Ky	3)	Espoo	12,9	120 807 120,85	10 982 593,89
LähiTapiola Pääomasijoitus II GP Oy	1)	Espoo	100,0	2 026,78	-130,40
LähiTapiola Pääomasijoitus II Ky	2)	Espoo	30,0	86 222 357,56	646 174,58
LähiTapiola Pääomasijoitus III GP Oy	1)	Espoo	100,0	2 200,20	-127,80
LähiTapiola Pääomasijoitus III Ky	3)	Espoo	12,5	130 516 469,82	18 493 102,06
LähiTapiola Pääomasijoitus IV Ky	2)	Espoo	34,4	2 960 817,63	-926 809,67
LähiTapiola Rahoitusyhtiö I Ky	2)	Espoo	24,8	451 565 216,16	1 824 879,83
LähiTapiola Tampereen Tornit Ky	2)	Espoo	32,2	26 408 666,63	0,00
LähiTapiola Tontit GP I Oy	3)	Espoo	7,3	116 954,08	7 567,17
LähiTapiola Tontit GP II Oy	1)	Espoo	100,0	96 302,81	21,77
LähiTapiola Tontit I Ky	3)	Espoo	7,3	45 374 095,28	4 274 095,20
LähiTapiola Tontit II Ky	3)	Espoo	16,2	6 467 625,86	357 707,07
LähiTapiola Velkasijoitus I GP Oy	1)	Espoo	100,0	2 090,35	-130,40
LähiTapiola Velkasijoitus I Ky	2)	Espoo	37,2	105 690 474,50	5 080 012,79
LähiTapiola Yhteiset Kiinteistöt Ky	3)	Espoo	3,0	185 653 265,80	4 502 048,32
LähiTapiola Yritysrahoitus I GP Oy	1)	Espoo	100,0	7 356,45	-218,53
LähiTapiola Yritysrahoitus I Ky	2)	Espoo	38,4	621 289 707,74	15 841 311,65
Tapiolan Revontuli Oy	1)	Espoo	100,0	52 613,36	-138,34
Yhteensä				1 825 285 570,99	41 764 223,21

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö on lisäksi sijoittanut 33 (34) LähiTapiola-ryhmän konsernitalinpäätökseen kuuluvaan asunto- tai kiinteistöyhtiöön, joista sen omia tytäryhtiöitä on 13 (12).

1) Tytäryhtiö

2) LähiTapiola-ryhmän konsernitalinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportojalle omistusyhteisyrittäjä.

3) LähiTapiola-ryhmän konsernitalinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportojalle muu sijoitus.

4) LähiTapiola-ryhmän konsernitalinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, jota ei yhdistellä.

7.2 Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Osakkeet ja osuudet, käyttöomaisuus		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
LTC-Otso Oy	2)	Helsinki	36,0	7 957 951,95	5 188 215,38
Pihlajalinna Oyj -konserni	3)	Helsinki	15,4	101 100 000,00	3 400 000,00
S-Pankki Oy -konserni	3)	Helsinki	10,0	473 439 054,74	24 127 499,00
Yhteensä				582 497 006,69	32 715 714,38

Osakkeet ja osuudet, sijoitusomaisuus		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
Cinematic Productions S Oy	3)	Helsinki	7,7	41 458,36	-737,25
Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj	3)	Helsinki	19,3	12 977 439,25	1 988 256,67
Project-IT Oy	2)	Espoo	25,0	2 693 892,67	1 288 614,09
Yhteensä				15 712 790,28	3 276 133,51

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö on lisäksi sijoittanut 0 (0) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvaan asunto- tai kiinteistöyhtiöön.

2) Omistusyhteisyritys

3) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva omistusyhteisyritys, joka on raportoijalle muu sijoitus.

7.3 Muut sijoitukset

Arvopaperi	Osuus osakkeista %	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut					
Huhtamäki Oyj	0,10	106 000,00	3 624 537,15	4 386 280,00	Suomi
Kone Oyj B	0,02	83 000,00	2 304 482,34	4 837 240,00	Suomi
Nokia Oyj	0,01	763 000,00	2 514 848,00	2 514 848,00	Suomi
Stora Enso R	0,04	315 000,00	3 016 981,51	4 083 975,00	Suomi
Vaisala Oyj A	0,51	187 640,00	1 756 451,61	5 957 570,00	Suomi
Wulff-Yhtiöt Oyj	4,11	283 900,00	502 503,00	502 503,00	Suomi
Muut		818 450,00	828 633,48	1 182 473,00	
Yhteensä		2 556 990,00	14 548 437,09	23 464 889,00	
Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
A-sarjan osake - LähiRahoitus Oy	16,47	2 000 000,00	1 047 196,83	1 720 000,00	Suomi
LähiTuuli Oy	9,95	103 550,00	500 000,00	746 595,50	Suomi
Sofigate Group Oy	2,98	604 700,00	725 640,00	725 640,00	Suomi
Viria Oyj	2,79	150 000,00	2 925 000,00	2 925 000,00	Suomi
Muut		97 670 526,00	90 585 268,52	90 597 000,15	
Yhteensä		100 528 776,00	95 783 105,35	96 714 235,65	

Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut

ASML Holding NV	0,00	21 000,00	3 350 289,42	5 537 700,00	Alankomaat
AbbVie Inc	0,00	64 000,00	3 790 971,93	5 044 116,08	Yhdysvallat (USA)
Alphabet Inc Class C	0,00	3 500,00	3 389 629,22	4 165 542,10	Yhdysvallat (USA)
Amazon.com Inc	0,00	2 400,00	2 452 709,82	3 947 673,14	Yhdysvallat (USA)
Anheuser-Busch InBev NV	0,00	61 000,00	4 435 310,00	4 435 310,00	Belgia
Assa Abloy Ab B	0,03	273 000,00	5 130 446,00	5 722 996,52	Ruotsi
AstraZeneca PLC	0,01	75 000,00	4 800 337,15	6 705 747,53	Iso-Britannia
Automatic Data Processing Inc	0,01	30 000,00	2 991 778,19	4 553 142,25	Yhdysvallat (USA)
Axa Sa	0,01	276 000,00	5 688 087,51	6 930 360,00	Ranska
BASF SE	0,01	55 000,00	3 704 250,00	3 704 250,00	Saksa
Brenntag AG	0,06	85 000,00	4 086 884,79	4 120 800,00	Saksa
Carl Zeiss Meditec AG	0,02	20 000,00	2 032 553,77	2 274 000,00	Saksa
Danaher Corp	0,00	25 000,00	2 109 378,95	3 415 524,30	Yhdysvallat (USA)
Dassault Systemes Sa	0,01	25 000,00	3 206 238,29	3 663 750,00	Ranska
Deutsche Telekom AG	0,01	402 000,00	5 857 140,00	5 857 140,00	Saksa
Epiroc AB	0,04	350 000,00	3 131 154,19	3 831 077,46	Ruotsi
ING Groep NV	0,01	515 000,00	5 504 320,00	5 504 320,00	Alankomaat
Illinois Tool Works Inc	0,01	23 000,00	2 883 259,84	3 677 666,01	Yhdysvallat (USA)
Ingersoll-Rand PLC	0,02	37 000,00	3 067 054,12	4 377 817,34	Irlanti
Lowe's Cos Inc	0,00	30 000,00	2 503 804,75	3 198 148,48	Yhdysvallat (USA)
Medtronic Inc	0,00	42 400,00	2 565 019,72	4 281 894,25	Irlanti
Merck & Co Inc	0,00	45 000,00	2 200 901,38	3 643 181,41	Yhdysvallat (USA)
Merck KGAA	0,04	57 000,00	4 939 247,58	6 004 950,00	Saksa
Mondelez International Inc	0,01	74 000,00	3 002 983,37	3 628 200,11	Yhdysvallat (USA)
NIKE Inc	0,00	49 000,00	3 396 519,44	4 418 897,99	Yhdysvallat (USA)
National Grid PLC	0,01	520 000,00	5 179 814,25	5 771 462,15	Iso-Britannia
Nestle Sa	0,00	73 000,00	5 618 182,77	7 047 116,27	Sveitsi
PepsiCo Inc	0,00	37 000,00	2 581 166,46	4 501 326,33	Yhdysvallat (USA)
Procter & Gamble Co	0,00	35 000,00	2 313 095,73	3 891 312,09	Yhdysvallat (USA)
RELX PLC	0,01	170 000,00	3 118 937,04	3 807 416,55	Iso-Britannia
Roche Holding Ag	0,00	24 000,00	5 329 563,35	6 943 062,47	Sveitsi
Rockwell Automation Inc/DE	0,02	26 000,00	3 875 714,68	4 690 599,96	Yhdysvallat (USA)
SAP Ag	0,00	57 000,00	5 269 570,45	6 858 240,00	Saksa
SGS SA	0,03	2 150,00	4 709 608,00	5 251 197,72	Sveitsi
Schneider Electric Sa	0,01	50 000,00	3 547 906,87	4 575 000,00	Ranska
Siemens Healthineers AG	0,02	151 779,00	4 879 038,27	6 499 176,78	Saksa
Swiss Re Ltd	0,02	67 000,00	5 537 999,20	6 709 876,54	Sveitsi
Total Sa	0,01	143 000,00	6 546 509,12	7 035 600,00	Ranska
US Bancorp	0,01	100 000,00	4 205 929,45	5 277 728,32	Yhdysvallat (USA)
Unilever NV	0,01	136 000,00	5 395 917,57	6 967 280,00	Alankomaat
Visa Inc	0,00	29 000,00	2 607 404,10	4 850 542,99	Yhdysvallat (USA)
salesforce.com Inc	0,00	27 000,00	3 289 209,44	3 908 919,35	Yhdysvallat (USA)
Yhteensä		4 288 229,00	164 225 836,18	207 230 062,49	

Ulkomaiset yhtiöt, noteeraamattomat

European Alliance Partners Company AG	8,48	6 165,00	521 223,76	716 213,54	Sveitsi
Muut		98 250,00	165 036,33	165 036,33	
Yhteensä		104 415,00	686 260,09	881 249,87	

Sijoitusrahastot

AMUNDI PLANT EM GRN 1-SEURH	10 313 560,00	10 491 909,26	Luxemburg
Aktia Trade Finance Erikoissijoitusrahasto	2 209 035,45	2 209 035,45	Suomi
BNP Paribas FPS FPE	3 574 778,56	3 574 778,56	Ranska
BNP Paribas Global Senior Corporate Loans	2 022 686,40	2 022 686,40	Ranska
Danske Invest Yhteisökorko WK	9 995 056,98	9 995 056,98	Suomi
GS Emerging Markets Equity	10 026 385,22	10 555 600,09	Luxemburg
LähiTapiola AIF Eurooppa	7 000 000,00	7 791 781,10	Suomi
LähiTapiola AIF USA	2 000 000,00	2 267 812,68	Suomi
LähiTapiola AIF Yrityslaina	62 275 956,48	64 018 532,97	Suomi
LähiTapiola High Yield A	23 811 300,34	25 152 694,89	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A	85 970 889,04	87 916 090,54	Suomi
LähiTapiola Korkomailma A	1 747 298,22	2 275 094,85	Suomi
LähiTapiola Reaalikorko A	15 083 552,17	15 385 937,10	Suomi
LähiTapiola Sijoituskiinteistöt A	5 541 983,27	6 085 097,63	Suomi
LähiTapiola Suoja A	844 573,38	984 262,16	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Hyvinvointi A	6 270 258,87	9 230 304,97	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Infra A	4 723 416,58	6 622 090,21	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kasvu A	4 686 865,83	7 329 075,27	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittynyt Aasia A	10 212 705,18	11 798 727,47	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kehittyvät Markkinat	18 488 786,50	20 032 186,35	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Kuluttaja A	3 884 647,83	5 723 145,46	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Osinko A	4 692 157,71	5 964 705,55	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Pohjoinen	23 835 580,38	25 223 461,05	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen USA Keskiuuret A	11 550 187,84	16 320 668,57	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Vaikuttajakorko A	33 068 943,53	33 486 488,63	Suomi
LähiTapiola Vastuullinen Yrityskorko A	35 502 353,29	37 784 943,34	Suomi
Natixis Loomis Sayles Senior Loan Fund	1 499 998,50	1 676 233,35	Luxemburg
PIMCO GIS Emerging Markets Bond ESG Fund	23 484 741,13	24 902 820,08	Irlanti
Yhteensä	424 317 698,68	456 821 220,96	

Pääomasijoitusrahastot

Altor Fund II (No. 1) Limited Partnership	1 229 767,74	1 229 767,74	Jersey
Altor Fund III	3 035 039,22	3 093 468,25	Jersey
Altor Fund IV (No.2) AB	5 828 819,22	6 273 049,36	Ruotsi
Amanda III Eastern Private Equity L.P.	551 380,00	551 380,00	Suomi
Amanda V East L.P.	4 022 458,80	4 440 857,00	Suomi
Armada Mezzanine IV Ky	1 576 871,27	1 713 028,05	Suomi
Beechbrook Mezzanine II L.P.	2 976 280,66	2 976 280,66	Iso-Britannia
Beechbrook Private Debt III L.P.	8 024 575,73	8 024 575,73	Iso-Britannia
Beechbrook UK SME Credit I L.P.	5 803 770,23	5 803 770,23	Iso-Britannia
Bowmark Capital Partners IV, L.P.	2 008 368,47	2 008 368,47	Iso-Britannia
Bowmark Capital Partners V, L.P.	2 966 570,63	2 966 570,63	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe III, L.P.	840 926,00	840 926,00	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe IV F L.P.	1 417 948,37	1 417 948,37	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe V C L.P.	7 801 985,18	8 750 756,51	Iso-Britannia
Fundu Fund Ky	4 000 000,00	4 245 603,96	Suomi
ICG Senior Debt Partners Fund	1 405 358,00	1 405 358,00	Luxemburg
ICG Senior Debt Partners Fund 2	12 958 704,17	13 088 329,85	Luxemburg
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments	5 949 853,24	5 949 853,24	Luxemburg
Infranode I (No. 1) AB	7 130 232,23	7 130 565,25	Ruotsi
LähiTapiola Asuntorahasto Prime Ky	1 182 038,00	1 214 479,33	Suomi
LähiTapiola Asuntosijoitus Suomi Ky	2 804 996,25	3 482 202,48	Suomi
M&G Real Estate Debt Fund II, L.P.	4 222 969,77	4 222 969,77	Guernsey
NB Private Debt Fund II LP	10 624 043,08	10 624 043,08	Yhdysvallat (USA)
Nexit INFOCOM II L.P.	1 936 069,34	3 179 453,41	Guernsey
Nordic Mezzanine Fund III Limited Partnership	1 536 672,01	2 264 405,31	Iso-Britannia
Partners Group U.S. Venture 2004, L.P.	955 936,44	955 936,44	Yhdysvallat (USA)
Siguler Guff Small Business Credit	6 438 128,15	6 940 587,56	Yhdysvallat (USA)
TPG Partners VI, LP	5 155 071,21	5 155 071,21	Yhdysvallat (USA)
TPG Partners VII, L.P.	10 245 284,24	13 187 001,07	Yhdysvallat (USA)
Tapiola KR III Ky	5 330 254,28	5 330 254,28	Suomi
The Triton Fund III L.P.	3 424 627,00	3 478 963,23	Jersey
Tikehau Direct Lending III	6 212 963,43	6 212 963,43	Luxemburg
Top Tier Venture Capital III, L.P.	523 999,41	523 999,41	Yhdysvallat (USA)
Top Tier Venture Capital IV, L.P.	2 071 020,52	2 684 043,25	Yhdysvallat (USA)
VSS Structured Capital Parallel III, L.P.	4 659 038,60	5 175 158,45	Yhdysvallat (USA)
WasaGroup Fund III Ky	1 427 879,36	1 468 006,44	Suomi
Muut	3 688 310,52	6 146 570,41	
Yhteensä	151 968 210,77	164 156 565,86	

Muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet yhteensä

107 478 410,00 851 529 548,16 949 268 223,83

8. Muut sijoitukset

8.1 Muut lainasaamiset, erittely vakuuden mukaan

	2019	2018
Pankkitakaus	20 424,66	28 303,94
Jäljellä oleva hankintameno	20 424,66	28 303,94
Ei-vakuudelliset, jäljellä oleva hankintameno yhteensä	16 140 695,81	17 060 731,17
	16 161 120,47	17 089 035,11

9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

	Aineettomat oikeudet ja Ennakkomaksut pitkävaikutteiset menot		2019 Kalusto
Hankintameno 1.1.	74 268 101,08	2 442 507,44	34 067 121,39
Lisäykset	654 545,57	2 274 834,63	585 035,25
Vähennykset	-124 008,84	0,00	-456 285,22
Siirrot erien välillä	2 555 831,73	-2 555 831,73	0,00
Hankintameno 31.12.	77 354 469,54	2 161 510,34	34 195 871,42
Kertyneet poistot 1.1.	-57 950 586,14	0,00	-32 724 692,93
Tilikauden poistot	-5 743 960,00	0,00	-367 794,67
Kertyneet poistot 31.12.	-63 694 546,14	0,00	-33 092 487,60
Kirjanpitoarvo 31.12.	13 659 923,40	2 161 510,34	1 103 383,82

10. Oman pääoman muutokset ja arvonorotusrahaston erittely

10.1 Oman pääoman muutokset

	1.1.2019	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2019
Pohjarahasto	8 641 380,35	0,00	0,00	8 641 380,35
Arvonorotusrahasto	85 090,31	0,00	0,00	85 090,31
Varmusrahasto	1 359 636 790,44	44 694 562,57	0,00	1 404 331 353,01
Käyttörahasto	2 590 689,71	500 000,00	-200 850,00	2 889 839,71
Tilikauden voitto	45 194 562,57	106 998 484,59	-45 194 562,57	106 998 484,59
<i>Oman pääoman muutokset yhteensä</i>	1 416 148 513,38	152 193 047,16	-45 395 412,57	1 522 946 147,97

10.2 Arvonorotusrahaston erittely

	31.12.2019
Käyttöomaisuuden arvonorotukset	85 090,31
<i>Yhteensä</i>	85 090,31

10.3 Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

	31.12.2019
Tilikauden voitto	106 998 484,59
+ Muu vapaa pääoma	
Varmusrahasto	1 404 331 353,01
Käyttörahasto	2 889 839,71
<i>Voitonjakokelpoiset varat yhteensä</i>	1 514 219 677,31

11. Tilinpäätössiirtojen kertymä

	2019	2018
Poistoero		
Poistoero 1.1.	80 144,35	51 655,03
Lisäykset	50 676,45	28 489,32
Poistoero 31.12.	130 820,80	80 144,35
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	130 820,80	80 144,35

12. Korvausvastuu

	2019	2018
Korvausvastuusta vähennetyt riidattomat regressisaamiset		
Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus	36 910 387,00	35 945 413,00

13. Muut pakolliset varaukset

	2019	2018
Keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkovaraus	0,00	38 781,00
Työttömyysturvan omavastuuvaraus	46 914,78	88 013,92
	<u>46 914,78</u>	<u>126 794,92</u>

14. Laskennalliset verovelat

	2019	2018
Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen jaksotuserojen ja muiden väliaikaisten erojen perusteella laskettu verovelka	143 390,32	148 160,86
Arvotuseroista laskettu verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana	6 654 416,07	7 000 000,00
	<u>6 797 806,39</u>	<u>7 148 160,86</u>

15. Saamiset ja velat

15.1 Saamisten erittely

	2019	2018
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Muut saamiset	2 164 065,15	1 632 681,03
	<u>2 164 065,15</u>	<u>1 632 681,03</u>

15.2 Velkojen erittely

	2019	2018
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	1 307 525,32	1 335 890,38
Muut velat	1 319 361,23	2 008 125,76
	<u>2 626 886,55</u>	<u>3 344 016,14</u>

15.3 Siirtovelkojen erittely

	2019	2018
Velat henkilöstölle	9 165 807,77	8 872 983,82
Johdannaisten arvostustappio	193 833,72	0,00
Muut siirtovelat	2 779 357,97	2 417 683,29
	<u>12 138 999,46</u>	<u>11 290 667,11</u>

16. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut

	2019	2018
Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet		
Kohde-etuus	-16 490 147,26	-26 900 991,97
Käypä arvo	-193 833,72	402 245,83

Leasingvastuut

Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	77 858,99	0,00
Seuraavina vuosina maksettava määrä	176 952,25	0,00
	<u>254 811,24</u>	<u>0,00</u>

Vuokravastuut

Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	4 081 767,21	4 107 602,79
Seuraavina vuosina maksettava määrä	14 099 122,56	15 156 610,94
	<u>18 180 889,77</u>	<u>19 264 213,73</u>

Arvonlisäverovastuut

Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyen

Konserniyritykset	-2 664 962,68	503 493,24
Yhteistoimintayritykset	1 941 043,52	1 846 176,42
	<u>-723 919,16</u>	<u>2 349 669,66</u>

Positiivinen alv-vastuu = alv-velka

Negatiivinen alv-vastuu = alv-saaminen

Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu

- 10 v. tarkistuskausi

Yhtiö	789 170,00	843 572,00
Muut ryhmän yritykset	41 687 948,25	49 206 949,60
	<u>42 477 118,25</u>	<u>50 050 521,60</u>

Muut vastuusitoumukset

Sijoitussitoumukset	398 636 065,83	478 303 605,46
Merkintäsitoumukset	0,00	200 023,44
Myönnetty limiitti	3 390 540,00	6 530 565,00
	<u>402 026 605,83</u>	<u>485 034 193,90</u>

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, joka määrittelee periaatteet LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön johtaman ryhmittymän yhtiöiden vakavaraisuuden varmistamiseksi. Yhteisvastuusopimuksesta on kerrottu tarkemmin toimintakertomuksen Vakavaraisuus ja riskienhallinta -osiossa.

17. Lähipiirilainat ja -liiketoimet (VYL 8 luku 11 § ja KPA 2 luku 7 b §)

LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön lähipiiriin muodostaa sen kirjanpitolain mukaiseen konserniin kuuluvat yritykset sekä yhtiöt, joissa Vahinkoyhtiöllä huomattava vaikutusvalta (lisätietoa yrityksistä liite 7.1 ja 7.2 sekä toimintakertomuksen kohdasta LähiTapiola-ryhmän rakenne). Yhtiöiden lisäksi lähipiiriin luetaan Vahinkoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja tämän sijainen sekä johtoryhmän jäsenet ja lisäksi hallintojärjestelmätoiminnoista ja ryhmän ohjauksen keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt sekä näiden läheiset perheenjäsenet ja yhtiöt, joissa edellä mainitut henkilöt käyttävät merkittävää äänivaltaa.

LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön lähipiirirekisteriin kuuluville myönnettyt lainat

Tytäryhtiöt	56 871 430,24
Osakkuusyritykset ja yhteisyritykset	3 713 258,68
	<u>60 584 688,92</u>

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Laina-aika on 10-40 vuotta, ja lainojen vaihtuva korko on sidottu yleisesti käytettyihin korkonoteerauksiin.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön vakuudet ja vastuusitoumukset LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden hyväksi on esitetty liitteellä 16. Muiden lähipiiriin kuuluvien hyväksi ei ole annettu vakuuksia eikä vastuusitoumuksia.

Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset on ilmoitettu liitteellä 3.

TULOSANALYYSI

	2019	2018	Muutos	€1 000 Muutos %
Vakuutusmaksutuotot	272 961	292 823	-19 862	-6,8 %
Korvauskulut	-220 195	-226 038	5 843	-2,6 %
Liikekulut	-52 641	-48 653	-3 988	8,2 %
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	125	18 133	-18 007	-99,3 %
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	132 707	43 856	88 851	202,6 %
Muut tuotot ja kulut	2 632	4 921	-2 289	-46,5 %
Liikevoitto	135 465	66 909	68 555	102,5 %
Tasoitusmäärän muutos	0	-6 120	6 120	-100,0 %
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	135 465	60 790	74 675	122,8 %
Tilinpäätössiirrot	-51	-28	-22	77,9 %
Tuloverot ja muut välittömät verot	-28 416	-15 567	-12 849	82,5 %
Kauden voitto	106 998	45 195	61 804	136,8 %
Liikevoitto	135 465	66 909	68 555	102,5 %
Arvostuserojen muutos	55 517	9 723	45 794	471,0 %
Kokonaistulos	190 981	76 632	114 349	149,2 %

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Sijoitusjakauma käyvin arvoin 1.1. - 31.12.2019

Korkosijoitukset yhteensä

Lainasaamiset ¹⁾

Joukkovelkakirjalainat

Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}

Osakesijoitukset yhteensä

Noteeratut osakkeet ³⁾

Pääomasijoitukset ⁴⁾

Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾

Kiinteistösijoitukset yhteensä

Suorat kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset

Muut sijoitukset

Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾

Hyödykesijoitukset

Muut sijoitukset ⁷⁾

Sijoitukset yhteensä

Johdannaisten vaikutus ⁹⁾

Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä

Perusjakauma				Riskijakauma		
31.12.2019		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2018
milj. eur	%	milj. eur	%	milj. eur	%	%
916,2	32,5	877,6	33,7	916,2	32,5	33,7
78,1	2,8	65,6	2,5	78,1	2,8	2,5
759,0	27,0	756,5	29,1	759,0	27,0	29,1
79,1	2,8	55,5	2,1	79,1	2,8	2,1
1489,7	52,9	1314,3	50,5	1489,7	52,9	50,5
388,5	13,8	275,9	10,6	388,5	13,8	10,6
586,0	20,8	508,8	19,6	586,0	20,8	19,6
515,2	18,3	529,6	20,4	515,2	18,3	20,4
406,6	14,4	385,4	14,8	406,6	14,4	14,8
339,3	12,1	316,8	12,2	339,3	12,1	12,2
67,3	2,4	68,6	2,6	67,3	2,4	2,6
2,2	0,1	23,5	0,9	2,2	0,1	0,9
0,0	0,0	5,1	0,2	0,0	0,0	0,2
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2,2	0,1	18,4	0,7	2,2	0,1	0,7
2814,7	100,0	2600,7	100,0	2814,7	100,0	100,0
2814,7	100,0	2600,7	100,0	2814,7	100,0	100,0

Jvk-salkun modifioitu duraatio

4,0

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaa kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti).

Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia, tulee tästä antaa tieto.

9) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/-.

Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

10) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana 'Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä'-rivin loppusummaa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle 1.1. - 31.12.2019

Netto- tuottojen markkina- arvo ⁸⁾	Sitoutunut pääoma	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle				
		2019	2018	2017	2016	2015
milj. eur	milj. eur	%	%	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	46,5	5,1	-1,4	1,9	3,9	0,9
Lainasaamiset ¹⁾	2,5	3,3	3,3	3,1	3,3	4,0
Joukkovelkakirjalainat	44,1	5,6	-1,7	2,0	4,4	0,4
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	-0,2	-0,3	-0,7	-0,8	-0,4	-0,4
Osakesijoitukset yhteensä	116,4	8,6	3,5	5,7	4,5	14,0
Noteeratut osakkeet ³⁾	98,6	33,5	-9,7	2,4	3,1	19,3
Pääomasijoitukset ⁴⁾	24,4	4,5	6,7	6,2	7,3	18,4
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	-6,6	-1,3	9,9	8,4	4,5	3,1
Kiinteistösijoitukset yhteensä	27,2	7,1	7,6	8,5	7,1	6,1
Suorat kiinteistösijoitukset	29,0	9,2	8,1	8,4	8,3	6,7
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	-1,8	-2,6	5,5	8,9	4,1	4,5
Muut sijoitukset	1,9	11,8	-5,4	-5,4	-0,6	0,0
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,3	6,6	-1,3	23,5	0,0	0,0
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁷⁾	1,5	14,3	-6,5	-5,7	-0,6	0,0
Sijoitukset yhteensä	191,9	7,2	2,2	4,2	4,6	4,9
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-3,6					
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	188,2	7,0	2,1	4,0	4,4	4,8

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön (LähiTapiola Vahinkoyhtiö) tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien mukaisesti. Lisäksi noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettua asetusta ja kirjanpitoasetuksen säännöksiä siten kuin edellä olevassa asetuksessa säädetään sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisen, sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan, päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita.

Perusteet LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätöksen laajuudelle

LähiTapiola Vahinkoyhtiö laatii vakuutusyhtiölain mukaisen vakuutusyritysryhmän laajuudessa LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätöksen. Ryhmätasoinen konsernitilinpäätös antaa asiakkaille ja sidosryhmille yksittäisten yhtiöiden tilinpäätöksiä paremman ja laajemman kuvan ryhmän taloudellisesta asemasta. Konsernitilinpäätöksen laatiminen on tarpeen myös Finanssivalvonnan vakuutusyhtiölakiin perustuvan ryhmävalvonnan suorittamiseksi.

LähiTapiola-ryhmä ei konsernitilinpäätöksestä huolimatta muodosta kokonaisuudessaan kirjanpitolain mukaista konsernia, mikä johtuu erityisesti vakuutusyhtiöiden keskinäisestä yhtiömuodosta. Keskinäisten vakuutusyhtiöiden omistajina ovat vakuutusyhtiöiden omistajat, eikä niissä näin ollen toteudu kirjanpitolain konsernikäsitteen mukainen vaatimus siitä, että emoyhtiöllä on enemmistöomistus ja äänivalta tytäryhtiössä. LähiTapiola Vahinkoyhtiöllä ei ole myöskään oikeutta nimittää enemmistöä muiden LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöiden hallitusten jäsenistä, eikä LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden välillä ole voimassa sellaisia sopimuksellisia tai muita järjestelyitä, joiden mukaisesti LähiTapiola Vahinkoyhtiö käyttäisi tosiasiallisesti määräysvaltaa LähiTapiola-ryhmän muissa keskinäisissä vakuutusyhtiöissä. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva on LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätöksessä raportoitu tytäryhtiönä perustuen 76 prosentin takuupääoman omistusosuuteen. Koska keskinäisen yhtiön takuupääoman omistajalla ei ole oikeutta yhtiön muuhun omaisuuteen kuin takuupääomaan ja yhtiökokouksen päätöksellä voittovaroista makset-

tavaan takuupääoman korkoon, ei Turvaa Finanssivalvonnan kannonoton mukaisesti yhdistellä LähiTapiola-ryhmään.

Aineettomien hyödykkeiden arvostus ja jaksotus

Muut pitkävaikutteiset menot

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen perusparannusmenot sekä ICT-järjestelmien suunnittelu- ja ohjelmointimenot. Ne esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöosakkeet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin on voitu tehdä arvonnkorotus, mikäli niiden arvo on tilikauden päättyessä ollut pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan kiinteistön tai kiinteistöosakkeen arvonnkorotuksen vastaerä on tuloutettu tuloslaskelmassa vuodesta 1978 lähtien, ja sitä aikaisemmin tehdyt arvonnkorotukset on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon. Käyttöomaisuudeksi katsottavan sijoituksen vastaerä on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa (tulovaiikutteisesti) enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan osakkeiden ja osuuksien arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa.

Rahoitusmarkkinavälineet

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamennon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintamennon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu.

Samoin on kirjattu arvonalennuksen palautukset, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamennon, enintään alkuperäiseen hankintamenuon saakka.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletsaamiset

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletsaamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu.

Samoin on kirjattu arvonalennuksen palautukset, mikäli käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamennon, enintään alkuperäiseen hankintamenuon saakka.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia käytetään ensisijaisesti sijoitussalkkujen suojaukseen. Kirjanpidollisesti johdannaisia kuitenkin käsitellään pääasiassa ei-suojaavina, vaikka johdannaiset toimivat tehokkaina suojauksina.

Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi.

Ei-suojaaavat sopimukset

Ei-suojaaavan tai ei-suojaaavasti käsitellyn johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata.

Suojauslaskennan soveltaminen

Suojauslaskentaa käytettäessä johdannaisen negatiivinen arvonmuutos jätetään kirjaamatta kuluksi siltä osin kuin suojattavan kohteen arvonnousu kattaa sen. Se osa johdannaisen negatiivisesta arvonmuutoksesta, joka ylittää suojattavan kohteen arvonnousun, kirjataan kuluksi. Johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus kirjataan tuotoksi suojattavasta taseerästä kuluksi kirjattuun määrään asti. Jos suojattavasta taseerästä ei tuloslaskelmaan kirjata arvonmuutosta, ei suojaavasta sopimuksesta kirjata arvostustuottoa tai -kuluja.

Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään markkinaperusteisia käypiä arvoja. Kiinteistösijoitusten arvioinnissa sovelletaan IVS:n (International Valuation Standards) sekä hyvän kiinteistöarviointitavan (ns. AKA-kriteerit) mukaisia arviointiperiaatteita ja niiden arviointimenetelmille asettamia vaatimuksia.

Asuntokohteet arvioidaan pääosin vertailukauppoihin perustuvalla kauppa-arvomenetelmällä. Toimitilakohteiden pääasiallisena arviointimenetelmänä käytetään tuottoarvoon perustuvaa kassavirtamenetelmää. Erikoiskohteet arvioidaan kohteeseen parhaiten soveltuvalla markkinaperusteisella arviointimenetelmällä. Valtion asuntolainoin lainoitettujen kiinteistösijoitusten käypänä arvona pidetään aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annetun lain (1190/1993) 10 §:n mukaista luovutuskorvausta.

Arvonmäärityksen tekee Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla joko ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija tai LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy:n asiantuntijat ulkopuolisen auktorisoidun kiinteistöarvioitsijan ohjeistamana ja audittoimana.

Osakkeet, osuudet ja rahoitusmarkkinavälineet

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttuessa ostokurssia. Muiden sijoitusten osalta on käypänä arvona käytetty todennäköistä luovutushintaa, kirjanpitoarvoa tai sub-

stanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahastojen käypänä arvona on käytetty hankintamenoa tai hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletsaamiset

Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutustalletsaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa ottaen huomioon luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon.

Zillmerointiperusteet

Zillmerointia ei sovelleta.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon.

Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset

Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisenä. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemuseräinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi.

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä julkaisemaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia.

Valuuttakurssierot on kohdistettu kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa suoraan tulon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan valuuttakurssivoitoksi tai -tappioksi.

Poistot

Rakennusten ja niiden ainesosien, kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusajanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Arvioidut poistoajat ovat hyödykeryhmäkohtaisesti keskimäärin seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet

- Huoneistojen peruskorjaukset 3-10 v
- ICT-järjestelmien suunnittelukustannukset 5-10 v

Kiinteistöt

- Asuin-, toimisto- ja hotellirakennukset 40-50 v
- Tavaratalo-, myymälärakennukset 30-40 v
- Teollisuus-, varasto ym. rakennukset 20-30 v
- Rakennusten ainesosat, menojäännöspoisto 25 %

Kalusto

- Konttorikoneet, -kalusto yms., menojäännöspoisto 25 %

Rakennusten olennaisten perusparannusten vaikutus pitoaikaan arvioidaan erikseen. Tuloutettujen arvonorotusten osalta on tehty poistot kyseisen erän pitoajan mukaan.

Kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään taseen vastattaviin erään "Tilinpäätössiirtojen kertymä, poistoero" ja tilikauden aikainen poistoeron lisäys tai vähennys esitetään tuloslaskelmassa erikseen.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero

Ks. kohta "Poistot"

Verotusperusteiset varaukset

Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella on tehty tulosvaikutteisia varauksia.

Pakolliset varaukset

Tuotoista on vähennetty pakollisina eläkevarauksina velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat eläkemeno ja mahdolliset työttömyyseläkemeno, jotka kohdistuvat päättäneeseen tai aikaisempaan tilikauteen. Muina varauksina tuotoista on vähennetty keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkovaraukset.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa välittömät verot on esitetty suori-teperusteisesti.

Laskennalliset verovelat/-saamiset

Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen välisiin jaksouseroihin ja muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat/-saamiset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Liitetiedoissa esitetään arvostuseroista laskettu laskennallinen verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana.

Muut velat

Muut velat kuin vakuutustekninen vastuuvetäjä merkitään taseeseen nimellisarvoon.

Pääomalaina

Pääomalaina on merkitty taseen vastattaviin hankintahintaan. Velan nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkokuluksi ja vastaerä on kirjattu pääomalainan hankintahinnan lisäykseksi.

Selostus eläketurvasta ja eläkemenojen jaksottamisesta

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL –vakuutuksella.

Mahdollinen lisäeläketurva, jossa etuina ovat vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke sekä kuolemantapauskorvaus omaisille, on järjestetty vakuutuksella. Lisäeläke kartuttaa eläkettä vuosittain pääsääntöisesti 0,2 prosenttia TyEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta vuosiansiosta.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta. Päätoimisten hallituksen jäsenten, jotka ovat työsuhteessa LähiTapiola Vahinkoyhtiöön ja LähiTapiola Henkiyhtiöön, eläkeikä on 63 vuotta. Muiden johtajien eläkeikä/eroamisikä on kulloinkin voimassa olevan työeläkelainsäädännön mukainen tai sitä alempi, mikäli toimisuhte on sovittu päättyväksi ennen lain mukaista eläkeikää.

Eläkevakuutusmaksut on kirjattu kuluksi suoriteperusteisesti.

Vakuutustekninen vastuuvetäjä, vahinkovakuutus toiminta

Vakuutusmaksuvastuu

Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutulosta sen osan, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Samanlainen jaksotus tehdään myös tulevan jälleenvakuutuksen palkkioihin. Vakuutusmaksuvastuun määrä lasketaan pro rata parte temporis -periaatteen mukaisesti. Vakuutusmaksuvastuusta ei ole vähennetty vakuutusten aktivoituja hankintamenoja eikä vakuutusmaksuvastuuseen sisälly siirtovastuun täydennyseriä.

Korkoutusta sovelletaan ainaismetsä- ja ainaispalovakuutuksen vakuutusmaksuvastuun laskennassa, jolloin on käytetty 4,5 prosentin laskuperustekorkoa.

Korvausvastuu

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen yhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusmäärä. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri, jolla pyritään varmistamaan vastuuvetäjän riittävyys myös silloin, kun vastuuvetäjään oleellisesti vaikuttavat tekijät heilahtelevat epäsuotuisasti.

Vakuutusvalvontaviranomainen vahvistaa tasoitusmäärälle laskentasäännöt yhtiökohtaisesti.

Eläkemutoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa, mukaan lukien tuntemattomat vahingot sovelletaan 1,2 (vuoden 2018 tilinpäätöksessä 1,4) prosentin laskuperustekorkoa.

Eläkemutoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa käytetään vahinkovakuutuksen referenssikuolevuusmallia K2016, joka on laadittu Tapaturmavakuutuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyönä.

Vakuutustekninen vastuuvetäjä, henkivakuutus toiminta

Vastuuvetäjä

Sopimukset kirjataan silloin, kun yhtiöllä alkaa velvollisuus maksaa niistä korvaus mahdollisen vakuutustapahtuman sattuessa. Vastuuvetäjä koostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuu on nettoperusteinen voimassa olevien sopimuksien jäljellä olevien vakuutusaikojen odotettavissa olevista korvauksista ja liikekuluista tulevien vakuutusmaksujen vähentämisen jälkeen aiheutuva vetäjä. Korvausvastuu on jo sattuneiden tunnettujen tai tuntemattomien vakuutustapahtumien aiheuttamista korvaus- ja selvittelykuluista aiheutuva vetäjä. Tasoitusmäärä sisältyy korvausvastuuseen.

Riskivakuutusten tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta vähennettynä mahdollisesti saamatta olevilla vakuutusmaksuilla merkitään taseeseen vakuutusmaksuvastuuna.

Säästömuotoisten vakuutus sopimusten vakuutusmaksuvastuu lasketaan tulevien etuuksien, sopimuksen hallinnointiin liittyvien kulujen ja tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvona. Pääoma-arvon laskennassa käytetään pääosin hinnoittelun korkoa, kuolevuutta ja liikekuluoletuksia.

Päätetyt asiakashyvitykset huomioidaan vastuuvulkaa laskettaessa. Vastuuvulkaan sisältyy tulevien lisäetujen vastuu, jota käytetään ensisijaisesti tulevien asiakashyvitysten maksamiseen jatkuvuuden varmistamiseksi.

Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista.

Vastuuvulkaan sisältyy riskitäydennyksiä, joilla vakuutus sopimusten kuolevuus- tai sairastavuusarviota on muutettu vastaamaan havaittua hinnoittelusta poikkeavaa tasoa.

Tuotto-oletus

Muun kuin sijoitussidonnaisten sopimusten vastuuvulkaan diskonttauskorko on vakuutusyhtiölain mukaisesti enintään se korko, jota on käytetty vakuutuksen hinnoittelussa. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Yhtiön riskillä on säästöjä, joissa on korkotakuu 0 - 4,5 prosenttia. Tähän vakuutuskantaan kohdistuu lisäksi korkotäydennyksiä, joilla vastuuvulkaan diskonttokorkoa on alennettu säästöille hyvitetävää korkotakuuta alemmalle tasolle. Muun henkivakuutuksen kuin eläkevakuutuksen korvausvastuuta ei diskontata.

Sijoitussidonnaisten vakuutus sopimusten vastuuvulkaa arvostettaessa keskeinen oletus on, että vakuutukselle hyvitetään tuottona vastuuvulkaa kattavien varojen markkinaehtoinen tuotto.

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätös

LähiTapiola Vahinkoyhtiö laatii LähiTapiola-ryhmän ylimpänä emoyrityksenä konsernitilinpäätöksen vakuutusyhtiölain tarkoittaman vakuutusyhtyrhythman mukaisessa laajuudessa. LähiTapiola-ryhmään kuuluvat LähiTapiola Vahinkoyhtiö, 20 alueellista vahinkovakuutusyhtiötä ja LähiTapiola Henkiyhtiö sekä näiden tosiasiallisen määräysvallan kautta LähiTapiola-ryhmään yhdisteltävät yhtiöt. LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen yhdistellään LähiTapiola Vahinkoyhtiön kirjanpitolain mukainen konserni sekä muut yhtiöt, jotka yhdessä LähiTapiola Vahinkoyhtiön konsernin kanssa muodostavat LähiTapiolan vakuutusyhtiölain 26 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuutusyhtyrhythman. LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät tytär- ja omistusyhteyshyrytykset on kerrottu liitetiedoissa. Tilinpäätöksessä käytettävät konsernitermit tarkoittavat LähiTapiola-ryhmää.

Tilinpäätöksen laatiminen käsittäen koko Solvenssi II -direktiivissä määritellyn vakuutusyhtyrhythman ei kuitenkaan laajenna LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen yhtiöoikeudellista vastuuta kirjanpitolain määrittelemän konsernirakenteen ulkopuolelle.

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätös on laadittu ryhmän johtavan yrityksen ja LähiTapiola-ryhmään yhdisteltävien tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on eliminoitu yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako, konsernin sisäiset myyntivoitot/-tappiot sekä keskinäinen omistus.

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätöksen sisäinen osake- ja takuupääomaomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Keskinäisissä yhtiöissä omasta pääomasta hyvitetään osa voittovaroista asiakashyvityksinä omistaja-asakkaille. Omassa pääomassa on omana tase-erään esitetty "Keskinäisten vakuutusyhtiöiden oma pääoma". Tytäryhtiönä yhdisteltävien keskinäisten vakuutusyhtiöiden pohjarahasto, varmuusrahasto, käyttörahasto ja voittovarot, joita ei makseta korkona takuupääoman omistajille, on esitetty tase-erässä Keskinäisten vakuutusyhtiöiden oma pääoma. LähiTapiola-ryhmä omistaa keskinäisten alueyhtiöiden ja LähiTapiola Henkiyhtiön takuupääomasta sata prosenttia. LähiTapiola Henkiyhtiö - konserniin sisältyvien asunto- ja kiinteistöyhtiöiden tuloslaskelmaerät esitetään henkivakuutustoiminnan vakuutusteknisessä laskelmassa.

Vähemmistön osuus omasta pääomasta ja tuloksesta esitetään erikseen tuloslaskelmassa ja taseessa. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja myydyt tytäryhtiöt luovutushetkeen saakka.

Osakkuusyritykset eli yritykset, joiden osakeista tai äänivallasta LähiTapiola-ryhmä omistaa 20 – 50 prosenttia, on yhdistelty LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Sen sijaan LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen ei yhdistellä osakkuusyrityksenä keskinäisiä yhtiöitä kuten asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä, eikä sijoitusrahastoja, vaikka em. äänivalta- ja omistusrajat tilinpäätöshetkellä täyttyisivätkin.

Keskinäisen Vakuutusyhtiö Turvan kaikki takuuosuuksien omistajat ovat allekirjoittaneet takuuosuuksien omistajien väliseen sopimukseen lisäyksen, jonka mukaan LähiTapiola Vahinkoyhtiöllä on halutessaan oikeus nimittää Turvan hallituksen

enemmistö. Näin ollen Turva on LähiTapiola Vahinkoyhtiön tytäryhtiö. LähiTapiola-ryhmän osuus Turvan takuupääomasta on 75,79 prosenttia. Turvan tilinpäätöstietoja ei ole yhdistelty LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kirjanpitolain 6 luvun 3 §:n 1 kohdan perusteella, jonka mukaan tytäryrityksen tilinpäätös saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos yhdisteleminen on tarpeetonta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Keskinäisen yhtiön takuupääoman omistajalla ei ole oikeutta yhtiön muuhun omaisuuteen kuin takuupääomaan ja yhtiökokouksen päätöksellä maksettavaan takuupääoman korkoon.

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätöksessä laskennalliset verovelat ja -saamiset on merkitty taseeseen. Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat laskennalliset verovelat ja -saamiset on merkitty taseeseen silloin, kun niiden tulevia verovaikutuksia on pidettävä ilmeisinä niille yrityksille, joita ne koskevat. Verotusperusteisten varausten ja poistoeron muutos on jaettu laskennallisen verovelan muutokseen ja tulokseen. Vastaavat tase-erät on jaettu laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan vähemmistöosuus huomioiden.

Vakuutustoimialan tytäryhtiöosakkeiden arvonorotukset on asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osalta kohdistettu LähiTapiola-ryhmän tytäryhtiöiden kiinteistöjen arvonorotuksiksi.

Eliminoinnin yhteydessä muodostunut konserniaktiiva on pääsääntöisesti kohdistettu tytäryhtiön ao. omaisuuserille, erien käypä arvo huomioon ottaen, ja konserniaktiiva poistetaan suunnitelman mukaan kuten vastaava erä. Kohdistamaton konserniliikearvo esitetään taseen vastaavissa aineetomissa hyödykkeissä omana eränään ja se poistetaan suunnitelman mukaan. Konsernireservi esitetään taseen vastattavissa omana eränään ja se tuloutetaan mahdollisuuksien mukaan yhtiön voittovaroista.

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätöksen sisäistä ensivakuutusliikettä ei ole eliminoitu; sisäinen jälleenvakuutus, tasoituspääomaa lukuun ottamatta, on eliminoitu.

[Laatimisperiaatteissa tapahtuneet muutokset, jotka vaikuttavat tilikauden ja edellisen tilikauden tuloksen vertailukelpoisuuteen](#)

LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätös laadittiin ensimmäisen kerran vuodelta 2016, joten vertailutiedot esitetään vuodesta 2016 alkaen.

[Vahinkovakuutuksen vastuuvelan laskennan muutokset](#)

Laskuperustekorkoa laskettiin 1,4 prosentista 1,2 prosenttiin. Sen vaikutus näkyy vuoden 2019 tilinpäätöksessä kertaluontoisena korvausvastuun lisääntymisenä. Lisäksi luovuttiin työtapaturmavakuutuksen päiväraha korvausten diskonttauksesta.

LähiTapiola Vahinkoyhtiössä potilasvakuutuksen korvausvastuusta purettiin omalla vastuulla olevaa korvauskulua potilasvakuutuslain muutoksen myötä. Tämä laskee myös ensivakuutuksen maksutuloa, koska julkinen potilasvakuutus on niin sanottua täysomavastuista vakuutusta, jossa vakuutusmaksu on maksettujen korvausten ja korvaustoitominnan hoitokulujen suuruinen.

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuun laskennassa tarkennettiin alle vuoden mittaisten vakuutus sopimusten vaikutusta vakuutusmaksuvastuun määrään. Muutoksen vaikutus näkyy bruttomaksutuottojen kertaluontoisena lisääntymisenä.

[Alandia Vakuutuksen kannanluovutuskauppa 1.1.2019](#)

LähiTapiola-ryhmän vuoden 2019 toimintakulut sisältävät Alandia Vakuutuksen henkilövakuutusten siirtämisestä LähiTapiola Etelärannikolle aiheutuneen kertaluonteisen hankintamenon.

[Henkivakuutustoiminnan vertailukelpoisuuteen vaikuttavat muutokset](#)

LähiTapiola Henkiyhtiön laatimisperiaatteissa ei ole tapahtunut vertailukelpoisuuteen vaikuttavia muutoksia.

Kokonaismaksutuloa ja korvauksia kasvattivat osaltaan vuoden 2020 alun veromuutoksiin liittyneet säästönsiirrot vanhoista sopimuksista uusiin sopimuksiin. Toimintakertomuksessa on kuvattu maksutulon ja korvausmenon vertailukelpoinen kasvu tämä ilmiö huomioiden.

Tunnuslukujen laskentakaavat ja laskentaperiaatteet

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut Vahinkovakuutuksen liikevaihto

= Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
+ Muut tuotot

Henkivakuutuksen liikevaihto

= Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
+ Muut tuotot

Tulosanalyysi

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutusmaksutuotot

Korvauskulut

Liikekulut

Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut

Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta

Henkivakuutustoiminta¹

Vakuutusmaksutulo¹

Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset¹

Maksetut korvaukset¹

Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta¹

Liikekulut¹

Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut¹

Vakuutustekninen tulos ennen (lisäetuja) ja tasoitusmäärän muutosta¹

Vahinkovakuutusten sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset

Muut tuotot ja kulut

Osuus osakkuusyritysten voitoista ja tappioista¹

Liikevoitto tai- tappio

Tasoitusmäärän muutos, vahinkovakuutus

Tasoitusmäärän muutos, henkivakuutus¹

Lisäedut (asiakasedut)^{1 ja 2}

Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Tilinpäätössiirrot

Tuloverot ja muut välittömät verot

Vähemmistöosuudet¹

Tilikauden voitto tai tappio

¹ Koskee konsernitilinpäätöstä

² Lisäetuihin sisällytetään takuukoron ylittävät korot

Kokonaistulos

= Liikevoitto tai -tappio

+ Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonkorotusrahaston muutos

Hallituksen toimintakertomuksessa liikevoitosta (-tappiosta) käytetään termiä liiketulos ja tilikauden voitosta (tappiosta) termiä tilikauden tulos.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz'in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan liisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

Sijoitustoiminnan nettotuottoerittely

= Sijoitustoiminnan suorat nettotuotot kirjanpidossa

+ Arvonmuutokset kirjanpidossa

+ Arvostuserojen muutos

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Sijoitussidonnaisen vakuutuksen sijoitukset eivät ole mukana sijoitusjakaumassa. Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin.

Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin luetaan kiinteistösijoituksiin.

Johdannaisten siirtyvissä erissä olevat laskennalliset arvostuserot ja ennakkomaksuissa olevat preemiot kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.

Raportin kohtaan Muut rahoitusmarkkinaväliaineet ja talletukset otetaan mukaan tase-erä Rahat ja pankkisaamiset, kauppahintasaamiset ja –velat sekä johdannaisten vakuudet.

Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin)

$$= \frac{\begin{aligned} &\text{Liikevoitto tai -tappio} \\ &+ \text{Korkokulut ja muut rahoituskulut} \\ &+ \text{Perustekorkokulu} \\ &+ \text{Arvonkorotusrahoon/käyvän arvon} \\ &\quad \text{rahoon kirjattu arvonkorotus/peruutus} \\ &+ \text{Sijoitusten arvostuserojen muutos} \end{aligned}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$
$$- \text{Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka}$$
$$+ \text{Sijoitusten arvostuserot}$$

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Vahinkovakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet ja/tai mahdolliset muut korvausvastuuerät. Se lasketaan kertomalla vuoden alun diskontattu korvausvastuu edellisen vuoden lopussa käytetyllä perustekorolla.

Henkivakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan vakuutuksille vuoden aikana hyvitettyä laskuperustekorkoa lisättynä/vähennettynä mahdollisilla laskuperustekoron täydennysvastuun muutoksilla.

Tunnusluvussa muihin rahoituskuluihin sisällytetään muut vieraasta pääomasta aiheutuneet erät kuin korkokulut, esimerkiksi tuloslaskelman eriin kirjatut korollisen vieraan pääoman kurssivoitot ja -tappiot.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Lukumäärässä otetaan huomioon palveluksessa olleiden henkilöiden mahdollinen osa-aikaisuus. Henkilökuntaan kuuluvaksi lasketaan ne henkilöt, joille maksetaan tilikauden aikana palkkaa.

Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo

= Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Vahinkosuhde

Vahinkosuhde prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua) prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman perustekorkokulua)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100$$

Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Liikekulusuhde

$$= \frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Yhdistetty kulusuhde

Yhdistetty kulusuhde prosentteina

= Vahinkosuhde + Liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

= Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua) + Liikekulusuhde

Riskisuhde (hallituksen toimintakertomus)

Riskisuhde prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Riskisuhde (ilman perustekorkokulua) prosentteina

$$= \frac{\begin{aligned} &\text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja,} \\ &\text{ilman perustekorkokulua)} \end{aligned}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100$$

Toimintakulusuhde prosentteina (hallituksen toimintakertomus)

$$= \frac{\text{Liikekulut + Korvaustoiminnan hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Henkivakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo

= Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Liikekustannussuhde prosentteina

$$= \frac{\begin{aligned} &\text{Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen} \\ &\text{hankintamenojen muutosta} \\ &+ \text{Korvausten selvittelykulut} \end{aligned}}{\text{Kuormitustulo (ja taseen loppusumma)}} \times 100$$

Osoittaja suhteutetaan erikseen sekä kuormitustuloon että taseen loppusummaan. Kuormitustulo on laskuperusteiden mukaan liikekustannusten kattamiseen tarkoitettu erä. Kuormitustuloon sisällytetään kaikki kuormituserät. Liikekulut eivät sisällä jälleenvakuutuksen palkkioita.

Liikekuluina käytetään kokonaisliikekuluja, kun liikekulut suhteutetaan taseen loppusummaan. Taseen loppusumma on aloittavan taseen loppusumma.

Riskienhallinnan liitetiedot

Yleistä riskienhallinnan järjestämisestä

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, jotka johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai LähiTapiolan omasta strategisesta tahtotilasta. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti ryhmässä huolehditaan ja tiedotetaan luotettavasti riskeistä sekä niiden hallinnasta asiakkaille ja muille sidosryhmille.

LähiTapiolan riskienhallintaa ohjaa LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden hallitusten hyväksymä riskienhallintapolitiikka, jossa on kuvattu yleiset periaatteet, joita sovelletaan pysyväisohjeina riskienhallinnan järjestämisessä. Poliitikassa määritellään riskienhallinnan käsitteet, pääalueet, prosessit sekä toteuttamisen ja valvonnan vastuut. Riskienhallintapolitiikka päivitetään vuosittain tai aina kun liiketoiminnan olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Riskienhallinnan pääalueet ja riskiluokat ovat:

Taloudelliset riskit

- Vakavaraisuuden hallinnan riski
- Markkinariskit
- Luottoriskit
- Likviditeettiriskit
- Keskittymäriskit
- Vakuutusriskit

Operatiiviset riskit

- Toiminnan suunnittelun riskit
- Prosessiriskit
- Järjestelmäriskit
- Henkilöstöriskit
- Juridiset riskit
- Tapahtuma- ja vahinkoriskit

Toimintaympäristön ja strategian riskit

- Yleisen toimintaympäristön riskit
- Markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksien riskit
- Kilpailun ja kilpailijoiden aiheuttamat riskit
- Strategisten valintojen riskit
- Ryhmätason erityisriskit

Riskienhallinnan organisointi

Hallituksella on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintaa käsittelevät suunnitelmat, varmistaa niiden huomioimisen toimitus suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista. Hallitus seuraa säännöllisesti riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä. Hallitus on perustanut erillisen Tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan, jonka tarkoituksena on mm. avustaa hallitusta riskienhallintaan liittyvissä asioissa.

Riskienhallinnan vastuutus ja eri osapuolten tehtävät voidaan kuvata kolmen puolustuslinjan avulla. Jokaisella puolustuslinjalla ja jokaisella toimijalla on oma roolinsa osana riskienhallintajärjestelmän kokonaisuutta.

Ensimmäisen puolustuslinjan toimijoina toimitusjohtajat ja yhtiöiden muu johto vastaavat riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seurannasta. Yhtiöiden johdoryhmien ja riskienhallintaan liittyvien eri toimikuntien työjärjestyksissä on määritelty näiden tehtävät riskienhallinnassa ja -valvonnassa. Liiketoimintayksiköt vastaavat oman toimintansa riskien kartoittamisesta sekä niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta. Jokainen työntekijä on velvollinen kertomaan havaitsemistaan riskeistä tai riskienhallinnan kehittämiskohteista.

Toisen puolustuslinjan muodostavat tuki- ja kontrollitoiminnot. Riskienhallinnan valvonnasta vastaa aina muu kuin operatiivisesta toiminnasta vastaava taho. Aktuaari-, riskienhallinta- ja compliance-toiminnot avustavat hallitusta ja johtoa riskienhallinnan valvonnassa. Myös talous- ja taseenhallintatoiminnot avustavat hallituksia liiketoiminnan seurannan käytännön toteuttamisessa. Kolmannen puolustuslinjan toimijana sisäinen tarkastus tukee esimiehiä valvontavelvollisuuden toteuttamisessa arvioimalla liiketoimintojen sisäisen valvonnan tilaa sekä tuottamalla johdolle ja toimintojen vastuuhenkilöille informaatiota ja toimenpideehdotuksia valvonnan tehostamiseksi. Lisäksi tilintarkastus valvoo riskienhallinnan toteuttamista.

LähiTapiola Vahinkovakuutuksen hallituksella on LähiTapiola-ryhmän ylimmän emoyrityksen hallituksena vastuu ryhmän riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä ja valvonnasta. Ryhmän riskienhallintakomitealla on keskeinen

rooli ryhmän riskienhallinnan toimintaperiaatteiden valmistelussa sekä ryhmän riskien seurannassa ja valvonnassa. Ryhmän taseenhallintakomitea on taseriskien hallinnan, seurannan ja kehittämisen päätöksenteon elin, ja se raportoi suoraan hallitukselle. Komitea vastaa siitä, että taseriskien hallinta on järjestetty asianmukaisesti ja pääomat ovat tehokkaassa käytössä. Hallitus nimittää sijoitustoiminnan johtoryhmän, joka vastaa sijoitustoiminnan käytännön organisoinnista ja operatiivisesta markkinariskien valvonnasta.

Riskienhallintatoiminnon tehtävänä on avustaa yhtiöiden hallituksia ja muita toimintoja tehokkaan riskienhallinnan varmistamiseksi. Toiminto seuraa riskienhallintajärjestelmän toimivuutta ja yhtiöiden riskiprofiilia kokonaisuutena sekä raportoi riskeille altistumisesta. Lisäksi toiminto neuvoo hallitusta riskienhallintaa koskeissa asioissa sekä tunnistaa ja arvioi kehittyviä riskejä.

Raportointi

Taloudellisen informaation oikeellisuus varmistetaan riittävän ajantasaisella ja tiheällä raportoinnilla, säännöllisillä täsmäytysrutiineilla, kattavalla ja ajan tasalla olevalla dokumentaatiolla raportoinnissa käytettävistä laskentamenetelmistä ja järjestelmistä. Lisäksi liiketoimintojen päätöksenteko ja raportointitoiminnot on organisatorisesti eriytetty.

Vakuutustoiminnan riskienhallinta

Ryhmän vakuutustoiminnan riskejä ovat vahinkovakuutustoiminnan riskit, henkivakuutustoiminnan riskit ja sijoitusriskit.

Vahinkovakuutustoiminnan riskit

Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutus tuotteiden hinnoitteluun ja riskienvalintaan, inflaatioon, korkotason vaihteluun, kuolleisuudessa tapahtuviin muutoksiin, ammattitauteihin ja jälleenvakuutussuojoihin.

Hinnoitteluriskillä tarkoitetaan sitä, että vakuutusmaksut eivät riitä kattamaan vakuutussopimuksista aiheutuvia korvaussuorituksia ja toimintakuluja. Tärkeimmät hinnoitteluriskit liittyvät käytettyjen tariffimallien riskimaksujen riittävyyteen sekä kannattavuuden ja vahinkojen seurannan prosesseihin sekä niiden huomioon ottamiseen vakuutusten hinnoittelussa ja merkintäpolitiikassa.

Vakuutusten merkintäpolitiikka määrittelee saldit vakuutusriskit. Hallitus hyväksyy vakuutusliiketoiminnan kannattavuustavoitteet ja hinnoittelu-

strategia ohjaa riskivastaavaa sekä oikeudenmukaista hinnoittelua. Vakuutusten merkintäpolitiikan ja hinnoittelustrategian avulla määriteltyjen tavoitteiden toteutumisesta vastaavat liiketoimintayksiköt. Hinnoitteluun ja vakuutusmaksutasoon liittyviä riskejä hallitaan raportointi- ja laskentajärjestelmien jatkuvalla kehittämisellä, jotta tarvittavat muutokset maksutasossa saadaan yhä nopeammin korjattua. Erityisen riskialttiita vakuutusriskejä merkitään joko rajoitetusti tai ne jätetään kokonaan merkitsemättä.

Asiakasriskejä hallitaan asiakasvalintaohjeilla, niiden noudattamisen seurannalla, vahinkorekisterein käytöllä sekä esimerkiksi vakuutustutkijoiden toiminnalla. Suurien riskikeskittymien vaikutuksia minimoidaan säännöllisellä keskittymien tarkastelulla riskiasiantuntijoiden toimesta. Pyrittäessä entistä parempaan asiakasvalintaan ja riskivastaavaan hinnoitteluun, yhtenä tärkeänä keinona ovat liiketoimintayksiköiden ylläpitämät merkintä- ja hinnoitteluvuodet.

Ryhmän tutkimusryhmä tutkii, torjuu ja ennaltaehkäisee vakuutustoimintaan kohdistuvaa vakuutusrikollisuutta. Asiakkaiden luotto- ja taustatietojen tarkistaminen ennen asiakasvalintaa ja epäselvien vahinkojen selvittely ovat tärkeä osa tutkimusryhmän toimintaa. Vakavampien tapausten hoito siirretään viranomaisille. Tehokkaalla asiakasvalinnalla on tarkoitus pitää luottotappiot ja korvauskulut tavoitteiden mukaisella tasolla.

Vastuuvelan riittävyysriskillä tarkoitetaan sitä, että vastuuvelkaan varattu määrä ei riitä varausvuoden jälkeen maksettavaksi tulevien korvausten suorittamiseen. Riskin alariskejä ovat mm. inflaatoriski, korkoriski, pitkäikäisyysriski ja ammattitautiriski.

Inflaatoriski liittyy esimerkiksi henkilövahinkojen sairaanhoitoon ja kuntoutukseen liittyviin kassavirrastaan pitkäkestoisin korvauksiin. Riski toteutuu, mikäli maksettavien korvausten taso nousee inflaation takia korkeammaksi, kuin on hinnoittelussa ja korvausvastuun laskennassa oletettu, jolloin vakuutusmaksut ja korvausvastuu osoittautuvat riittämättömiksi.

Korkoriski ja pitkäikäisyysriski koskevat lähinnä liikenne- ja työtaturmavakuutuksen pitkäkestoisia eläkemuoitoisia korvausvastuita. Vastuita laskettaessa kassavirrat diskontataan perustekorolla. Korkoriski toteutuu, mikäli tulevaisuudessa ei saada vähintään perustekorona mukaista tuottoa

vastuita kattavalle omaisuudelle. Pitkäikäisyysriskillä tarkoitetaan korvausvastuun määrittämiseen liittyvän tulevan kuolevuuskehityksen arvioinnin epävarmuutta. Pitkäikäisyysriski realisoituu silloin, jos kuolevuus osoittautuu tulevina vuosina oletettua alhaisemmaksi, jolloin eläkkeitä joudutaan maksamaan odotettua pitempään.

Ammattitautiriski koskee ainoastaan työtapaturmavakuutusta. Ammattitautilla tarkoitetaan ammattitautilain mukaisesti työsuhteeseen liittyvää terveydellistä haittaa, joka syntyy yleensä pitkäkestoisen altistumisen seurauksena fysikaalisesta, kemiallisesta tai biologisesta tekijästä ja ilmenee usean vuoden kuluttua itse altistumisesta. Ammattitautiriski toteutuu, mikäli ammattitauteja ilmenee odotettua enemmän, jolloin vakuutusmaksut ja korvausvastuu osoittautuvat riittämättömiksi.

Kirjanpidon vastuuvelan laskuperusteissa määritellään eri vakuutusluokkien vastuuvelan määräytymisperiaatteet. Korvausvastuun diskonttauksessa käytettävä laskuperustekorko (1,2 %) määrätään siten, että se ei ylitä vastuuta kattavan omaisuuden turvaavasti määrättyä sijoitustuoton tasoa vahinkojen arvioituna selviytymisaikana. Laskuperusteet ovat korkotason ja kuolevuuden osalta sekä muilta määräytymisperiaateiltaan turvaavat. Vastuuvelan riittävyttä seurataan vuosittain ja tarvittaessa perusteisiin tehdään tarkistuksia. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuvelan arvostaminen eroaa kirjanpidon arvostamisesta. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuvelan arvostamisessa pyritään markkinaehtoisuuteen mm. diskonttaamalla vastuuvelka riskittömällä korkokäyrällä.

Kirjanpidon vakuutusmaksuvastuu määrätään ns. siirtovastuuna pro rata -säännön mukaisesti johdettujen vakuutusluokakohtaisten kertomien avulla. Eläkemuotoinen korvausvastuu arvioidaan Tapaturmavakuutuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyössä kehittämällä kuolevuusmallilla, jossa eläkkeensaajan kuolevuuteen vaikuttaa ikä, sukupuoli ja syntymävuosi. Suuret, tietyn eurorajan ylittävät vahingot varataan vahinkokohtaisesti osaksi korvausvastuuta. Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen korvausvastuu (kollektiivivaraus) määrätään tilastollisesti noudattaen tavanomaisia aktuaarillisia menetelmiä. Turvaavuutta lisätään varaamalla varmuuslisä osaksi kollektiivivarausta. Vahinkojen tulevia käsittelykuluja

varten tehtävä hoitokuluvaraus määrätään suhteellisenä osuutena varsinaisen korvausvastuun määrästä.

Jälleenvakuutussuojiin liittyvät riskit koskevat jälleenvakuutuksenantajien luotettavuutta, suojien hankkimisessa noudatettavia hajautusperiaatteita ja suurten yksittäisten riskikohteiden merkinnässä noudatettavia periaatteita, erityisesti koskien jälleenvakuutussuojan varmistamista ennen ensivakuutusriskin merkitsemistä. Lisäksi EML-arvioihin (Estimated Maximum Loss) liittyvät arviointivirheet voivat toteutuessaan olla vahingollisia ja riskiä hallitaankin jälleenvakuutusrakenteeseen sisältyvällä EML-murtumasuojalla.

Jälleenvakuutussuojiin liittyvää riskiä hallitaan hallituksen vahvistamien jälleenvakuutusohjelman ja jälleenvakuutussuojien hankintaohjeen avulla. Jälleenvakuutussuojia ja -ohjelmia suunniteltaessa otetaan huomioon vakuutuskannan rakenne, vakuutusluokkien erilaiset volyymit, riskien mahdollinen kumulaatio sekä vakavaraisuusasema. Näiden tekijöiden perusteella asetetaan vakuutusluokakohtaiset omapidätysrajat, jotka määrittelevät suurimmat omalla vastuulla pidettävät määrät yksittäisissä riskeissä.

Jälleenvakuuttajiksi hyväksytään vain luottoluokitukseltaan riittävän vakavaraisia yhtiöitä. Suurin osa jälleenvakuutuksesta on sijoitettu yhtiöihin, joiden luottoluokitus on Standard & Poor'sin mukaan vähintään (A). Jälleenvakuutussuojat hankitaan hajautetusti riittävän useilta jälleenvakuutuksen antajilta hallituksen asettamien limiittien perusteella. Jälleenvakuutuksen saatavuuteen ja suojien aukottomuuteen liittyviin riskeihin varaudutaan tiiviillä ensi- ja jälleenvakuutuksen yhteistyöllä tekemällä ensivakuutussopimuksiin ja -tarjouksiin tarvittavat muutokset ajoissa.

Henkivakuutustoiminnan riskit

Henkivakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit ovat vastuuvelkaan liittyvät riskit ja asiakaskäyttäytymiseen liittyvät sopimusten ja vakuutusmaksujen maksamisen keskeytymisen riskit. Vastuuvelkaan liittyviä riskejä ovat laskuperustekoroon tasoon ja takaisinostoihin liittyvä korkoriski, sekä kuolevuuteen, eliniän pituuteen ja sairastuvuuteen liittyvät riskit.

Korkoriskiä hallitaan suojaamalla sijoitussalkkuja johdannaisilla, muuttamalla korkosalkun maturiteettirakennetta tai yhtiön koko strategista allokatiota epävakaisissa markkinatilanteissa, huo-

lehtimalla riittävän korkeasta vakavaraisuusasteesta, alentamalla vakuutuskantojen laskennallista laskuperustekorkoa vastuita täydentämällä ja käyttämällä tuotteissa takaisinostosanktioita sekä uusissa tuotteissa turvaavan alhaista laskuperustekorkoa. Yhtiö voi tarvittaessa merkittävästi vähentää taseeseen kohdistuvaa korkoriskiä yhteen sovitamalla korkosijoituksia vastaamaan paremmin vastuuvelan erääntymisprofiilia tai käyttämällä korjojohdannaisia.

Kuolevuuteen, eliniän pituuteen ja sairastuvuuteen liittyviä riskejä hallitaan huolellisella tuotesuunnittelulla, vastuunvalinnalla, sekä jälleenvakuuttamalla valitun omavastuun ylittävät vastuut ja katastrofitapahtumista johtuvat vahinkokumulatiot. Vastuunvalinnassa noudatetaan henkivakuutuksen yleisesti käytössä olevia vastuunvalintaohjeita, laadittua vakuutusten merkintäpolitiikkaa ja siihen liittyvää ohjeistusta. Tarvittaessa tehdään lisäksi taloudellinen vastuunvalinta vakuutettavan intressin tarkistamiseksi. Vakuutettujen havaitun kuolleisuuden ja sairastavuuden tasoa ja kehittymistä seurataan vuosittain ja vastuita täydennetään tarvittaessa. Sairausvakuutuksissa on lisäksi mahdollisuus korottaa maksuja korvausmenon nousua vastaavasti.

Takuutuottoisen vastuuvelan laskennassa käytetty laskuperustekorko vaihtelee välillä 0–3,5 % kun tehdyt vastuuvelan korkotäydennykset otetaan huomioon. Kuolevuutena käytetään henkivakuutuksessa ja yksilöllisessä eläkevakuutuksessa vuodelta 1987 peräisin olevaa E87-kuolevuutta 20.12.2012 mennessä myönnettyjen sopimusten osalta. Tasa-arvoistettujen 21.12.2012 tai myöhemmin alkaneiden sopimusten vastuuvelan laskennassa käytetään kuolevuutena uusia tasa-arvoisia kuolevuusperusteita (HT 2012), jotka perustuvat LähiTapiola Henkiyhtiön omasta vakuutuskanasta estimoituun kuolevuuteen.

Sijoitusriskit

Sijoitusriskeiksi luetaan markkinariskit, luotto-/vastapuoliriski ja likviditeettiriski. Markkinariskeillä tarkoitetaan varojen ja vastuiden markkinaarvojen muutoksia, jotka johtuvat taloudellisten muuttujien kuten korkojen, valuuttakurssien, osakkeiden hintojen, kiinteistöjen arvojen tai arvovaihteluiden (volatiliteetti) muutoksista. Luotto- tai vastapuoliriskillä tarkoitetaan riskiä, että lainan, johdannaisopimuksen, transaktion tms. vastapuoli ei kykene selviytymään velvoitteistaan. Likviditeet-

tiriskillä tarkoitetaan rahoituslikviditeetti- tai markkinalikviditeettiriskiä. Edellinen liittyy rahoitustarpeiden ja -lähteiden eriaikaisuuteen ja sen hallintaan. Jälkimmäisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa sijoitusomaisuutta ei kyetä myymään riittävän nopeasti vaikuttamatta markkinoiden hintatasoon.

Hallituksen hyväksymässä sijoitussuunnitelmassa kuvataan sijoitustoiminnan tuottotavoite, vakavaraisuustavoite, sijoitusomaisuuden strateginen allokaatio, sijoitusriskienoton tavoitetaso ja rajat, riski- ja vakavaraisuusaseman seurannassa käytettävät mittarit, sijoitustoiminnan ohjaus- ja raportointiprosessit sekä toimenpiteet vakavaraisuuden turvaamiseksi.

Taseenhallintatoiminto valmistelee ehdotuksen strategisesta allokaatiosta huomioiden yhtiön riskikantokyvyn ja hallituksen määrittelemän riskinottohalukkuuden. Riskinotto mitoitetaan siten, että yhtiön vakavaraisuus säilyy riittävällä todennäköisyydellä tavoitellulla tasolla viiden vuoden aikahorisontilla. Strategisen allokaation muodostamisessa huomioidaan yhtiön vastuuvelan luonne ja rakenne.

Taseenhallintatoiminto seuraa strategisen allokaation asianmukaisuutta ja valmistelee tarvittaessa muutosesityksen yhtiön hallitukselle. Koska strateginen allokaatio edustaa pitkän aikavälin tavoitteita, sitä muutetaan vain riittävän painavista syistä, jotka voivat liittyä esimerkiksi muutoksiin vakavaraisuudessa, vakuutuskannassa, sijoitusten pitkän aikavälin tuotto- ja riskiodotuksissa, yhtiön asiakashyvityspolitiikassa tai vakavaraisuusstrategiassa.

Sijoitusriskejä mitataan ja seurataan vakavaraisuuslaskennan viranomaismallin mukaisesti sekä yleisesti käytössä olevilla menetelmillä. Riskejä hallitaan sijoituksiin ja sijoitusriskeihin kohdistuvilla rajoitteilla sekä riittävällä hajautuksella. Tarvittaessa riskit suojataan kokonaan tai osittain johdannaisinstrumentteja käyttäen.

Ryhmän yhteisvastuusopimuksessa kuvattu vakavaraisuusliikennevalokehikko on yhtiöiden vakavaraisuuden ja sijoitustoiminnan ohjauksen keskeinen työkalu. Kehikko perustuu viranomaismallin mukaiseen vakavaraisuuteen, joka luokitellaan liikennevalovyöhykkeisiin, joille on määritelty toimenpiteet. Vihreällä valolla vakavaraisuus on tavoitellulla tasolla ja varainhoitajat toimivat normaaliin tapaan mandaattinsa mukaisesti. Vaaleanvihreällä vyöhykkeellä vakavaraisuuden ja sijoitusriskien seurantaa tulee tiivistää. Keltaisella vyöhykkeellä

sijoitusriskejä ei ole hyväksyttävää aktiivisesti kasvattaa. Punaisella ja mustalla vyöhykkeellä edellytetään aktiivisia toimenpiteitä sijoitusriskien vähentämiseksi ja vakavaraisuuden vahvistamiseksi.

Pitkän aikavälin markkinaskenaarioiden vaikutusta vakavaraisuuteen ja yhtiön toimintaan tarkastellaan vuosittain laadittavassa riski- ja vakavaraisuusarviossa (ORSA).

Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Juridiset/oikeudelliset riskit ja tapahtuma-/vahinkoriskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Toiminnan suunnittelun riskeillä tarkoitetaan vuosisuunnittelun valintoihin, tavoiteasetantaan ja liiketoiminnan muutostilanteisiin sisältyviä riskejä. Operatiivisten riskien hallinnan lähtökohtana on pyrkiä ehkäisemään riskien toteutumista ja minimoimaan riskeistä aiheutuvia vahinkoja.

Operatiivisten riskien hallinnan keskeisimmät osa-alueet ovat riskien kattava tunnistaminen, arviointi ja raportointi eri organisaatioissa ja eri riskialueilla sekä toiminnan laadun ja oikeellisuuden varmistaminen valvonta- ja kontrollitoimenpiteillä.

Operatiiviset riskit kartoitetaan määrämuotoisella riskien kartoitusmenettelyllä vuosittain osana vuosisuunnitteluprosessia sekä aina riskitilanteen olennaisesti muuttuessa. Kartoituksissa tunnistetut riskienhallintatoimenpiteet kytketään osaksi eri liiketoimintayksiköiden vuosisuunnitelmia. Lisäksi jokaisesta hankkeesta, projektista ja merkittävästä liiketoiminnan muutostilanteesta laaditaan aina erillinen riskikartoitus.

Prosesseihin sisältyvien valvonta- eli kontrollitoimenpiteiden avulla varmistutaan toiminnan oikeellisuudesta ja laadusta. Osana operatiivisten riskien hallintaa kirjataan toteutuneet riskit ja läheltä piti -tapahtumat sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet ryhmän riskitapahtumarekisteriin. Toiminnan häiriöiden ja virheiden sekä operatiivisten riskien aiheuttaminen tappioiden raportointi viranomaisille toteutetaan asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Toiminnan jatkuvuuden hallinta varmistetaan jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien säännöllisellä päivittämisellä ja testauksella. Ryhmän yhtiöt ovat vastuussa toimintansa asianmukaisesta järjestämisestä, niihin kuuluvista velvoitteista ja toiminnan jatkuvuuden hallinnasta myös kaikkien ulkoistettujen toimintojensa osalta.

Operatiivisten riskien hallitsemiseksi on lisäksi erillisiä menettelytapoja ja ohjeistuksia mm.:

- prosessiriskien hallintaan
- järjestelmäriskien hallintaan
- juridisten riskien hallintaan
- turvallisuusriskien hallintaan
- tietoturvariskien hallintaan
- hankkeiden ja projektien riskienhallintaan
- vakuutettavissa olevien riskien hallintaan (oma vakuutusturva)

Muiden ryhmän yhtiöiden kuin vakuutusyhtiöiden riskienhallinta

Muut ryhmän yhtiöt kuin vakuutusyhtiöt noudattavat riskienhallinnassaan samoja periaatteita kuin ryhmän vakuutusyhtiöt siltä osin, kuin ne eivät ole erityisesti vakuutusyhtiön toimintaan tai toimialaan liittyviä. Yhtiöiden hallituksilla on kokonaisvastuu yhtiönsä riskienhallinnasta. Toimiva johto vastaa riskienhallintaprosessin ylläpidosta ja kehittämisestä ryhmän riskienhallintatoiminnon kanssa.

Toimintaympäristön ja strategian riskien hallinta

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyviä riskejä ovat mm. yleisen toimintaympäristön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksien, kilpailun ja kilpailijoiden, omien strategisten valintojen ja yhtiöryhmänä toimimisen ja ryhmäsijoitusten riskit.

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyvät riskit kartoitetaan ja niiden merkittävyys arvioidaan vuosittain vuosisuunnitteluprosessin yhteydessä. Menettelynä on ohjeistettu itsearviointi. Tunnistettujen riskien vähentämiseksi ja pienentämiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi vastuulliset tahot suunnittelevat ja toteuttavat riskienhallintatoimenpiteitä, jotka toteutetaan osana vuosisuunnitelmia. Oleellinen osa strategisten riskien hallintaa on strategisten kehityshankkeiden yhteydessä toteutettava riskienhallintatyöskentely. Riskitilannetta käsitellään säännöllisesti hankkeiden ohjausryhmissä. Strategian toteuttamisen riskejä hallitaan strategiamittaristojen määrittelyllä ja säännöllisellä seurannalla.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Espoossa 10. päivänä maaliskuuta 2020

Juha Koponen
Hallituksen puheenjohtaja

Jari Eklund

Timo Hiltunen

Anu Kallio

Sami Kulla

Minna Metsälä

Ulla-Maija Moisio

Hannu Niilekselä

Jari Sundström
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 23. päivänä maaliskuuta 2020

KPMG Oy Ab

Mikko Haavisto

KHT

Tilintarkastuskertomus

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön (y-tunnus 0211034-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty liitetietojen kohdassa 3.4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT

KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN RISKIEN JOHDOSTA

1 Sijoitusten arvostus (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 83–84)

Konsernin sijoitusomaisuus sisältäen sijoitus-
donnaisten vakuutusten katteena olevat sijoituk-
set muodostaa taseen varoista merkittävimmän
erän.

Sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksessä pääsääntöisesti alkuperäiseen hankintameneon tai, kuten kiinteistöt, suunnitelman mukaisin poistoin vähennettyyn hankinta-arvoon tai edellä mainituja alempaan käypään arvoon.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään sijoitusten kirjanpitoarvojen lisäksi sijoitusten käypä arvo sekä sijoitusten nettotulos käyvin arvoin.

Omaisuserien käyvät arvot perustuvat joko markkinanoteerauksiin tai yleisesti hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti määritettyihin käypiin arvioihin. Sijoitusten käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkinnanvaraisuutta erityisesti niiden omaisuserien ja instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista; näitä ovat esim. pääoma- ja kiinteistösijoitukset.

Sijoitusomaisuuden huomattavan tasearvon sekä sen arvostamiseen liittyvän harkinnan-varaisuuden johdosta sijoitusomaisuus ja sen esittäminen on määritelty tilintarkastuksen kannalta eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

Olemme arvioineet yhtiön soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

Olemme testanneet arvopapereiden, johdannais-
ten ja kiinteistöomaisuuden kirjaamiseen ja ar-
vostusprosessiin liittyviä sisäisiä kontroleja.

Tarkastuksen yhteydessä olemme myös verranneet sijoitusomaisuuden arvostuksessa käytettyjä käypiä arvoja ulkopuolisiin hintanoteerauksiin ja muiden sovellettujen arvostusmenetelmien antamiin tuloksiin sekä arvioineet yhtiön omien arvostusmenettelyjen asianmukaisuutta.

Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

2 Vakuutustekninen vastuovelka (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 86–88)

Vakuutusyhtiölain 9 luvun mukainen vakuutustekninen vastuovelka on taseen velkojen merkittävin erä.

Vakuutusteknisen vastuuvelan laskennan perustana on monimutkaisia vakuutusmatemaattisia laskentamalleja ja johdon harkintaa edellyttäviä oletuksia, jotka liittyvät mm. eläkemuoitoissa vakuutuslajeissa vakuutettujen eliniän odotukseen ja käytettävään diskonttaus korkokantaan. Eläkemuoitoisten vahinkojen korvausvastuun laskennassa käytettävän diskonttokoron määrittäminen ja vahinkotapahtumien arviointi on tehtävä turvaavasti.

Konsernin henkivakuutusyhtiön omalla riskillä on takuukorkoisia eläke- ja säästöhenkivakuutuksia, joille on luvattu laskuperustekorko. Luvattuun laskuperustekorkoon liittyy sijoitustuottojen riski. Vastuovelkaa laskettaessa käytettävä korko on valittava turvaavasti.

Vastuuvelan laskenta perustuu useiden eri tietojärjestelmien tuottamiin tietoihin ja niiden yhdistelyyn. Tietokannat ovat laajoja ja järjestelmien käsittelemät tietomäärät suuria.

Näiden tekijöiden perusteella vastuovelka on arvioitu tilintarkastuksessa eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

Olemme arvioineet vakuutusteknisen vastuuvelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyviä periaatteita ja laskentaprosessia.

Vakuutusmatemaattikkomme on osallistunut tarkastukseen ja arvioinut käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta, muun muassa arvioimalla erityisesti kollektiivivaruksen ja korvauskäsittelyvarauksen laskentakaavojen loogisuutta.

Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuvelan kirjanpidollisen käsittelyn asianmukaisuutta ja arvioineet vastuovelkaa koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka

sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2013 alkaen yhtäjaksoisesti 7 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Espoossa 23. maaliskuuta 2020

KPMG OY AB

Mikko Haavisto
KHT